

KOMISJONI OTSUS (EL) 2015/1585,**25. november 2014,****riigiabi kava SA.33995 (2013/C) (ex 2013/NN) kohta, mida Saksamaa on rakendanud taastuvenergia ja energia suurtarbijate toetamiseks***(teatavaks tehtud numbri C(2014) 8786 all)***(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool osutatud sätetele ⁽¹⁾ ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) 2011. aasta detsembris sai komisjon kaebuse, milles teatati, et Saksamaa on andnud taastuvenergia toetamise rahastamiseks mõeldud lisatasu ülemmäära abil („taastuvenergia lisatasu“) riigiabi taastuvenergia ja energia suurtarbijate toetamiseks.
- (2) 18. detsembri 2013. aasta kirjaga teavitas komisjon Saksamaad otsusest algatada abi andmise suhtes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikega 2 ette nähtud menetlus („menetluse algatamise otsus“).
- (3) Menetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽²⁾. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama abi kohta märkusi.
- (4) Komisjon edastas huvitatud isikute märkused Saksamaale, kellele anti võimalus vastata; tema kirjalikud kommentaarid saadi 20. jaanuaril 2014 ja 14. novembril 2014.
- (5) 22. septembri 2014. aasta kirjaga loobus Saksamaa oma õigusest (mis tuleneb aluslepingu artiklist 342 koostoimes määruse (EMÜ) nr 1/1958 ⁽³⁾ artikliga 3) lasta kõnealune otsus vastu võtta saksa keeles ning nõustus otsuse vastuvõtmisega inglise keeles.

2. ABI ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS**2.1. 2012. aasta taastuvenergiaseadus**

- (6) 2012. aasta taastuvenergiaseadus (*Erneuerbare-Energien-Gesetz*) võeti vastu 28. juulil 2011 ja see jõustus 1. jaanuaril 2012 ⁽⁴⁾. Seda muudeti suurel määral 2014. aasta taastuvenergiaseadusega ⁽⁵⁾. Komisjon kiitis selle olulise muudatuse tulemusena koostatud uue abikava heaks 23. juulil 2014 ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ ELT C 37, 7.2.2014, lk 73; ELT C 250, 1.8.2014, lk 15.

⁽²⁾ Vt joonealune märkus 1.

⁽³⁾ Määrus nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT I, köide 1952–1958, lk 59).

⁽⁴⁾ Seadus, millega muudetakse prioriteetseks taastuvenergiaallikad (*Erneuerbare-Energien-Gesetz*, EEG), mida muudeti taastuvenergiaallikatest elektrienergia tootmise toetamist käsitleva õigusraamistiku muutmise seadusega (Bundesgesetzblatt, I osa, lk 1634) ja päikeseenergiast toodetud elektrienergiat käsitleva õigusraamistiku muutmise ja taastuvenergiaallikatest toodetud elektrienergia seaduse edasise muutmise seadusega (17. august 2012, Bundesgesetzblatt, I osa, lk 1754).

⁽⁵⁾ Taastuvenergiaseaduse põhireformi ja energiamajanduse seaduse teiste sätete muutmise seadus (21. juuli 2014, Bundesgesetzblatt, I osa, lk 1066).

⁽⁶⁾ Riigiabi SA.38632 (2014/N) – Saksamaa: 2014. aasta taastuvenergiaseadus – taastuvenergiaseaduse reform (ELTs veel avaldamata).

- (7) 2012. aasta taastuvenergiaseadusega loodud süsteemi esimesel tasandil peavad võrguettevõtjad (enamikul juhtudel jaotusvõrguettevõtjad) ostma nende võrgupiirkonnas taastuvenergiaallikatest ja kaevandusgaasist toodetud elektrit (taastuvenergiaallikatest ja kaevandusgaasist toodetud elekter edaspidi koos „taastuvenergia“). Ostuhinnad on määratud seadusega (edaspidi „soodushinnad“). Soodushindade tasumise nõudmise asemel on taastuvenergiaallikatest ja kaevandusgaasist elektri tootjatel võimalus müüa oma elektrit ka otse turul (edaspidi „otsemüük“). Seda tehes on neil õigus taotleda võrguettevõtjalt turupreemiat. Turupreemia suurus on samuti seadusega kindlaks määratud.
- (8) Teisel tasandil peavad võrguettevõtjad tarnima taastuvenergia kohe oma asjaomastele põhivõrguettevõtjatele, keda Saksamaal on neli ja kes omakorda peavad hüvitama võrguettevõtjatele nii soodushindadest kui ka turupreemiast tuleneva kogumaksumuse.
- (9) 2012. aasta taastuvenergiaseadusega seatakse sisse ka tasandusmehhanism, mille abil jagatakse ostukohustusest tulenev finantskoormus nelja põhivõrguettevõtja vahel nii, et lõpuks tasub iga põhivõrguettevõtja sellise elektrikoguse eest, mis vastab keskmisele taastuvenergia osale võrreldes igas konkreetses põhivõrguettevõtja teeninduspiirkonnas eelneval kalendriaastal kogu lõpptarbijatele tarnitud elektri kogusega (2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahv 36). See on kolmas tasand.
- (10) Põhivõrguettevõtjad on kohustatud müüma taastuvenergiat hetketurul. Nad võivad teha seda igati üks eraldi või koos. Kui hetketurul saadud hinnast ei piisa võrguettevõtjatega seotud maksekohustustest tuleneva finantskoormuse katmiseks, on põhivõrguettevõtjatel seaduslik õigus taotleda, et elektritarnijad kataksid osa koormusest proportsionaalselt elektritarnijate poolt lõpptarbijatele tarnitud elektrikogusega. Osa suurus tuleb kindlaks määrata nii, et iga elektritarnija tasub iga lõpptarbijale tarnitud elektri kilovatt-tunni eest sama hinna. Kõnealuse lisatasu maksmiseks tuleb tasuda kord kuus ettemaks. 2012. aasta taastuvenergiaseaduses on see makse, mille põhivõrguettevõtja elektritarnijalt sisse nõuab, selge sõnaga määratletud taastuvenergia lisatasuna (vt 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvi 37 lõige 2). Neli põhivõrguettevõtjat on kohustatud näitama kõiki saadud makseid ühisel taastuvenergia kontol ja selle konto avalikustama (üleriigilise hüvitusmehhanismi edasiarendamise määruse⁽⁷⁾ paragrahv 7). See on neljas tasand.
- (11) Neli põhivõrguettevõtjat koos peavad määratlema oktoobris aasta $n + 1$ lisatasu (üleriigilise hüvitusmehhanismi edasiarendamise määruse paragrahvi 3 lõige 2). Kasutatav meetodika ja arvutuste aluseks olevad näitajad on sätestatud hüvitusmehhanismi määruuses ja hüvitusmehhanismi rakendusmääruuses⁽⁸⁾. Need õigustekstid ei jäta põhivõrguettevõtjatele kaalutusõigust. Eelkõige sätestatakse hüvitusmehhanismi määruuse paragrahvis 3 järgmine.

„Paragrahv 3. Taastuvenergia lisatasu

- 1) Põhivõrguettevõtjad arvutavad taastuvenergia lisatasu vastavalt taastuvenergiaseaduse [st 2012. aasta taastuvenergiaseaduse] paragrahvi 37 lõikele 2 läbipaistvalt:
1. lõike 3 punktides 1 ja 3 osutatud järgneva kalendriaasta prognoositava tulu ja lõikes 4 osutatud järgneva kalendriaasta prognoositava kulu vahena ning
 2. lõikes 3 osutatud tegeliku sissetuleku ja lõikes 4 osutatud tegeliku kulu vahena arvutamise ajal.
- 2) Järgneva aasta taastuvenergia lisatasu tuleb avaldada kokkuvõtlikult enne iga kalendriaasta 15. oktoobrit põhivõrguettevõtja veebisaidil ning see tuleb esitada sentides tarbijatele tarnitud kilovatt-tunni kohta; vastavalt sellele kohaldatakse taastuvenergiaseaduse paragrahvi 43 lõiget 3.

⁽⁷⁾ Verordnung zur Weiterentwicklung des bundesweiten Ausgleichsmechanismus, 17. juuli 2009, Bundesgesetzblatt, I osa, lk 2101, mida on muudetud 17. augusti 2012. aasta seaduse (Bundesgesetzblatt, I osa, lk 1754) artikliga 2.

⁽⁸⁾ Üleriigilise hüvitusmehhanismi edasiarendamise määruse rakendusmäärus (edaspidi „hüvitusmehhanismi rakendusmäärus“), 22. veebruar 2010, Bundesgesetzblatt, I osa, lk 134, mida on muudetud hüvitusmehhanismi rakendusmääruse teise muutmismäärusega, 19. veebruar 2013, Bundesgesetzblatt, I osa, lk 310.

3) Tulud on:

1. päev-ette- ja päevisestest müügitehingutest saadud tulu vastavalt paragrahvile 2;
2. taastuenergia lisatasust saadud tulu;
- 2a. taastuenergiaallikate seaduse paragrahvi 35 lõike 2 kohastest maksetest saadud tulu, tingimusel et taastuenergiaseaduse paragrahvi 35 lõikele 3 vastav tasakaalustusmehhanism tagab põhivõrguettevõtjale positiivse saldo;
3. lõikes 5 nimetatud intressidest saadav tulu;
4. taastuenergia saldoriühma energia tasakaalustamisest saadav tulu ning
5. taastuenergia seaduse paragrahvi 35 lõikes 4 või paragrahvis 38 ning lõikes 6 sätestatud tulu.

4) Kulud on:

1. soodushinnad ja hüvitised vastavalt taastuenergiaseaduse paragrahvile 16 või paragrahvi 35 lõikele 1;
 - 1a. preemiad vastavalt taastuenergiaseaduse paragrahvile 33 g või 33i või paragrahvi 35 lõikele 1a;
 - 1b. maksed vastavalt taastuenergiaseaduse paragrahvi 35 lõikele 1b;
 2. tagasimaksed vastavalt lõikele 6;
 3. lõikes 5 osutatud intressimaksed;
 4. päevisestest tehingute tegemiseks vajalikud kulud;
 5. taastuenergia saldoriühma energia tasakaalustamiseks vajalikud kulud;
 6. päev-ette ja päevisestest prognooside tegemiseks vajalikud kulud,
 7. käitiste registri loomiseks ja pidamiseks vajalikud kulud, kui põhivõrguettevõtjad peavad pidama sellist registrit taastuenergia seaduse paragrahvi 64e punkti 2 kohaselt vastu võetud dekreedil alusel.
- 5) Tulu ja kulu vahe suhtes kohaldatakse intressi. Ühe kalendrikuu intressimäär ületab 0,3 protsendipunkti võrra euro üleeuroopalise pankadevahelise kuu keskmist intressimäära (EURIBOR), mis on määratud kasutamiseks Euroopa rahaliidus osalevates riikides laenu hankimisel ühe kuu pikkuseks ajavahemikuks.
- 6) Kui taastuenergiaseaduse paragrahvi 37 lõike 2 kolmandale lausele vastavate kuumaksete ja taastuenergiaseaduse paragrahvi 48 lõikele 2 vastava lõpparvelduse erinevuste tulemusena tekib lisamakse, tuleb need erinevused hüvitada võrku müümisele järgneva aasta 30. septembriks.
- 7) Taastuenergia lisatasu arvutamiseks lõike 1 punktis 1 osutatud tulusid ja kulusid prognoosides lubatakse põhivõrguettevõtjatel arvesse võtta likviidsusreservi. See ei tohi ületada 10 % lõike 1 punktis 1 osutatud vahest.”

- (12) Seega määravad need neli põhivõrguettevõtjat üheskoos taastuenergia lisatasu, võttes aluseks soodushindade ja preemiate tasumiseks prognoositud finantsvajaduse, taastuenergia hetketurul müümise saadud prognoositava tulu ja prognoositava elektritarbimise. Lisaks tuleb taastuenergia lisatasu arvutamisel arvesse võtta veel hulka selle haldustulusid ja -kulusid. 2012. aastal ulatus taastuenergia lisatasu 3,592 sendini/kWh. 2013. aastal oli see 5,277 senti/kWh. 2014. aastal moodustas lisatasu 6,240 senti/kWh.

- (13) Veel selgub põhjendusest 11, et taastuenergia lisatasu abil hüvitatakse kõik lisakulutused, mida võrguettevõtjad ja põhivõrguettevõtjad kannavad neile 2012. aasta taastuenergiaseadusega kehtestatud juriidiliste kohustuste tõttu vastavalt taastuenergia tootjate ja võrguettevõtjate ees. Kui taastuenergia lisatasust saadavad tulud ületavad konkreetsel aastal kulusid, kantakse ülejääk üle järgmisesse aastasse ja taastuenergia lisatasu vähendatakse selle võrra; puudujäägi korral suurendatakse taastuenergia lisatasu vastavas ulatuses. Kõnealused kohandused on automaatsed ega nõua seadusandliku või täidesaatva võimu lisasekkumist.

2.2. Taastuenergia privileeg

- (14) 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvi 39 kohaselt vähendatakse taastuenergia lisatasu elektritarnijatele konkreetsel kalendriaastal 2 senti võrra kilovatt-tunni kohta (senti/kWh), kui taastuenergia, mida nad kõikidele oma lõpptarbijatele tarnivad, vastab teatavatele kriteeriumidele (edaspidi „taastuenergia privileeg“).
- (15) Lisatasu vähendatakse, kui tarnija on ostnud taastuenergiat otse riiklikelt taastuenergia tootjalt otsesemüügi kaudu 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvi 33b punkti 2 kohaselt (st otsesemüügi kaudu, mille puhul taastuenergia tootja ei taotle 2012. aasta taastuenergiaseaduse kohaselt toetust) ning ostetud taastuenergia ulatub järgmiste piirmääradeni:
- a) vähemalt 50 % elektrist, mida tarnija tarnib kõikidele oma lõpptarbijatele, on taastuenergia ning
- b) vähemalt 20 % elektrist on 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvide 29 ja 33 tähenduses saadud tuule- või päikeseseenergiast.
- (16) Kogu elektriportfelli suhtes kohandatakse hinnavähendust 2 senti/kWh. See tähendab, et kui tarnija toodab 50 % oma elektrist tavapärastest energiaallikatest, samal ajal kui teine pool tema elektrist on põhjenduses 15 kirjeldatud otsesemüügi kaudu ostetud taastuenergia, saab tarnija makse 4 senti/kWh. Makse võib osaliselt või täielikult edasi kanda taastuenergia tootjatele.
- (17) Sellega seoses on Saksamaa selgitanud, et privileegi taotlevad elektritarnijad saavad allahindlust 2 senti/kWh kogu portfelli suhtes, kui vähemalt 50 % sellest on taastuenergia. Et vältida või minimeerida ohtu 50 % eesmärgist (mille puhul kogu portfelli suhtes kohaldataks täielikku taastuenergia lisatasu) napilt kõrvale kalduda, ostavad elektritarnijad taastuenergiat ohutusvaruga, see tähendab vajalikust 50 %st rohkem, mõnikord kuni 60 %. Et arvutada välja kulueelis, mida on võimalik taastuenergia tootjatele edasi kanda, tuleb kogu portfelli suhtes saadud taastuenergia vähendatud lisatasu, see tähendab 2 senti/kWh, jagada suurema taastuenergia osakaaluga. Näiteks 60 % osakaalu puhul ei ulatu tegelik edasikantav kulueelis mitte 4 sendini/kWh, vaid kõigest 3,3 sendini/kWh. Taastuenergia privileegist tulenev suurim eelis oli 2012. aastal keskmiselt 3,8 senti/kWh, 2013. aastal 3,2 senti/kWh ja 2014. aastal 3,9 senti/kWh.
- (18) Et määrata kindlaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 30 ja 110 seotud varasema võimaliku diskrimineerimise ulatus ja leida võimalus selle heastamiseks, hindas Saksamaa, et 1. jaanuarist 2012 kuni 31. juulini 2014, mil kehtis 2012. aasta taastuenergiaseadus, ulatus taastuenergia päritolutagatiste (mille puhul taastuenergia jaamad oleksid 2012. aasta seaduse kohaselt olnud rahastamiskõlblikud) import 1,3 TWh-ni.

Aasta	2012	2013	2014
Päritolutagatistega tagatud rahastamiskõlbliku taastuenergia import (GWh)	519	283	547

- (19) Saksamaa väidab, et kui kogu selle impordi puhul oleks saanud kasutada taastuenergia privileegi keskmiselt ulatuses 4 senti/kWh, oleks seda elektrit ostnud elektritarnijate taastuenergia lisatasu arvelt saamata jäänud tulu olnud umbes 50 miljonit eurot. Saksamaa on kohustunud taasinvesteerima selle summa võrkudevahelisse ühendusse ja Euroopa energiaprojektidesse.

2.3. Lisatasu ülemmäär suure energiakasutusega ettevõtjate puhul

- (20) 2012. aasta taastuvenergiaseadusega ei kohustata elektritarnijaid taastuvenergia lisatasu klientidele edasi kandma. Siiski määratletakse 2012. aasta taastuvenergiaseadusega, kuidas elektritarnija peab taastuvenergia lisatasu selle edasikandmisel elektriarvel kajastama. Tegelikult kannavad kõik elektritarnijad kogu taastuvenergia lisatasu edasi.
- (21) 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahviga 40 piiratakse lisatasu summat, mille elektritarnijad võivad energia suurtarbijatele edasi kanda: taotluse esitamise korral väljastab Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalne büroo (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle, edaspidi „BAFA“) riigiasutusena haldusakti, millega keelatakse elektritarnijal taastuvenergia lisatasu kogusummat lõppkasutajale edasi kanda, kui lõppkasutaja on suure elektritarbimisega tootmisettevõtte⁽⁹⁾. Seda sätet nimetatakse hüvitamise erikorraks (*besondere Ausgleichsregelung*).
- (22) 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvis 40 sätestatakse, et selle piirangu mõte on vähendada kõnealuste ettevõtjate elektrikulu nende rahvusvahelise konkurentsivõime säilitamiseks sel määral, kui võrd see on kokkusobiv 2012. aasta taastuvenergiaseaduse eesmärkidega ja kui võrd kehtestatud piirang on endiselt kokkusobiv kõikide elektritarbijate huvidega.
- (23) 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvi 41 lõikega 1 kehtestatakse taastuvenergia lisatasu suhtes järgmised tingimused:
- a) elektritarnijalt ostetud ja ettevõtjate enda tarbeks kasutatud elektri kogumaht eelmisel majandusaastal oli vähemalt 1 GWh;
 - b) ettevõtja elektrikulu moodustas eelmisel majandusaastal vähemalt 14 % tema kogulisandväärtusest;
 - c) taastuvenergia lisatasu kanti eelmisel majandusaastal ettevõtjale edasi;
 - d) ettevõtja on läbinud sertifitseeritud energiaauditi (seda tingimust ei kohaldata ettevõtjate suhtes, kelle elektritarbimine on alla 10 GWh).
- (24) Paragrahvi 41 lõike 3 punktis 1 on sätestatud üldreegel, et energia suurtarbijate taastuvenergia lisatasu piiratakse tasahaaval järgmiselt:
- a) elektritarbimine kuni 1 GWh: ülemmäär ei ole – täismahus taastuvenergia lisatasu;
 - b) elektritarbimine 1–10 GWh: 10 % taastuvenergia lisatasust;
 - c) elektritarbimine 10–100 GWh: 1 % taastuvenergia lisatasust;
 - d) elektritarbimine üle 100 GWh: 0,05 senti/kWh.
- (25) Kui energia suurtarbija tarbib üle 100 GWh elektrit ja tema elektrikulud moodustavad kogulisandväärtusest rohkem kui 20 %, ei kohaldata põhjenduses 24 kirjeldatud erinevaid piirmäärasid ning taastuvenergia lisatasu on energia suurtarbija kogu elektritarbimise kohta piiratud 0,05 sendiga/kWh (paragrahvi 41 lõike 3 punkt 2).
- (26) BAFA otsus on peale elektritarnija siduv ka põhivõrguettevõtjale. See tähendab, et kui BAFA on otsustanud, et energia suurtarbija peab maksma oma elektritarnijale vaid taastuvenergia vähendatud lisatasu, kahandatakse omakorda selle võrra ka energia suurtarbija elektritarnija kohustust tasuda põhivõrguettevõtjale taastuvenergia lisatasu. Seda võetakse arvesse, kui põhivõrguettevõtja kehtestab taastuvenergia lisatasu. Kõik BAFA otsuse suhtes tekkinud vaidlused tuleb esitada halduskohtule, sest see otsus on haldusakt. Seepärast pööratakse need otsused ka viivitamata täitmisele.

2.4. Kohandamiskava

- (27) Et viia taastuvenergia vähendatud lisatasu kooskõlla 2014.–2020. aasta keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste⁽¹⁰⁾ („2014. aasta suunised“) punktidega 196 jj, on Saksamaa esitanud kohandamiskava.

⁽⁹⁾ Ülemmäär on kehtestatud ka raudteeveo-ettevõtjatele. Kõnealust ülemmäära selles otsuses ei käsitleta. Komisjon jätab endale õiguse hinnata 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvi 42 eraldi menetluse käigus.

⁽¹⁰⁾ ELT C 200, 28.6.2014, lk 1.

- (28) Hüvitamise erikorrast kasu saanud ettevõtjate puhul, kes maksid 2014. aasta suuniste jaos 3.7.2 (eelkõige punktides 185, 186 ja 187 sätestatud rahastamiskõlblikkuse ning punktides 188 ja 189 sätestatud proportsionaalsuse kriteeriumides) nõutust vähem, ei tohi kohandatud taastuenergia lisatasu 2013. aasta eest ületada 125 % sel aastal tegelikult makstud lisatasust. 2014. aasta kohandatud lisatasu ei tohi ületada 150 % samast baasväärtusest, see tähendab 2013. aastal tegelikult makstud lisatasust. Hüvitamise kiirendamiseks ja põhjusel, et asjaomaste aastate tarbimisandmed ei ole kõikide hüvitist saavate ettevõtjate kohta veel kättesaadavad, kasutab Saksamaa esimese sammuna esialgse sissenõutava summa arvutamiseks esitatud taotlustes nimetatud elektritarbimist ning see summa nõutakse Degendorfi⁽¹⁾ nõude täitmiseks viivitamata sisse. Teise sammuna kohaldab Saksamaa lõplike sissenõutavate summade määramiseks asjaomaste aastate tegelikke tarbimisandmeid ja võtab vajalikud meetmed, et tagada nende lõplike summade alusel sissenõudmine või tagasimaksmine.
- (29) Kohandamismehhanismi muudetakse alates 2015. aastast. 2014. aasta taastuenergiaseaduse⁽²⁾ paragrahvi 103 lõike 3 kohaselt piirab BAFA energia suurtarbijate poolt aastatel 2015–2018 makstavat taastuenergia lisatasu nii, et taastuenergia lisatasu aasta x kohta ei tohi ületada kohaldamise aastale eelneval majandusaastal makstud taastuenergia lisatasu kahekordset summat ($x - 2$). Samal ajal kui taastuenergia lisatasu kohandatakse seega igal aastal ülespoole, piiratakse 2015. aastal makstavat lisatasu 2013. aasta lisatasu kahekordse summaga, nagu ka järgnevate aastate lisatasusid kuni 2018. aastani.

2.5. Läbipaistvus, taastuenergia konto ja riigipoolne jälgimine

- (30) Teatav hulk kontrolli-, järelevalve- ja jõustamisülesandeid on usaldatud föderaalsetele võrguagentuurile (*Bundesnetzagentur*).
- (31) Taastuenergia tootjad, võrguettevõtjad, põhivõrguettevõtjad ja elektritarnijad on kohustatud tegema taastuenergia süsteemi korrektselt rakendamiseks vajalikud andmed üksteisele kättesaadavaks. 2012. aasta taastuenergiaseadusega sätestatakse üksikasjalikult, mis liiki teavet tuleb teistele ettevõtjatele korrapäraselt edastada ja millisel ajal aastas tuleb seda teha. Võrguettevõtjad, põhivõrguettevõtjad ja elektritarnijad võivad nõuda, et raamatupidaja kontrolliks neid andmeid.
- (32) 2012. aasta taastuenergiaseadusega asutati vaidluste lahendamise organ, kellele keskkonna, looduskaitse ja tuumaohutuse ministereium tegi ülesandeks selgitada taastuenergia tootjate, võrguettevõtjate, põhivõrguettevõtjate ja elektritarnijate vahelisi küsimusi ja lahendada nendevahelisi vaidlusi (*Clearingstelle*).
- (33) Peale selle on võrguettevõtjad ja põhivõrguettevõtjad vastavalt 2012. aasta taastuenergiaseadusele ja rakendusmäärustele (hüvitusmehhanismi määrus ja hüvitusmehhanismi rakendusmäärus) kohustatud avaldama oma veebisaidil teatavad andmed (taastuenergia ostukogus ja -hind). Põhivõrguettevõtjad peavad eristama kõik 2012. aasta taastuenergiaseadusega seotud tehingud oma muust tegevusest. Nad on kohustatud pidama kõikide 2012. aasta taastuenergiaseadusega seotud rahavoogude kohta eraldi finantsarvestust ning kõikide selle seadusega seotud kulude ja tulude jaoks peab olema eraldi pangakonto, mida haldavad neli põhivõrguettevõtjat ühiselt (hüvitusmehhanismi rakendusmääruse paragrahv 5).
- (34) Põhivõrguettevõtjad on kohustatud ühisel veebisaidil, mis on mõeldud taastuenergia konto pidamiseks, avaldama kord kuus kogutulu, mis on saadud taastuenergia müümisest hetketurul ja taastuenergia lisatasust, ning kogukulu (hüvitis võrguettevõtjatele ja muud süsteemi haldamisega seotud kulud). Samuti lasub neil kohustus avaldada eelnevalt järgmise aasta prognoositud taastuenergia lisatasu.
- (35) 2012. aasta taastuenergiaseadusega on kehtestatud kohustus registreerida käitised teatavas avalik-õiguslikus asutuses. Registreerimine on soodushinna saamise õiguse eeltingimus. Registrit ei ole veel loodud, kuid soodushinna saamiseks on juba kehtestatud eraldi kohustus registreerida päikeseenergiat ja vedelat biomassi kasutavad käitised. Päikeseenergiakäitiste registrit haldab föderaalne võrguagentuur ning vedela biomassi käitiste registrit föderaalne põllumajandus- ja toiduamet.
- (36) Võrguettevõtjad ja põhivõrguettevõtjad peavad edastama föderaalsetele võrguagentuurile käitajatelt saadud üksikasjad (käitise asukoht, tootmisvõimsus jne), käitiste ühendusvõrgu tase (jaotus- või põhivõrk), käitistele makstud kogu- ja üksikhinnad, elektritarnijatele saadetud lõpparved ning sel moel esitatud näitajate täpsuse

⁽¹⁾ Liidetud kohtuasjad T-244/93 ja T-486/93: TWD Textilwerke Deggendorf vs. komisjon, ECLI (Euroopa kohtulahendi tunnus): EU:T:1995:160.

⁽²⁾ Taastuenergiaseaduse põhireformi ja energiamajanduse seaduse muude sätete muutmise seadus (21. juuli 2014, Bundesgesetzblatt, I osa, lk 1066).

kontrollimiseks vajalikud andmed. Elektritarnijad peavad föderaalsetele võrguagentuurile esitama oma klientidele tarnitud elektri koguse ja lõpparuanded. Föderaalsetele võrguagentuuril on taastuvenergia käitiste omanike suhtes ka kontrollivolitused, et jälgida, kuidas võrguettevõtjad ja põhivõrguettevõtjad on oma kohustusi täitnud.

- (37) Põhivõrguettevõtjad peavad esitama föderaalsetele võrguagentuurile veel üksikasjalikud andmed taastuvenergia lisatasu määramise kohta. Eelkõige tuleb neil edastada taastuvenergia lisatasu arvutamiseks kasutatavate erinevate tulu- ja kulukannetega seotud andmed, hüvitusmehhanismi määrase paragrahvi 7 lõige 2.
- (38) Taastuvenergia lisatasu ülemmäärast kasu saajad peavad nõudmise korral esitama keskkonna-, looduskaitse ja tuumaohutuse ministriumile kogu vajaliku teabe, et ta saaks hinnata paragrahvis 40 sätestatud eesmärkide täitmist.
- (39) Föderaalsetele võrguagentuurile on tehtud ülesandeks tagada, et
- põhivõrguettevõtjad müüvad hetketurul elektrit, mille eest makstakse soodushinda vastavalt kehtivatele eeskirjadele (st hüvitusmehhanismi määrasele);
 - põhivõrguettevõtjad määravad, kehtestavad ja avaldavad taastuvenergia lisatasu nõuetekohaselt;
 - põhivõrguettevõtjad nõuavad elektritarnijatelt taastuvenergia lisatasu nõuetekohaselt;
 - võrguettevõtjad nõuavad põhivõrguettevõtjatelt soodushinda ja preemiaid nõuetekohaselt;
 - taastuvenergia lisatasu vähendatakse vaid paragrahvi 39 tingimustele vastavate elektritarnijate puhul.
- (40) Taastuvenergia lisatasu määramisel on föderaalsetel võrguagentuuril hulk täitmisele pööramise õigusi ja ülesandeid, mis on seotud erinevate kulu- ja tuluartiklitega, mida põhivõrguettevõtjatel on lubatud taastuvenergia lisatasu arvutamisel kasutada. Esiteks on föderaalsetel võrguagentuuril volitus kehtestada kokkuleppel pädevate ministriumidega⁽¹³⁾ eeskirjad nende artiklite määramiseks, mida loetakse taastuvenergia lisatasu ja kohaldatava intressimäära kehtestamisel tuluks või kuluks. Selle alusel on föderaalne võrguagentuur hüvitusmehhanismi rakendusmääruks täpsustanud, milliseid kululiike võib arvesse võtta. Teiseks tuleb föderaalsetele võrguagentuurile esitada kõik taastuvenergia lisatasu arvutamisega seotud asjakohased asjaolud ja dokumendid. Kolmandaks võib föderaalne võrguagentuur nõuda lisateavet, sealhulgas aruandeid (hüvitusmehhanismi rakendusmääruks paragrahvi 5 lõige 3). Lõpuks lasub põhivõrguettevõtjatel kohustus tõendada teatavate kuluartiklite täpsust ja vajalikkust, enne kui neid saab taastuvenergia lisatasu arvutamisel arvesse võtta (vt näiteks hüvitusmehhanismi rakendusmääruks paragrahvi 6 lõige 2).
- (41) Föderaalsetel võrguagentuuril on õigus anda põhivõrguettevõtjatele juhiseid ja kehtestada põhivõrguettevõtjate edastatavate andmete jaoks standardvorme.
- (42) Samuti on föderaalsetel võrguagentuuril õigus kehtestada kokkuleppel keskkonna-, looduskaitse- ja tuumaohutuse ministriumiga nõudeid, mis on seotud taastuvenergia müügiga põhivõrguettevõtjate poolt hetketurul, ning kehtestada meetmed elektri parimaks võimalikuks turustamiseks. See õigus on seotud hüvitusmehhanismi rakendusmääruks.
- (43) Föderaalsetel võrguagentuuril on täitmisele pööramise õigused. Näiteks võib ta väljastada korraldusi, kui põhivõrguettevõtjad ei kehtesta vastavalt eeskirjadele (vt paragrahvi 38 punkt 5; paragrahvi 61 lõike 1 punkt 2) taastuvenergia lisatasu. Samuti võib ta määrata taastuvenergia lisatasu taseme. Hüvitusmehhanismi rakendusmääruks paragrahvi 6 lõike 3 kohaselt on erinevus kogutud summadel arvestatava taastuvenergia lisatasu ja föderaalsete võrguagentuuri heaks kiidetud taastuvenergia lisatasu määra vahel – viimane on kooskõlas föderaalsete võrguagentuuri täitmisele pööratava otsusega vastavalt 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvi 61 lõike 1 punktidele 3 ja 4 – samuti kas tulu või kulu hüvitusmehhanismi määruks paragrahvi 3 lõike 3 ja 4 tähenduses. Erinevalt Saksamaa väidetest tõendab see, et föderaalne võrguagentuur saab lisatasu määra korrigeerimiseks vastu võtta täitmisele pööratavaid otsuseid. Selle õiguslik alus on paragrahvi 61 lõiked 1 ja 2 koostoimes energiamajanduse seaduse⁽¹⁴⁾ paragrahvi 65 jj, mis võimaldavad föderaalsetel võrguagentuuril langetada eraettevõtjate suhtes siduvaid otsuseid. Föderaalne võrguagentuur võib määrata ka trahve (vt 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvi 62 lõiked 1 ja 2).
- (44) Föderaalne võrguagentuur ise peab täitma teatavaid aruandluskohustusi ning edastama statistika ja hindamise jaoks vajalikud andmed keskkonna-, looduskaitse- ja tuumaohutuse ministriumile, samuti föderaalsetele majandus- ja tehnoloogiaministriumile.

⁽¹³⁾ Vastavalt AusglMechV paragrahvile 11 võib föderaalne võrguagentuur kehtestada määruks kokkuleppel keskkonna-, looduskaitse- ja tuumaohutuse ministriumiga (nüüd keskkonna-, looduskaitse-, ehitus- ja tuumaohutuse ministrium) ning föderaalsete majandus- ja tehnoloogiaministriumiga (nüüd föderaalne majandus- ja energiaministrium).

⁽¹⁴⁾ Elektri- ja gaasitarnete seadus (energiamaajanduse seadus), 7. juuli 2005, Bundesgesetzblatt, I osa, lk 1970, 3621, mida on muudetud 4. oktoobri 2013. aasta seaduse artikli 3 lõikega 4, Bundesgesetzblatt, I osa, lk 3746.

- (45) Keskkonnaamet peab päritolutagatiste registrit vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ⁽¹⁵⁾ artiklile 15. Sellega seoses vastutab keskkonnaamet päritolutagatiste väljaandmise, ülekandmise ja tühistamise eest.

3. AMETLIKU UURIMISMENETLUSE ALGATAMISE OTSUS

- (46) 18. detsembril 2013 otsustas komisjon algatada ametliku uurimismenetluse, sest ta leidis, et 2012. aasta taastuvenergiaseadus kujutab endast riigiabi taastuvenergia tootjatele, taastuvenergia privileegist kasu saavatele elektritarbijatele ja energia suurtarbijatele, ning kahtles, kas kõnealune abi on kokkusobiv siseturuga.
- (47) Riigiabi olemasolu suhtes jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et 2012. aasta taastuvenergiaseadus hõlmab valikuliste majanduslike eeliste andmist i) taastuvenergiaallikatest ja kaevandusgaasist elektri tootjatele, seda eelkõige soodushindade kaudu, ning ii) energia suurtarbijatele nende taastuvenergia lisatasu vähendamise kaudu.
- (48) Samuti jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et neid eeliseid rahastati riigi vahenditest, arvestades eelkõige, et: i) Saksamaa seadusandja oli kehtestanud taastuvenergia tootmise toetamise rahastamiseks erimaksu – taastuvenergia lisatasu, ii) Saksamaa seadusandja ja täidesaatev võim olid määranud põhivõrguettevõtjad seda lisatasu vastavalt riigi 2012. aasta taastuvenergiaseaduses ja rakendusmäärustes sätestatud eeskirjadele üheskoos haldama, ning iii) põhivõrguettevõtjaid jälgiti selle ressursi haldamisel hoolikalt.
- (49) Ehkki leiti, et taastuvenergia toetamine on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt siseturuga kokkusobiv, väljendas komisjon kahtlust, kas taastuvenergia lisatasu vähendamine on lepingu ja eelkõige artikli 107 lõike 3 punktide b ja c kohaselt siseturuga kokkusobiv.
- (50) Lõpuks kahtles komisjon, kas taastuvenergia toetamise rahastamine 2012. aasta taastuvenergiaseaduse alusel vastab Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 30 ja 110, arvestades, et ehkki taastuvenergia lisatasust sai kasu vaid taastuvenergia tootmine Saksamaal, kehtestati see ka imporditud taastuvenergia tarbimisele, mille tootjad oleksid võinud Saksamaal elades 2012. aasta taastuvenergiaseaduse kohaselt toetust saada.

4. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED

- (51) Huvitatud isikud esitasid oma tähelepanekud menetluse algatamise otsuse ja 2014. aasta suuniste kohaldamise kohta käesoleva otsuse jaoks vastavalt 2014. aasta suuniste punktile 248.
- (52) Enamik huvitatud isikuid väitis, et 2012. aasta taastuvenergiaseaduse puhul ei tohiks arvata, et see hõlmab riigiabi – ei taastuvenergia tootjate ega energia suurtarbijate kasuks. Nad on seisukohal, et Saksa riik on loonud eraettevõtjate vahel vaid (järjestikustel) maksetel põhineva süsteemi, milles need ettevõtjad kasutavad oma rahalisi vahendeid. Ainuüksi asjaolu, et süsteem on sätestatud riigi õigusaktides (2012. aasta taastuvenergiaseaduses ja selle rakendussätetes), ning föderaalne võrguagentuuri, föderaalne põllumajandus- ja toiduameti, keskkonnaameti ja BAFA – kelle osalus on väidetavalt piiratud – kaasamine ei muuda nende meelest süsteemi olemuslikult eraõiguslikku laadi. See analüüs põhineb peamiselt Euroopa Kohtu otsustel PreussenElektra⁽¹⁶⁾ ja Doux Élevage'i⁽¹⁷⁾ kohtuasjades. Huvitatud isikud väidavad, et kui üldse on tegu abiga, tuleks see lugeda olemasolevaks abiks, pidades silmas komisjoni otsust Saksamaa eelmise abikava kohta seoses juhtumiga NN 27/2000⁽¹⁸⁾.
- (53) Huvitatud isikud on väitnud ka seda, et taastuvenergia lisatasu vähendamine on kokkusobiv siseturuga kas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b või artikli 107 lõike 3 punkti c alusel. Huvitatud isikute sõnul taotletakse 2012. aasta taastuvenergiaseadusega kahte eesmärki: toetada taastuvenergia tootmise arendamist ning Saksamaa ja liidu tööstusbaasi säilitamist. Huvitatud isikud väidavad, et 2012. aasta taastuvenergiaseadusega seotud igasugune abi on nende kahe eesmärgi saavutamiseks sobiv ja proportsionaalne vahend. Igal juhul leiavad nad, et komisjon ei peaks 2014. aasta suuniseid kõnealuse juhtumi suhtes kohaldama, sest selline kohaldamine oleks tagasiulatuv. Samuti peaks ta sissenõudmisest hoiduma sellepärast, et kaitsta abisaajate õiguspäraseid ootusi selle suhtes, et abi anti seaduslikult.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/28/EÜ, 23. aprill 2009, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

⁽¹⁶⁾ Kohtuasi C-379/98: PreussenElektra vs. Schleswag, ECLI:EU:C:2001:160.

⁽¹⁷⁾ Kohtuasi C-677/11: Doux Élevage. ECLI:EU:C:2013:348.

⁽¹⁸⁾ EÜT C 164, 10.7.2002, lk 5.

- (54) Seevastu Saksamaa energiatarbijate ühendus (*Bund der Energieverbraucher*), kes esitas komisjonile 2012. aasta taastuvenergiaseaduse kohta esialgse kaebuse, väitis, et taastuvenergia lisatasu vähendamine kujutab endast Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses tõepoolest riigiabi energia suurtarbijatele ning teeb kahju nendele Saksa ettevõtjatele ja tarbijatele, kes peavad maksuma kõrgemat taastuvenergia lisatasu, saamata sedalaadi vähendustest kasu. Lisaks väitis ühendus, et vähendust ei saa lugeda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel kokkusobivaks. Seda väitis ka mitu Saksa kodanikku.
- (55) Huvitatud isikute väiteid käsitletakse lähemalt punktis 7.

5. SAKSAMAA MÄRKUSED MENETLUSE ALGATAMISE OTSUSE JA KOLMANDATE ISIKUTE MÄRKUSTE KOHTA

- (56) Saksamaa juhib tähelepanu sellele, et enamik 2012. aasta taastuvenergiaseadusega loodud süsteemis tegutsejaid on eraõiguslikud isikud, nagu oli ka PreussenElektra kohtuasjas, ning et need isikud ei kuulu avaliku halduse asutuste hulka. Riik osales vaid õigusaktide vastuvõtmises ja nende rakendamise ranges kontrollis. Asjaga seotud riigiasutused, eelkõige föderaalne võrguagentuur ja BAFA, kasutavad oma piiratud eraldi väidetavalt siseturuga rangelt kokkusobivalt ega halda rahalisi vahendeid. Saksamaa sõnul ei ole neil asutustel kaalutusõigust. Lisaks märgib Saksamaa, et taastuvenergia lisatasu kui sellist ei määra riik, vaid see põhineb turumehhanismil, kuna see sõltub taastuvenergia hetketurul müümisest saadud tulust. Lõpuks rõhutab Saksamaa, et 2012. aasta taastuvenergiaseadusega ei nõuta tarnijatelt lisatasu edasikandmist tarbijatele, mis tähendab, et edasikandmine on elektritarnijate hinnapoliitikast. Veelgi enam, ühelgi süsteemis osaleval ettevõtjal ei ole avalikust õigusest tulenevaid erivolitusi, vaid pigem peavad nad üksteise vastu esitatavate maksenõuete täitmisele pööramisel kasutama tsiviilkohtu abi.
- (57) Saksamaa esitas järgmised õiguslikud väited, mis sarnanevad huvitatud isikute esitatuga, täpsemalt:
- valikuliste majanduslike eeliste puudumine põhjendusega, et taastuvenergia toetamine kattub Altmarki otsuse⁽¹⁹⁾ kriteeriumidega ning et energia suurtarbijate jaoks tehtavast vähendusest piisab vaid Saksamaa tööstuse praeguse ebasoodsa olukorra leevendamiseks;
 - riigi ressursside ja riigi kontrolli puudumine seetõttu, et 2012. aasta taastuvenergiaseaduses kirjeldatud õiguslik ja tegelik olukord ei ole võrreldav Essenti⁽²⁰⁾ ja Vent de colère'i⁽²¹⁾ kohtuasjades uuritud olukorraga;
 - asjaolu, et kui 2012. aasta taastuvenergiaseaduse kohaselt tehtud maksed üleüldse on riigiabi, kujutavad need olemasolevat abi vastavalt komisjoni otsusele riigiabi juhtumi NN 27/2000 kohta;
 - mis tahes abi kokkusobivus siseturuga artikli 107 lõike 3 punktide b ja c kohaselt;
 - asjaolu, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 30 ja 110 ei rikutud, sest imporditud taastuvenergiat ei saa võrrelda kodumaal toodetuga, eriti kui pidada silmas hiljutist Ålands Vindkrafti otsust⁽²²⁾.
- (58) Saksamaa väiteid analüüsitakse ja neile esitatakse põhjalikumad vastuväited punktis 7.

6. SAKSAMAA VÕETUD KOHUSTUSED

- (59) Nagu eespool põhjenduses 19 öeldud, võttis Saksamaa kohustuse reinvesteerida 50 miljonit eurot võrkudevahelisse ühendusse ja Euroopa energiaprojektidesse:

„2012. aasta taastuvenergiaseaduse puhul on võimalik leida üldine lahendus nii taastuvenergia privileegiga kui ka artiklitega 30 ja 110 kaasnevale küsimusele. Lahendus hõlmaks reinvesteerimist võrkudevahelisse ühendusse või samalaadsetesse Euroopa energiaprojektidesse väidetava diskrimineerimise suuruses hinnangulises summas. Reinvesteerida võib asjaomase projekti käigus. Saksamaa esitatud näitajate kohaselt peaks reinvesteerimine 2012. aasta jaanuarist kuni 2014. aasta juulini moodustama 50 miljonit eurot. Jällegi võtab Saksamaa selle kohustuse oma õiguslikku seisundit kindlustades (diskrimineerimine puudub).”

⁽¹⁹⁾ Kohtuasi C-280/00: Altmark Trans, ECLI:EU:C:2003:415.

⁽²⁰⁾ Kohtuasi C-206/06: Essent Netwerk Noord, ECLI:EU:C:2008:413.

⁽²¹⁾ Kohtuasi C-262/12: Association Vent de Colère!, ECLI:EU:C:2013:851.

⁽²²⁾ Kohtuasi C-573/12: Ålands Vindkraft, ECLI:EU:C:2014:2037.

- (60) Lisaks võttis Saksamaa põhjenduses 27 jj nimetatud kohandamiskavaga seoses järgmise kohustuse:

„Ettevõtjalt [sissenõutava summa] sissenõudmise põhjus on erinevus 2014.–2020. aasta keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistes („2014. aasta suunised“) nimetatud asjaomaste taastuenergia kulude ning 2012. aasta taastuenergiaseaduses määratud taastuenergia kulude vahel. Seepärast piiratakse kohandamiskavas 2014. aasta suuniste kohaselt tasutavat makset kuni 125 %ga (2013. aasta eest) ja kuni 150 %ga (2014. aasta eest) vastavalt 2012. aasta taastuenergiaseadusele 2013. aasta eest tasutud maksest. Negatiivseid sissenõutavaid summasid arvesse ei võeta.”

7. ABI HINDAMINE

7.1. Riigiabi olemasolu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses

- (61) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 on öeldud: „Kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.”
- (62) Määratledes, kas meede kujutab endast riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, peab komisjon kohaldama järgmisi kriteeriume: meede peab olema seostatav riigiabiga ja hõlmama riigi ressursse, see peab andma teatavatele ettevõtjatele või teatavatele sektoritele eelise, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ning võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

7.1.1. Kaubandust ja konkurentsi mõjutavate valikuliste eeliste olemasolu

- (63) Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et 2012. aasta taastuenergiaseadus hõlmab kaht liiki valikulisi eeliseid, mis mõjutavad kaubandust ja konkurentsi.
- (64) Esimene eelis anti taastuenergia tootjatele. Komisjon leidis tõepoolest, et soodushinnad ja preemiad tagasid taastuenergia tootjatele nende toodetud elektri eest turuhinnast kõrgema hinna. Sama kehtis ka taastuenergia otsemüügi kohta, mis andis 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvi 39 alusel õiguse taastuenergia vähendatud lisatasule, kuna see säte võimaldas taastuenergia tootjatel saada oma elektri eest turuhinnast kõrgemat hinda. Meede oli valikuline, sest sellest said kasu üksnes taastuenergia tootjad. Veelgi enam, elektriturg oli liberaliseeritud ja elektritootjad tegutsesid valdkondades, milles toimus liikmesriikidevaheline kaubandus (menetluse algatamise otsuse põhjendus 76).
- (65) Teine eelis hõlmas taastuenergia lisatasu vähendamist teatavatele energia suurtarbijatele hüvitamise erikorra alusel. Komisjon leidis, et eelisest said kasu tootmissektoris tegutsevad energia suurtarbijad, sest piirati nende taastuenergia lisatasu. 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvide 40–41 alusel vabastati nad finantskoormusest, mida nad tavajuhul oleksid pidanud kandma. Ülemmäär takistas põhivõrguettevõtjatel ja elektritarbijatel tõepoolest energia suurtarbijatelt taastuenergia toetuseks mõeldud lisakulusid sisse nõuda. Meedet loeti valikuliseks ka seepärast, et sellest said kasu üksnes tootmissektori energiatarbijad. Viimaks võis meede kahjustada konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust seepärast, et abisaajateks olid energiamahukate kaupade tootjad (näiteks must- ja värviliste metallide tootjad, paberitööstus, kemikaalitööstus, tsemenditootjad), kes tegutsesid sektorites, mis olid seotud liikmesriikidevahelise kaubandusega (menetluse algatamise otsuse põhjendused 77–80).
- (66) Saksamaa asub seisukohale, et nii taastuenergia tootjate kui ka hüvitamise erikorrast kasu saavate energia suurtarbijate tasandil puudub majanduslik eelis järgmistel põhjustel.
- a) Taastuenergia tootjad ei saa väidetavalt taastuenergia lisatasust kui sellisest majanduslikku eelist, isegi kui seda loetakse riigi ressursiks, sest soodushinnad, mille kaudu hüvitamine toimub, ei olene taastuenergia lisatasust. Pigem hüvitatakse taastuenergia lisatasuga vaid põhivõrguettevõtjate kulud. Veelgi enam, kulude hüvitamine taastuenergia tootjatele vastab väidetavalt Altmarki otsuse kriteeriumidele ⁽²³⁾.

⁽²³⁾ Kohtuasi C-280/00: Altmark Trans, ECLI:EU:C:2003:415, punktid 87–93. Euroopa Kohus sõnastas Altmarki kriteeriumid, et selgitada, millistel tingimustel võib riigiasutuse hüvitist üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest lugeda riigiabiks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

- b) Energia suurtarbijatega seoses väidab Saksamaa, et hüvitamise erikord ei anna majanduslikku eelist, vaid selle abil saab pigem korvata nende ettevõtjate ebasoodsad konkurentsitingimused võrreldes nende konkurentidega teistes liikmesriikides (kus taastuenergiaallikate rahastamiskulud on väiksemad) ⁽²⁴⁾ ja kolmandate riikidega (kus enamasti ei ole võrreldavat koormust).
- (67) Mõned huvitatud isikud on vaidlustanud järeldused, et taastuenergia vähendatud lisatasu kujutab endast majanduslikku eelist, mis võib kahjustada konkurentsi. Pigem väideti, et meede taastab konkurentsipõhised võrdsed tingimused liidus, arvestades et tööstuse elektrikulud olid Saksamaal kõrgemad kui mujal. Lisaks märgivad mõned huvitatud isikud, et aasta jooksul üle 10 GWh tarbivad abisaajad kannavad kohustusliku energiatõhususe audititega seotud kulusid.
- (68) Ühtlasi on Saksamaa ja huvitatud isikud vaidlustanud järelduse, et majanduslikud eelised on valikulised ning võivad mõjutada konkurentsi ja kaubandust, eelkõige seetõttu, et väidetavalt kohaldatakse hüvitamise erikorda kõikide mis tahes suurusega ettevõtjate suhtes töötlevas tööstuses. Mõned huvitatud isikud väidavad, et lisatasu vähendamine ei ole valikuline, sest abisaajad ei ole teiste ettevõtjatega võrreldavas olukorras, kuna peamised rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid on elektritarbimise maht ja elektritarbimine ning kuna taastuenergia lisatasu ohustab suurema elektritarbimise mahuga ettevõtjaid. Lisaks väidavad nad, et isegi kui vähendatud lisatasu oleks olnud *prima facie* valikuline, oleks see taastuenergia toetussüsteemile omane: ilma lisatasu vähendamata ei oleks võimalik taastuenergia toetust rahastada, sest energia suurtarbijad koliksid Saksamaalt ära.
- (69) Saksamaa ja huvitatud isikute väited ei ole veenvad.

7.1.1.1. Võrdsed tingimused eri liikmesriikide ettevõtjate vahel

- (70) Esiteks ei välista majandusliku eelise olemasolu põhimõtteliselt see, et ettevõtjale hüvitatakse kulud või tasud, mida ta on juba maksnud ⁽²⁵⁾. Samuti ei ole eelise olemasolu välistatud pelgalt asjaolu tõttu, et muude liikmesriikide konkureerivad ettevõtjad on soodsamas olukorras ⁽²⁶⁾, sest eelise mõiste põhineb ettevõtja finantsseisundi analüüsil ettevõtjale omases õiguslikus ja faktilises raamistikus meetme kohaldamisel ja kohaldamata jätmisel. Sellegipoolest on makse ja tasusid kõrvale jättes elektrihinnad tööstuslikele tarbijatele Saksamaal madalamad kui teistes liikmesriikides keskmiselt.
- (71) Üldkohus kinnitas hiljuti uuesti põhimõtet, et eelise olemasolu tuleb hinnata olenemata võrdsetest tingimustest teistes liikmesriikides ⁽²⁷⁾. Üldkohus leidis, et soodustariifi enda laadist, st asjaolust, et Alcoa Trasformazionele hüvitati ENELi nõutud elektrihindade ja 1995. aasta dekreedis sätestatud tariifi vahe, piisab järeldamiseks, et asjaomane ettevõtja ei kandnud kõiki kulusid, mida ta tavapärastel oma eelarvest oleks pidanud tasuma ⁽²⁸⁾. Edasi järeldas Üldkohus, et eelise olemasolu tuleneb pelgalt kehtestatud hindade diferentseerimise mehhanismi kirjeldusest, see tähendab kompensatsioonimehhanismist, mille eesmärk on vabastada üks äriühing osa elektrikulude tasumisest, mida on vaja liidu territooriumil turustatavate kaupade tootmiseks ⁽²⁹⁾. Veelgi enam, Üldkohus kordas ⁽³⁰⁾ põhimõtet, et riigiabi tuleb hinnata sellisena, nagu ta on, mitte aga arvestades eesmärke, millela soovitakse näiteks korvata teatava turu ebatäiuslikku konkurentsi.
- (72) Samuti aitab hüvitamise erikorra alusel võimaldatud taastuenergia lisatasu vähendamine parandada abisaajate majanduslikku olukorda, vabastades nad kulukoormusest, mida nad oleksid pidanud tavatingimustel kandma. Ilma hüvitamise erikorra ja BAFA otsuseta oleksid nad pidanud tasuma taastuenergia lisatasu tõepoolest täissummas, nagu mis tahes muu elektritarbija. Saksamaa on rõhutanud, et vähendamine on vajalik abisaajate konkurentsivõime säilitamiseks võrreldes energia suurtarbijatega teistes liikmesriikides ja kolmandates riikides. Seda tehes tunnistas Saksamaa kaudselt, et abisaajaid koheldakse majanduslikult eelistatult.

⁽²⁴⁾ Selle väite toetuseks tsiteerib Saksamaa Euroopa energeetikasektori reguleerivate asutuste nõukogu 25. juuni 2013. aasta aruannet „Taastuvate ja energiatõhususe toetuskavade ülevaade“ (eelkõige tabelid lk 18–20).

⁽²⁵⁾ Kohtuasi C-387/92: Banco Exterior de España, ECLI:EU:C:1994:100, punkt 13; kohtuasi C-156/98: Saksamaa vs. komisjon, ECLI:EU:C:2000:467, punkt 25; kohtuasi C-6/97: Itaalia vs. komisjon, ECLI:EU:C:1999:251, punkt 15; kohtuasi C-172/03: Heiser, ECLI:EU:C:2005:130, punkt 36; kohtuasi C-126/01: GEMO SA, ECLI:EU:C:2003:622, punktid 28–31 jäätmete tasuta kogumise ja käitlemise kohta.

⁽²⁶⁾ Kohtuasi 173/73: Itaalia vs. komisjon, ECLI:EU:C:1974:71, punkt 17. Vt ka kohtuasi T-55/99, CETM vs. komisjon, ECLI:EU:T:2000:223, punkt 85.

⁽²⁷⁾ Kohtuasi T-177/10: Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, ECLI:EU:T:2014:897, punktid 82–85.

⁽²⁸⁾ Kohtuasi T-177/10: Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, ECLI:EU:T:2014:897, punkt 82.

⁽²⁹⁾ Kohtuasi T-177/10: Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, ECLI:EU:T:2014:897, punkt 84.

⁽³⁰⁾ Kohtuasi T-177/10: Alcoa Trasformazioni vs. komisjon, ECLI:EU:T:2014:897, punkt 85.

7.1.1.2. Valikulisus

- (73) Seoses väidetega, et hüvitamise erikord ei ole valikuline, tuleb meelde tuletada, et „ei abikõlblike ettevõtjate suur arv ega sektorite mitmekesisus ja suurus, millesse need ettevõtjad kuuluvad, anna põhjust järeldada, et riigi algatus on üldine majanduspoliitiline meede”⁽³¹⁾, niikaua kui teised sektorid, näiteks teenused, jäetakse abisaajate hulgast välja. Siin ongi asjade käik juba selline, sest abist saab kasu vaid tootmissektor (ilma et komisjon peaks valikulisuse põhjuseid täpsemalt uurima). Seepärast ei vähendata taastuenergia lisatasu ettevõtjate puhul, kes on abisaajatega võrreldavas olukorras. Veelgi enam, tarbimisest olenev taastuenergia lisatasu erinev vähendamine põhjustab samas õiguslikus ja faktilises olukorras olevate üksuste – st energia suurtarbijate – vahel erinevusi ja on juba iseenesest valikuline.
- (74) Seoses väitega, et hüvitamise erikorra kohaldamisala ja diferentseeritus on põhjendatud süsteemi olemuse ja üldise ülesehitusega, tuleb meelde tuletada, et „üldise maksusüsteemi kohaldamisest tehtav erand võib olla õigustatud üldise maksusüsteemi olemuse ja üldise ülesehitusega juhul, kui see meede tuleneb otseselt selle liikmesriigi maksusüsteemi aluspõhimõtetest või suunistest. Sellega seoses tuleb teha vahet konkreetse maksusüsteemi enda ja tema väliste eesmärkide ning teiseks nende eesmärkide saavutamiseks vajalike maksusüsteemile omaste mehhanismide vahel”⁽³²⁾. Kuid keskkonnakaitset ega tööstuse konkurentsivõime säilitamist ei saa lugeda lisatasusüsteemi aluspõhimõtteks ega suuniseks. Vastupidi, need on selle süsteemi välised eesmärgid. Nagu muudel juhtudel varem⁽³³⁾, ei muuda keskkonnakaitse eesmärk käesoleval juhul järeldust, et vähendatud taastuenergia lisatasu kujutab endast riigiabi. Esiteks ei ole konkurentsivõime säilitamist isegi 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvi 1 seaduse eesmärkide hulgas nimetatud. Vastupidi, tegelikult on paragrahvi 40 teises lauses täpsustatud, et konkurentsivõime säilitamise puhul kehtib tingimus, et see ei tohi kahjustada 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvis 1 sätestatud eesmärgi.

7.1.1.3. Taastuenergia lisatasust tulenev eelis; Altmarki kohtupraktika

- (75) Mis puutub Saksamaa väitesse, et taastuenergia lisatasu iseenesest ei anna taastuenergia tootjatele eelist, jääb komisjon seisukohale, et toetusmeetmed parandavad taastuenergia tootjate majanduslikku olukorda enam, kui nad oleksid suutnud oma elektrit turuhinnaga müües teenida. Neid toetusmeetmeid rahastatakse taastuenergia lisatasust. Vastupidiselt Saksamaa väidetele ei ole see, et taastuenergia lisatasu tase võib, kuid ei pruugi soodushindu mõjutada, oluline määramaks, kas soodushinnad kujutavad endast majanduslikku eelist.
- (76) Saksamaa on väitnud, et taastuenergia tootjate toetamine kujutab endast avaliku teenindamise kohustuse täitmise eest asjakohast hüvitist Altmarki kohtuasja tähenduses.
- (77) Altmark kohtuasjas otsustas Euroopa Kohus, et riigi meede ei kuulu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 reguleerimisalasse, kui kõnealune meede „on käsitletav hüvitisena, mis on tasu abi saanud ettevõtjate poolt avaliku teenindamise kohustuse täitmisel osutatud teenuse eest, mistõttu ei [saanud] need ettevõtjad tegelikult rahalist soodustust ja see sekkumine ei [andnud] nendele ettevõtjatele paremat konkurentsipositsiooni võrreldes nendega konkureerivate ettevõtjatega”⁽³⁴⁾.
- (78) Kuid selle järelduse suhtes kehtis neli tingimust⁽³⁵⁾:
- „Esiteks peab abi saav ettevõtja olema realselt vastutav avaliku teenindamise kohustuse täitmise eest ja see kohustus peab olema täpselt määratletud.”
 - „Teiseks, vältimaks, et hüvitis annab abi saavale ettevõtjale majandusliku eelise võrreldes konkureerivate ettevõtjatega, peavad parameetrid, mille alusel see hüvitis arvutatakse, olema eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud.”

⁽³¹⁾ Kohtuasi C-143/99: Adria-Wien Pipeline, ECLI:EU:C:2001:598, punkt 48.

⁽³²⁾ Liidetud kohtuasjad C-78/08–C-80/08: Paint Graphos, ECLI:EU:C:2011:550, punkt 69.

⁽³³⁾ Kohtuasi C-75/97: Belgia vs. komisjon, ECLI:EU:C:1999:311, punkt 38 jj; kohtuasi C-172/03: Heiser, ECLI:EU:C:2005:130; kohtuasi C-487/06 P: British Aggregates Association vs. komisjon, ECLI:EU:C:2008:757, punktid 86–92; kohtuasi C-143/99: Adria-Wien Pipeline, ECLI:EU:C:2001:598, punktid 43, 52 jj.

⁽³⁴⁾ Kohtuasi C-280/00: Altmark Trans, ECLI:EU:C:2003:415, punkt 87.

⁽³⁵⁾ Kohtuasi C-280/00: Altmark Trans, ECLI:EU:C:2003:415, punktid 89–93.

- c) „Kolmandaks ei tohi hüvitis olla suurem, kui on vajalik avaliku teenindamise kohustuse täitmisest tulenevate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks, arvestades selle kohustuse täitmisega seotud tulu ja mõistlikku kasumit.”
- d) „Neljandaks, kui avaliku teenindamise kohustust täitvat ettevõtjat ei valitud konkreetsel juhul avalikus hankemenetluses, mis võimaldab välja valida kandidaadi, kes suudab üldsusele asjassepuutuvaid teenuseid osutada kõige odavamalt, peab sobiva hüvitise tase olema kindlaks määratud selliste kulude analüüsi alusel, mida keskmise suurusega, hästi korraldatud juhtimise ja asjassepuutuva avaliku teenindamise nõudluse rahuldamiseks vajalike sobivate transpordivahenditega varustatud ettevõtja oleks nende kohustuste täitmiseks kandnud, arvestades nende kohustuste täitmisega seotud tulusid ja mõistlikku kasumit.”
- (79) Saksamaa väidab, et taastuenergia tootjate toetus vastab esimesele tingimusele tänu ühist huvi pakkuva eesmärgi olemasolule, mis on sätestatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise direktiivi 2009/28/EÜ artikli 3 lõikes 1. Saksamaa sõnul näitab ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/72/EÜ ⁽³⁶⁾ artikli 3 lõige 2, et elektrisektoris tegutsevatele ettevõtjatele kehtestatud avaliku teenindamise kohustuse sisu võib olla taastuenergia edendamine.
- (80) Samuti on Saksamaa arvates täidetud teine Altmarki kriteerium. Saksamaa väitel on taastuenergia tootjatele hüvitise maksmise tingimused 2012. aasta taastuenergiaseaduses eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud.
- (81) Saksamaa loeb kolmanda kriteeriumi täidetuks, sest komisjon on oma menetluse algatamise otsuses järeldanud, et taastuenergia tootjatele ei ole ülemäärast hüvitist makstud.
- (82) Lõpuks väidab Saksamaa, et taastuenergia tootjatele makstava toetuse taseme määratlemisel on analüüsitud kulusid, mida tüüpiline, hästi korraldatud juhtimisega ja nõuetekohaselt varustatud ettevõtja oma kohustuste täitmisel kannaks. Sellega seoses viitab Saksamaa komisjoni menetluse algatamise otsuse kokkusobivuse hindamisel tehtud järeldusele, et taastuenergia tootjate toetusmeetmetel on ergutav mõju ja et need on proportsionaalsed. Mõlemad asjaolud näitavad väidetavalt, et soodushindade saajatel on hästi korraldatud juhtimine.
- (83) Komisjoni meelest ei ole need väited veenvad.
- (84) Esimene Altmarki kriteerium nõuab, et avaliku teenuse osutajale seataks avaliku teenindamise kohustus.
- (85) 2012. aasta taastuenergiaseaduse kohaselt ei ole tootjatel tootmiskohustust, vaid nad reageerivad Saksa riigi pakutavale majanduslikule stiimulile.
- (86) Seetõttu järeldab komisjon, et esimene Altmarki kriteerium ei ole täidetud.
- (87) Kuna Altmarki kriteeriumid on kumulatiivsed, järeldab komisjon – ilma et tal oleks vaja uurida, kas teine, kolmas ja neljas kriteerium on täidetud – et Saksamaa väiteid, nagu kujutaksid taastuenergia tootjatele mõeldud soodushinnad endast asjakohast hüvitist avaliku teenindamise kohustuse täitmise eest Altmarki kohtuasja tähenduses, ei saa lugeda vastuvõetavaks.

7.1.1.4. Van der Kooy, Danske Busvognmænd ja Hotel Cipriani

- (88) Seoses hüvitamise erikorra alusel vähendatud taastuenergia lisatasuga on Saksamaa ja mõned huvitatud isikud tsiteerinud Euroopa Kohtu otsust Van der Kooy kohtuasjas ja Üldkohtu otsuseid Danske Busvognmænd ja Hotel Cipriani kohtuasjades, väites, et vähendatud lisatasu ei kujuta endast majanduslikku eelist ⁽³⁷⁾.

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/72/EÜ, 13. juuli 2009, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).

⁽³⁷⁾ Liidetud kohtuasjad 67/85, 68/85 ja 70/85: Kwekerij Gebroeders van der Kooy *et al.*, ECLI:EU:C:1988:38; kohtuasi T-157/01: Danske Busvognmænd *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:2004:76; liidetud kohtuasjad T-254/00, T-270/00 ja T-277/00: Hotel Cipriani *et al.* *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:2008:537.

- (89) Van der Kooy kohtuasjas otsustas Euroopa Kohus, et kasvuhooones tegutsevatele puukoolidele pakutav maagaasi soodustariif ei ole abi, kui see on kõnealuse turu kontekstis objektiivselt põhjendatud majanduslike põhjustega, nagu vajadus püsida konkurentsivõimelise hinnaga energia suhtes ⁽³⁸⁾. Kuid vastupidiselt Saksamaa ja teiste huvitatud isikute väidetele hõlmas kohtus käsitletud juhtum eri liiki kütuste vahelist konkurentsi samal turul ja seda, kuidas niisuguseid kütuseid müüv ettevõtte saab oma tariife sellele vastavalt määrata, see tähendab erainvestori kriteeriumi kohaldamist turumajanduses. Küsimus oli selles, kas kasvuhooones tegutsevad ettevõtjad hakkavad gaasi kõrgema hinna tõttu kasutama sütt ja kas soodustariifide puhul võib seega tegu olla gaasiettevõtte ratsionaalse majanduskäitumisega. Praeguse juhtumi puhul ei ole märke sellest, et Saksamaa oleks käitunud erainvestorina ning Saksamaa ei ole õigupoolest ka kunagi väitnud, et energia suurtarbijatele võimaldatud vähendatud taastuvenergia lisatasu tuleks pidada erainvestori kriteeriumi täitmiseks.
- (90) Peale selle on kohtulahendis möödaminnes nimetatud Üldkohtu otsused Danske Busvognmændi ⁽³⁹⁾ ja Hotel Cipriani ⁽⁴⁰⁾ kohtuasjas vahepeal tühistanud Euroopa Kohus ja ka Üldkohus oma hilisemates otsustes. Comitato „Venezia vuole vivere” ⁽⁴¹⁾ kohtuasjas selgitas Euroopa Kohus, et meedet ei peeta eeliseks vaid juhul, kui riigi sekkumist tuleb pidada hüvitiseks teenuste eest, mida osutavad ettevõtjad, kellele on pandud avalikes huvides teenuste osutamine, avalike teenuste osutamise kohustuse täitmiseks, kui need ettevõtjad ei saa tegelikkuses finantssoodustust ja kui sekkumise tulemusena ei saavuta need ettevõtjad soodsamat konkurentsiseisundit võrreldes oma konkurentidega ⁽⁴²⁾. Kohus lisas, et kui üks liikmesriik püüab ühepoolsete meetmetega lähendada ihe kindla majandusvaldkonna konkurentsitingimusi teistes liikmesriikides valdavalt eksisteerivatele konkurentsitingimustele, ei kõrvalda see nende meetmete riigiabi iseloomu ⁽⁴³⁾. Veelgi enam, valikulise eelisega on tegemist ka meetmete puhul, mis peavad hüvitama võimalikku ebasoodsat olukorda, millega puutuvad kokku liikmesriigi teatavas piirkonnas asuvad ettevõtjad ⁽⁴⁴⁾.
- (91) Samamoodi on Üldkohus leidnud, et Danske Busvognmændi pretsedendiõigust ei kohaldata, kui makse, mida üldjuhul tasutakse ettevõtja eelarvest, tasub riik. Üldkohus kordas põhimõtet, et hüvitise eesmärk, see tähendab ebasoodsate konkurentsitingimuste kõrvaldamine, ei kaota hüvitise riigiabi iseloomu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ⁽⁴⁵⁾.
- (92) Hilisemas otsuses tunnistas Üldkohus, et asjaolu, et teatavate maksete vähendamisega püüti hüvitada ettevõtjatele ebasoodsaid konkurentsitingimusi, ei saanudki kaotada eeliste abi iseloomu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Seepärast ei pääse struktuurse halvemuse tasakaalustamiseks mõeldud meede riigiabiks liigitamisest, välja arvatud juhul, kui on täidetud Altmarki kriteeriumid ⁽⁴⁶⁾.
- (93) Seega ei ole Saksamaa ja teatavate huvitatud isikute väited vastuvõetavad.
- (94) Komisjon järeldeb, et meede toob taastuvenergia tootjatele kaasa valikulisi eeliseid, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist konkurentsi ja kaubandust.

7.1.2. Seostatavus riigiga

- (95) Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et eelised on seostatavad Saksa riigiga, sest soodushinnad ja preemiad, taastuvenergia lisatasu ning selle ülemmäär tulenesid riigi õigusaktidest ja rakendusmäärustest ning lisatasu ülemmäär kehtestati alles pärast seda, kui avalik-õiguslik asutus BAFA oli kontrollinud õiguslike tingimuste täitmist.
- (96) Saksamaa ja kolmandad isikud on riigiga seostatavuse vaidlustanud põhjusel, et riik on vaid õigusaktid kehtestanud ja võrguettevõtjad tegutsevad omal vabal tahtel.

⁽³⁸⁾ Liidetud kohtuasjad 67/85, 68/85 ja 70/85: Kwekerij Gebroeders van der Kooy *et al.*, ECLI:EU:C:1988:38, punkt 30.

⁽³⁹⁾ Kohtuasi T-157/01: Danske Busvognmænd *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:2004:76, punkt 57.

⁽⁴⁰⁾ Liidetud kohtuasjad T-254/00, T-270/00 ja T-277/00: Hotel Cipriani *et al.* *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:2008:537, punkt 185.

⁽⁴¹⁾ Kohtuasi C-71/09 P: Comitato „Venezia vuole vivere” *et al.* *vs.* komisjon, ECLI:EU:C:2011:368.

⁽⁴²⁾ Kohtuasi C-71/09 P: Comitato „Venezia vuole vivere” *et al.* *vs.* komisjon, ECLI:EU:C:2011:368, punkt 92.

⁽⁴³⁾ Kohtuasi C-71/09 P: Comitato „Venezia vuole vivere” *et al.* *vs.* komisjon, ECLI:EU:C:2011:368, punkt 95.

⁽⁴⁴⁾ Kohtuasi C-71/09 P: Comitato „Venezia vuole vivere” *et al.* *vs.* komisjon, ECLI:EU:C:2011:368, punkt 96.

⁽⁴⁵⁾ Kohtuasi T-295/12: Saksamaa *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:2014:675, punkt 144; kohtuasi T-309/12: Zweckverband Tierkörperbeseitigung *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:2014:676, punkt 261.

⁽⁴⁶⁾ Kohtuasi T-226/09: British Telecommunications *et al.* *vs.* komisjon, ECLI:EU:T:2013:466, punkt 71.

- (97) Riigiga seostatavuse küsimus võib nõuda hoolikat hindamist, mille puhul võetakse arvesse vaid riigi omandis olevate ettevõtete käitumist. Ei ole siiski kahtlust, et riigi avaliku halduse asutuste ja seadusandja tegevus on alati riigiga seostatavad ⁽⁴⁷⁾.

7.1.3. Riigi ressursside olemasolu

- (98) Taastuvenergia tootjate toetuse suhtes jõudis komisjon menetluse algatamise otsuses esialgsele järeldusele, et 2012. aasta taastuvenergiaseaduse kohaselt oli riik määranud taastuvenergia lisatasu haldama põhivõrguettevõtjad ja et taastuvenergia lisatasu on riigi ressurss (põhjendus 138).
- (99) Lisaks eelise saaja, rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide ja toetuse taseme määramisele on riik andnud ka rahalised vahendid taastuvenergia toetamise kulude katmiseks. Vastupidiselt Doux Élevage'i kohtuasjale ⁽⁴⁸⁾ loob ja kehtestab taastuvenergia lisatasu seadusandja, see tähendab riik, ning see ei ole ainuüksi põhivõrguettevõtjate eraalgatus, mille riik muudab ärakasutamise vältimiseks kohustuslikuks. Riik on määranud lisatasu sisu ja eesmärgi: sellega rahastatakse riigi väljatöötatud toetuspoliitikat ja põhivõrguettevõtjad ei otsusta selle meetme üle. Põhivõrguettevõtjad ei saa lisatasu omatahtsi kehtestada ning lisatasu arvutamist, kogumist ja haldamist jälgitakse nende puhul rangelt. Samuti jälgib riik, kuidas nad taastuvenergiat müüvad. Taastuvenergia lisatasu kehtestamist reguleerivate sätetega tagatakse, et lisatasu pakub piisavat rahalist katet taastuvenergia toetuse ja süsteemi haldamisest tulenevate kulude tasumiseks. Need sätted ei võimalda koguda nende kulude katmist ületavat lisatulu. Põhivõrguettevõtjatel ei lubata taastuvenergia lisatasu kasutada muud liiki tegevuse rahastamiseks ning rahavoogusid tuleb hoida eraldi kontodel (menetluse algatamise otsuse põhjendus 137).
- (100) Euroopa Kohtu praktika kohaselt hõlmab riigi ressursside kontseptsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ⁽⁴⁹⁾ nii riigi poolt otse antud eeliseid kui ka riigi määratud või asutatud avalik-õigusliku või eraõigusliku asutuse antud eeliseid. Välistamaks võimalust, et asjaga on seotud riigi ressursid, ei piisa seepärast üksnes asjaolust, et eelist ei rahastata otse riigieelarvest ⁽⁵⁰⁾. Veelgi enam, asjaolu, et algselt oli tegemist eraõiguslikku laadi ressurssidega, ei takista neid käsitamast riigi ressurssidena Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ⁽⁵¹⁾. Asjaolu, et ressursid ei ole ühelgi ajahetkel riigi vara, ei välista samuti võimalust, et tegu on riigi ressurssidega, kui need on riigi kontrolli all ⁽⁵²⁾ (vt menetluse algatamise otsuse põhjendused 82, 83 ja 84).
- (101) Seega on Euroopa Kohus otsustanud mitmes kohtuasjas, et eraettevõtjatel kogutud maksed võivad kujutada endast riigiabi seetõttu, et asutus on määratud või asutatud kooskõlas riigi õigusaktidega konkreetselt nende maksete haldamiseks ⁽⁵³⁾ (vt menetluse algatamise otsuse põhjendused 85–89). Tõepoolest, „... kuna kõnealuseid vahendeid rahastatakse riigi õigusega sätestatud kohustuslike osamaksude kaudu ja neid, nagu käesoleva juhtumi puhul, hallatakse ja jagatakse kooskõlas osutatud õigussätetega, tuleb neid lugeda riigi vahenditeks [artikli 107] tähenduses ning seda isegi juhul, kui neid haldavad asutused, mis ei ole riiklikud ametiasutused” ⁽⁵⁴⁾.
- (102) Seepärast jõudis komisjon menetluse algatamise otsuses Üldkohtu otsusele viidates järeldusele ⁽⁵⁵⁾, et riigiasutuste sekumise ulatus on asjaomaste meetmete ja nende rahastamisviisi määratlemisel asjakohane kriteerium hindamiseks, kas olenemata vaatlusaluste ressursside algsest päritolust on nende puhul tegemist riigi ressurssidega.
- (103) Ehkki Euroopa Kohus välistas riigi ressursside olemasolu PreussenElektra ja Doux Élevage'i kohtuasjades, tulenes see nende kohtuasjade konkreetsetest asjaoludest. PreussenElektra kohtuasjas ⁽⁵⁶⁾ ei olnud tegu ei lisatasu ega maksega ning vahendite haldamiseks ei määratud asutust, kuivõrd eraettevõtjad pidid endale kehtestatud

⁽⁴⁷⁾ Vrd AG Watheleti järeldused, kohtuasi C-242/13: Commerz Nederland, ECLI:EU:C:2014:308, punkt 75 jj.

⁽⁴⁸⁾ Kohtuasi C-677/11: Doux Élevage, ECLI:EU:C:2013:348.

⁽⁴⁹⁾ Kohtuasi C-78/76: Steinike & Weinlig vs. Saksamaa, ECLI:EU:C:1977:52, punkt 21.

⁽⁵⁰⁾ Kohtuasi C-677/11: Doux Élevage, ECLI:EU:C:2013:348, punkt 35.

⁽⁵¹⁾ Kohtuasi C-262/12: Association Vent de Colère!, ECLI:EU:C:2013:851, punktid 16–20.

⁽⁵²⁾ Kohtuasi C-262/12: Association Vent de Colère!, ECLI:EU:C:2013:851, punkt 21.

⁽⁵³⁾ Kohtuasi C-78/76: Steinike & Weinlig vs. Saksamaa, ECLI:EU:C:1977:52, punkt 21; kohtuasi 173/73: Itaalia vs. komisjon, EU:C:1974:71, punkt 16; kohtuasi 259/85: Prantsusmaa vs. komisjon, ECLI:EU:C:1987:478, punkt 23; kohtuasi C-206/06: Essent Network Noord, ECLI:EU:C:2008:413, punkt 66.

⁽⁵⁴⁾ Kohtuasi 173/73: Itaalia vs. komisjon, ECLI:EU:C:1974:71, punkt 16.

⁽⁵⁵⁾ Kohtuasi T-139/09: Prantsusmaa vs. komisjon, ECLI:EU:T:2012:496, punktid 63 ja 64.

⁽⁵⁶⁾ Kohtuasi C-379/98: PreussenElektra vs. Schlesweg, ECLI:EU:C:2001:160.

kohustusi täitma oma vahenditest. Doux Élevage'i kohtuasjas oli riik tõepoolest kehtestanud kohustusliku makse, kuid eraomandis olev organisatsioon võis sellest maksest pärinevat tulu kasutada omal äranägemisel. Seepärast ei olnud riigil kogutud vahendite üle mingit kontrolli.

- (104) Nende põhimõtete kohaldamisel 2012. aasta taastuvenergiaseadusega loodud toetussüsteemi suhtes jõudis komisjon allnimetatud esialgsetele järeldustele.
- (105) 2012. aasta taastuvenergiaseadusega on riik kehtestanud erimakse, taastuvenergia lisatasu, ning määratlenud selle eesmärgi – rahastada taastuvenergia ostmisel põhivõrguettevõtjate kantavate kulude ja seda liiki energia müümisest saadava tulu vahet. Lisatasu määra leidmiseks kasutatav arvutusmeetod on samuti määratud 2012. aasta taastuvenergiaseaduses, nagu ka põhimõte, et puudu- ja ülejääki korrigeeritakse järgmisel aastal. See tagab, et põhivõrguettevõtjad ei teeni kahjumit, kuid tähendab samal ajal, et nad ei saa lisatasust saadud tulu kasutada muuks kui taastuvenergia rahastamiseks. Komisjon järeldas, et erinevalt PreussenElektra kohtuasjast oli riik andnud neile ettevõtjatele taastuvenergia toetamise rahastamiseks nõutavad rahalised vahendid (vt menetluse algatamise otsuse põhjendused 97–103).
- (106) Peale selle leidis komisjon, et lisatasu on haldama määratud põhivõrguettevõtjad. Nad peavad:
- ostma oma piirkonnas toodetud taastuvenergiat kas otse tootjalt, kui see on ülekandeliiniga vahetult ühendatud, või jaotusvõrguettevõtjalt soodushinnaga või maksmata turupreemiat. Selle tulemusena on taastuvenergia ja 2012. aasta taastuvenergiaseadusega ette nähtud toetuse finantskoormus kõigi nelja põhivõrguettevõtja tasandil tsentraliseeritud;
 - kohaldama taastuvenergia privileegi seda nõudvate tarnijate suhtes ja täitma 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvi 39 lõikes 1 sätestatud asjaomaseid tingimusi;
 - ühtlustama omavahel taastuvenergia kogust, nii et igaüks neist ostab taastuvenergiat samasuguses proportsioonis;
 - müüma taastuvenergiat hetketurul vastavalt 2012. aasta taastuvenergiaseaduses ja selle rakendussätetes määratletud eeskirjadele; seda võib teha ühiselt;
 - arvutama ühiselt taastuvenergia lisatasu, mis peab olema iga Saksamaal tarbitud kilovatt-tunni kohta sama kui taastuvenergia müügist saadud tulude ja taastuvenergia ostmisega seotud kulude vahe;
 - avaldama ühiselt taastuvenergia lisatasu ühisel veebisaidil kindlal kujul;
 - avaldama ühtlasi taastuvenergia kohta koondteabe;
 - võrdlema prognoositud taastuvenergia lisatasu konkreetse aasta tegeliku lisatasuga, ja kohandama lisatasu järgmiseks aastaks;
 - avaldama prognoosid mitme aasta kohta ette;
 - koguma taastuvenergia lisatasu elektritarnijalt;
 - (igaüks eraldi) hoidma 2012. aasta taastuvenergiaseadusega seotud kõiki (kulude ja tulude) rahavoogusid eraldi pangakontodel.
- (107) Lõpuks tegi komisjon järelduse, et riik jälgib põhivõrguettevõtjaid lisatasu haldamisel rangelt (menetluse algatamise otsuse põhjendused 110–113). Jälgimisega tegeleb föderaalne võrguagentuur, kellel on ka vajalik täitmisele pööramise õigus. Föderaalne võrguagentuur jälgib eelkõige seda, kuidas põhivõrguettevõtjad taastuvenergiat müüvad, mille eest makstakse hetketurul soodushinda, kas põhivõrguettevõtjad määravad, kehtestavad ja avaldavad taastuvenergia lisatasu nõuetekohaselt, kas põhivõrguettevõtjad võtavad elektritarnijalt nõuetekohaselt taastuvenergia lisatasu, kas põhivõrguettevõtjatele makstakse nõuetekohaselt soodushinda ja preemiat ning kas taastuvenergia lisatasu vähendatakse vaid elektritarnijatele, kes täidavad 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvi 39 tingimusi. Samuti saab föderaalne võrguagentuur põhivõrguettevõtjalt teavet taastuvenergia toetuse ja tarnijatega arveldamise kohta. Lõpuks võib föderaalne võrguagentuur määrata trahve ja võtta vastu otsuseid, sealhulgas taastuvenergia lisatasu määra mõjutavaid otsuseid. Ühtlasi järeldas komisjon, et riigiasutus BAFA annab potentsiaalsete abisaajate taotluse korral energia suurtarbijatele õiguse taastuvenergia lisatasu ülemmäärale.

- (108) Saksamaa vaidlustab riigi ressursside kaasamise. Esiteks märgib ta, et taastuvenergia toetusmehhanism hõlmab vaid eraettevõtjaid – olgu need taastuvenergiajaamade käitajad, võrguettevõtjad, põhivõrguettevõtjad või elektritarbijad – kes kuuluvad peamiselt eraomandusse, ehkki riik või avalik-õiguslikud asutused säilitavad suure osa nende ettevõtjate omandiõigusest. Neile kohustuste kehtestamisel ei tehta 2012. aasta taastuvenergiaseaduses vahet selle alusel, kas ettevõtjad on era- või riigi omandis. Niivõrd, kuivõrd avalik-õiguslikud asutused (föderaalne võrguagentuur, BAFA, keskkonnaamet) on protsessiga seotud, ei kontrolli nad väidetavalt ei vahendite kogumist ega kasutamist, vaid nende roll piirdub süsteemi õiguspärasuse ja toimimise järelevalvega.
- (109) Teiseks rõhutab Saksamaa, et taastuvenergia lisatasu määra ei otsustata 2012. aasta taastuvenergiaseadusega ega üheski avalik-õiguslikus asutuses. Taastuvenergia lisatasu määr sõltub turu toimimisest, sest põhivõrguettevõtjad müüvad taastuvenergiat kõigepealt hetketurul ja seejärel määravad ülejäänud kulud, mis on vaja katta taastuvenergia lisatasuga.
- (110) Mitu huvitatud isikut nõustub Saksamaa analüüsiga, et 2012. aasta taastuvenergiaseaduse puhul ei ole tegemist riigiabiga. Eelkõige vaidlustavad nad komisjoni esialgse järelduse, et taastuvenergia lisatasu haldavad riigi määratud eraõiguslikud asutused. Samuti on nad seisukohal, et taastuvenergia lisatasust saadava tulu või lisatasu enda määra kontrollimise asemel jälgib föderaalne võrguagentuur pigem üksnes õiguspärasust, ilma et ta mõjutaks kuidagi vahendite haldamist. Lõpuks, ehkki taastuvenergia lisatasu vähendamine põhineb 2012. aasta taastuvenergiaseadusel ja seda rakendab BAFA, ei muuda see väidetavalt vahendite eraõiguslikku laadi, sest makseid tehakse eraettevõtjate vahel ja need ei liigu üheski etapis erasektorist välja, nii et riik ei saa neid kontrollida. Lisaks väidetakse, et taastuvenergia lisatasu edasikandmine põhivõrguettevõtjatelt elektritarnijatele ning seejärel elektritarnijalt elektritarbijatele jäetakse vastavalt põhivõrguettevõtjate ja elektritarnijate otsustada, mistõttu lisatasust saab eraettevõtjate hinnapoliitika osa, mitte aga mingil juhul riigi kehtestatud maks.
- (111) Siiski ei muuda need väited menetluse algatamise otsuses tehtud esialgset järeldust.

7.1.3.1. Riigi kehtestatud lisatasu olemasolu

- (112) Kui vaadelda Saksamaa väidet, et taastuvenergia lisatasu ei jõua kunagi riigieelarvesse ja seda ei kanta sealt läbi, siis piisab sellest, kui meenutada, nagu tehti juba põhjenduses 100, et ainuüksi asjaolust, et eelist ei rahastata otse riigieelarvest, ei piisa riigi ressursside kaasatuse välistamiseks, kui vahendeid haldava asutuse on määranud või asutanud riik.
- (113) Saksamaa on rõhutanud, et taastuvenergia lisatasu maksed, mida elektritarnijad peavad põhivõrguettevõtjatele tasuma, on eraõiguslikku laadi, arvestades et põhivõrguettevõtjatel ei ole avalikust õigusest tulenevat õigust ega kohustusi pöörata oma hüvitusnõue tarnijate vastu täitmisele. Pigem peavad nad – nagu iga muu eraettevõtja – otsima abi tsiviilkohtust. Kuid analüüsis ei võeta arvesse, et kõnealused maksed ei põhine asjaomaste poolte vahel vabatahtlikkuse alusel läbiräägitud lepingutel, vaid juriidilistel kohustustel (*gesetzliche Schuldverhältnisse*), mille riik on neile kehtestanud. Seepärast on põhivõrguettevõtjad seadusega kohustatud taastuvenergia lisatasu elektritarnijatele sisse nõudma.
- (114) Sellega seoses on kohtupraktikas välja kujunenud⁽⁵⁷⁾, et abi haldama määratud isikud võivad olla kas avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused. Seepärast ei välista asjaolu, et põhivõrguettevõtjad on eraettevõtjad, iseenesest riigi vahendite olemasolu. Veelgi enam, Euroopa Kohus on leidnud, et riigi poolt ja riigi ressurssidest antud abi eristamise eesmärk on hõlmata abi mõistega mitte üksnes riigi poolt otse antud abi, vaid ka abi, mida antakse selle riigi poolt määratud või asutatud avalik-õigusliku või eraõigusliku isiku vahendusel⁽⁵⁸⁾. Sloman Neptuni kohtuasjas⁽⁵⁹⁾ leidis Euroopa Kohus, et riigi ressurssid on kaasatud, kui kõnealune süsteem püüab oma eesmärgi ja üldise ülesehituse teel luua eelist, mis oleks riigile või riigi määratud või asutatud eraõiguslikele asutustele lisakoormaks⁽⁶⁰⁾. Seepärast piisab eelise andmiseks sellest, kui vähendatakse vahendeid, mida eraõiguslikul asutusel on õigus saada kaasatavatest riigi ressurssidest. Energia suurtarbijate makstav vähendatud taastuvenergia lisatasu avaldab just sellist mõju, vähendades energia suurtarbijatelt elektritarnijatele laekuvaid summasid.

⁽⁵⁷⁾ Kohtuasi C-206/06: Essent Netwerk Noord, ECLI:EU:C:2008:413, punkt 70; kohtuasi C-262/12: Association Vent de Colère!, ECLI:EU:C:2013:851, punkt 20.

⁽⁵⁸⁾ Kohtuasi C-72/91: Sloman Neptun vs. Bodo Ziesemer, ECLI:EU:C:1993:97, punkt 19.

⁽⁵⁹⁾ Kohtuasi C-72/91: Sloman Neptun vs. Bodo Ziesemer, ECLI:EU:C:1993:97.

⁽⁶⁰⁾ Kohtuasi C-72/91: Sloman Neptun vs. Bodo Ziesemer, ECLI:EU:C:1993:97, punkt 21.

- (115) Asjaolu, et elektritarbijad ei ole kohustatud taastuenergia lisatasu elektritarbijatele edasi kandma, ei anna põhjust järeldada, et kogutud tulu on eraõiguslik, senikaua kui elektritarbijad ise on 2012. aasta taastuenergiaseaduse alusel kohustatud maksma põhivõrguettevõtjatele lisatasu. Lisaks ei põhine see kohustus lepingul, mille ettevõtjad võivad sõlmida oma äranägemisel, vaid tegemist on otse riigi õigusaktidest tuleneva juriidilise kohustusega (*gesetzliches Schuldverhältnis*). Veelgi enam, nagu on öeldud põhjenduses 100, ei välista ressurside algselt eraõiguslik laad nende liigitamist riigi ressursideks. Erinevalt PreussenElektra kohtuasjast, mille puhul eraettevõtjad pidid toote ostuhinna tasumiseks kasutama omaenda vahendeid, on põhivõrguettevõtjad ühiselt määratud haldama lisatasu, mida elektritarbijad on kohustatud maksma ilma midagi samaväärset vastu saamata.
- (116) Saksamaa sõnul on mõned riiklikud kohtud taastuenergia lisatasu ja selle kaudu laekunud raha analüüsinud ning on tegelikult jõudnud järeldusele, et riik ei kontrolli neid. Ühel Saksamaa viidatud juhul ⁽⁶¹⁾ märkis riiklik kohus, et avaliku poliitika eesmärgi saavutamiseks vajaliku isemajandava süsteemi loomisega oli Saksa riik teinud taastuenergiaallikate toetuse rahastamise teatavas ulatuses eraettevõtjate ülesandeks. Seepärast leidis riiklik kohus, et taastuenergia lisatasu ei ole erimaks (*Sonderabgabe*) Saksa põhiseaduse tähenduses, sest taastuenergia lisatasu saadud tulu ei eraldatud riigieelarvesse ja vahendid ei olnud isegi kaudselt riigiasutuste käsutuses. Seepärast märgib komisjon, et riikliku kohtu järeldus piirdus riigi põhiseaduse kohaldamise ja eelkõige õigusmõiste „erimaks” tõlgendamise. Riiklik kohus ei käsitlenud küsimust, kas 2012. aasta taastuenergiaseadus hõlmas riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Ehkki riiklikus kohtus Saksa põhiseaduse tarvis tehtud kontroll ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt komisjonis tehtava hindamise vahel võib olla sarnasusi, tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et riigi ressursideks liigitamiseks ei pea vahendid laekuma riigieelarvesse ega olema riigi omandis. Kuna riigi ressursidega võib olla tegemist ka siis, kui avalik-õiguslik või eraõiguslik asutus on määratud neid haldama või on selleks loodud, on riigi ressurside mõiste laiem kui riikliku kohtu poolt Saksa põhiseaduse alusel tehtud kontrolli puhul ⁽⁶²⁾.

7.1.3.2. Põhivõrguettevõtjate määramine lisatasu haldama

- (117) Saksamaa vaidlustab komisjoni järelduse, et põhivõrguettevõtjad on ühiselt määratud riigi ressursi haldama. Saksamaa sõnul ei ole riik põhivõrguettevõtjatele ülesandeid andnud. Pigem lahendavad 2012. aasta taastuenergiaseaduses käsitletud eri ettevõtjad – nagu kõik majandustegevuses osalevad ettevõtjad – omavahel üksnes eraõiguslikke nõudeid, mis tulenevad neile seadusega antud õigustest.
- (118) Siiski leiab komisjon, et 2012. aasta taastuenergiaseadusega pannakse põhivõrguettevõtjatele selgelt hulk kohustusi ja antakse taastuenergia süsteemiga seotud jälgimisülesandeid, mistõttu nendest saavad süsteemi kesksed käitajad (vt põhjendus 106). Kõik Saksamaa neli põhivõrguettevõtjat koondavad oma piirkonnas kogu taastuenergia ning kõik taastuenergia saamisest tulenevad kulud ja turupreemiate maksimid, samuti taastuenergia lisatasu haldamisega kaasnevad kulud. Samuti koondavad nad oma piirkonnas taastuenergia lisatasu tulud. Seepärast on selge, et põhivõrguettevõtjad ei rahulda üksnes omavahelisi eraõiguslikke nõudeid, vaid täidavad oma 2012. aasta taastuenergiaseadusest tulenevaid võlaõiguslikke kohustusi.

7.1.3.3. Riigi, eelkõige föderalse võrguagentuuri teostatav jälgimine

- (119) Saksamaa ja huvitatud isikud väidavad veel, et riigiasutuste, eelkõige föderalse võrguagentuuri ja BAFA eraldised on liiga piiratud, et anda neile asutustele taastuenergia lisatasu suhtes tugevaid kontrollivahendeid. Föderaalne võrguagentuur ja BAFA peavad vaid järelevalvet kaasatud eraettevõtjate tegevuse seaduspärasuse üle ja määravad vajaduse korral halduskaristusi (föderaalne võrguagentuur) või selgitavad välja energia suurtarbija õiguse saada kasu vähendatud lisatasust (BAFA). Nad ei saa mõjutada rahavooge ega otsusta taastuenergia lisatasu taseme üle. Saksamaa sõnul kehtestatakse 2012. aasta taastuenergiaseadusega lisatasu arvutamise meetod ja läbipaistvusnõuded, samuti föderaalne võrguagentuuri teostatav järelevalve üksnes selleks, et vältida ühe eraettevõtja alusetut rikastumist maksete arvel. Kuid sel juhul peavad selle täitmisele pöörama eraettevõtjad menetluse algatamisega tsiviilkohtus.
- (120) Vastupidiselt Saksamaa ja huvitatud isikute väidetele väljastab BAFA haldusotsuse, kui ta on saanud potentsiaalsetelt abisaajatelt taotluse määrata energia suurtarbijatele õiguse lisatasu ülemmäärale. Otsust on

⁽⁶¹⁾ Oberlandesgericht Hamm, 14. mai 2013. aasta otsus, viide 19 U 180/12.

⁽⁶²⁾ Vrd kohtuasi C-78/76: Steinike & Weinlig vs. Saksamaa, ECLI:EU:C:1977:52, punkt 21.

võimalik vaidlustada vaid Saksamaa halduskohtus, mitte tsiviilkohtus, ja see on vahetult kohaldatav. Lisaks annab energiamajanduse seadus föderaalsetele võrguagentuuridele olulise täitmisele pööramise õiguse, mida agentuur võib kasutada kõikide süsteemis tegutsevate operaatorite trahvimiseks ja 2012. aasta taastuvenergiaseaduse täitmise tagamiseks.

- (121) Veelgi enam, hiljuti kinnitas Euroopa Kohus Elcogási kohtuasjas, et riigi ressursid on kaasatud isegi siis, kui riigiasutus, kellele tehti ülesandeks laekunud summad laiali jagada, ei saa seda teha omal äranägemisel ⁽⁶³⁾.
- (122) Täpsemalt väidavad Saksamaa ja huvitatud isikud vastupidiselt komisjoni menetluse algatamise otsuse põhjenduses 134 väljendatud seisukohale, et föderaalne võrguagentuur ei saa taastuvenergia lisatasu määra otsustada. Kuid nagu juba põhjenduses 43 sedastatud, on hüvitusmehhanismi rakendusmääruse paragrahvi 6 lõikes 3 sätestatud, et föderaalne võrguagentuur saab lisatasu määra korrigeerimiseks võtta vastu täitmisele pööratavaid otsuseid. Senikaua kui föderaalsetel võrguagentuuril on see õigus, ei ole isegi oluline, millises ulatuses ta on seda teostanud. Föderaalne võrguagentuur ei pruukinud lihtsalt pidada vajalikuks täitmisele pööratavaid otsuseid vastu võtta.

7.1.3.4. Üldine järeldus riigi kontrolli kohta

- (123) Saksamaa ja mitu huvitatud isikut on kritiseerinud komisjoni selle eest, et ta võttis süsteemi riigi kontrollile allumise tõendamisel väidetavalt lubamatult arvesse taastuvenergiaseaduse kui terviku eri etappe ja seoseid. Nad väidavad, et kui komisjon oleks vaadelnud etappe eraldi ja keskendunud korraga vaid ühele seoste kombinatsioonile (taastuvenergia tootja – jaotusvõrguettevõtja/põhivõrguettevõtja; põhivõrguettevõtja – föderaalne võrguagentuur; põhivõrguettevõtja – tarnija; tarnija – tarbija), oleks ta pidanud jõudma järeldusele, et riigi kontroll puudub. Väidetavalt piirdub BAFA roll rahastamiskõlblikkuse hindamisega ja BAFA ei saa selles toimida omal äranägemisel.
- (124) Vastupidi, hoopis Saksamaa ja huvitatud isikud eksivad, käsitledes 2012. aasta taastuvenergiaseaduses kehtestatud finantseerimissüsteemi liiga killustatult. Bouyguesi kohtuasjas leidis kohus, et „kui riigi sekkumised toimuvad mitmesugustes vormides ja neid tuleb analüüsida nende tagajärgede kaudu, siis ei saa välistada, et mitut riigi järjestikust sekkumist tuleb ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamise eesmärgil käsitleda ühe sekkumisena” ⁽⁶⁴⁾. Kohus jätkas, sedastades: „Selline võib olukord olla eelkõige siis, kui järjestikused sekkumised, võttes eelkõige arvesse nende ajalist järjekorda, eesmärki ja ettevõtja olukorda nende sekkumiste hetkel, on niivõrd tihedalt omavahel seotud, et neid on võimatu eraldada.” ⁽⁶⁵⁾ Taastuvenergia süsteemi puhul just nii ongi. 2012. aasta taastuvenergiaseadus ning föderaalne võrguagentuuri, BAFA, keskkonnaameti ning föderaalsete põllumajandus- ja toiduameti volitused ning tegevus on nii tihedalt läbipõimunud ja üksteisest sõltuvad, et neid ei ole võimalik käsitleda lahus.
- (125) Samuti väidab Saksamaa, et komisjon on teinud järelduse riigi kontrolli kohta ekslikult selle põhjal, kuidas käsitletakse üle- ja puudujääki taastuvenergia kontol. Esiteks märgib Saksamaa, et taastuvenergia konto ei ole seotud riigieelarvega: riik ei hüvita taastuvenergia konto puudujääki ning – nagu oli Essenti kohtuasja puhul – ülejääki ei eraldata riigieelarvesse. Õigupoolest on järgmise aasta taastuvenergia lisatasu määr nii puudu- kui ka ülejäägist. Seepärast võrdsustatakse need osalevate eraettevõtjate vahel. Riigil ei ole siin sõnaõigust.
- (126) Ometi leiab komisjon, et selleks, et riigil oleks ressursside üle kontroll, ei ole vaja asjaomaseid ressursse hõlmavaid rahavooge riigieelarvest ja riigieelarvesse ⁽⁶⁶⁾. Et ressursid oleksid riigi kontrolli all, piisab sellest, et riik reguleerib täielikult seda, mis peaks juhtuma taastuvenergia kontol puudu- või ülejäägi tekkimisel. Otsustav tõik on see, et riik on loonud süsteemi, kus võrguettevõtjate kulud hüvitatakse täielikult taastuvenergia lisatasust ja kus elektritarnijad on volitatud lisatasu tarbijatele edasi kandma.
- (127) Saksamaa juhib tähelepanu ka sellele, et ainuüksi eraettevõtjate rahavoogude reguleerimine ega järelevalve ei kujuta endast riigiabi. Saksamaa võrdleb 2012. aasta taastuvenergiaseadusega loodud süsteemi teiste majandusliku reguleerimise valdkondadega, nagu tarbijakaitse panganduses, autojuhtide sõiduki kindlustamise kohustus või hindade reguleerimine telekommunikatsiooni- ja tervishoiuvaldkonnas. Saksamaa väidab, et eraettevõtjate

⁽⁶³⁾ Kohtuasi C-275/13: Elcogás, ECLI:EU:C:2014:2314, punkt 29.

⁽⁶⁴⁾ Kohtuasi C-399/10 P: Bouygues *et al.* vs. komisjon, ECLI:EU:C:2013:175, punkt 103.

⁽⁶⁵⁾ Kohtuasi C-399/10 P: Bouygues *et al.* vs. komisjon, ECLI:EU:C:2013:175, punkt 104.

⁽⁶⁶⁾ Kohtuasi C-262/12: Association Vent de Colère!, ECLI:EU:C:2013:851, punkt 19; kohtuasi C-275/13: Elcogás, ECLI:EU:C:2014:2314, punkt 24.

majandustegevuse reguleerimine kui selline ei hõlma riigi kontrolli. Föderaalne võrguagentuur ei tee Saksamaa sõnul enamat, kui tagab vaid tarbijate kaitse. Kuid nende valdkondade vahel, kus riik pakub tarbijatele kaitseraamistikku, ja käesoleva juhtumi vahel on oluline erinevus. Siin on riik kehtestanud eraldi õigusakti – 2012. aasta taastuvenienergia seaduse – mille peamine eesmärk ei ole tarbijakaitse. Siin tagab riik sektoris kõnealuse õigusakti poliitiliste eesmärkide saavutamiseks pideva rahavoo. Lisaks tuleb kohtupraktika⁽⁶⁷⁾ kohaselt vahendeid, mida rahastatakse liikmesriigi õigusega sätestatud kohustuslike maksude kaudu ning hallatakse ja jagatakse kooskõlas nende õigusnormidega, lugeda riigi ressurssideks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses isegi juhul, kui neid haldavad riigiasutustest eraldiseisvad asutused. Seepärast ei ole võimalik 2012. aasta taastuvenienergia seadust võrrelda riigi meetmetega, mida riik ei mõjuta või mille rahastamist ta ei taga.

- (128) Saksamaa sõnul on olukord võrreldav Doux Élevage'i kohtuasjas käsitletuga. Doux Élevage'i kohtuasjas leidis Euroopa Kohus, et kõnealustest maksetest moodustunud summad ei liigu riigieelarve kaudu, et riik ei loovuta tulusid, et vahendid säilitavad alati oma eraõigusliku laadi ning et maksete tasumata jätmise korral tuleb esitada kaebus tsiviilkohtusse⁽⁶⁸⁾. Pealegi ei olnud maksed „pidevalt riigi kontrolli all” ega „riigiasutustele kättesaadavad”⁽⁶⁹⁾ ning avaliku sektori asutustel ei olnud lubatud allutada makseid muule kontrollile kui „nõuetekohasuse ja seadusele vastavuse kontroll”⁽⁷⁰⁾. Saksamaa väidetest hoolimata ei ole kõnealune juhtum Doux Élevage'i kohtuasjaga võrreldav. Erinevus seisneb selles, et Doux Élevage'i kohtuasja puhul otsustab „asjaomane tootmisharudevaheline organisatsioon ise, kuidas kasutada neid ressursse, mis on täielikult suunatud tema enda poolt kindlaks määratud eesmärkide saavutamisele”⁽⁷¹⁾. Praegusel juhul on taastuvenienergia lisatasu eesmärgi määranud riik, kes kontrollib täielikult rakendamist. Liatigi, kui Doux Élevage'i kohtuasja puhul piirdusid Prantsusmaa ametiasutused sellega, et muutsid varasema vabatahtliku makse kõikide asjaomastes valdkondades tegutsevate ettevõtjate jaoks kohustuslikuks, siis siinses juhtumis on riik loonud kulude arvutamiseks ja nende võrdsustamiseks eraettevõtjate vahel terve mehhanismi.
- (129) Riigi kontrolli hinnates väidab Saksamaa, et komisjon kasutab sõna „riik” meelevaldselt. Nagu on näha Doux Élevage'i kohtuasjas, peaks „riik” hõlmama eelkõige täidesaatvat võimu, see tähendab valitsust ja haldusasutusi, kuid mitte üldiselt kohaldatavate õigusaktide vastuvõtmist parlamendis. Ainuüksi asjaolu, et riik on vastu võtnud hüvituse mehhanismi määramise, ei kujuta endast veel riigiabi.
- (130) Kuid „riigi” kriteerium peab olema laialdaselt mõistetav. Esiteks on Euroopa Kohus korduvalt kinnitanud, et riigi mõiste hõlmab endastmõistetavalt ka seadusandjat⁽⁷²⁾. Nagu on kirjeldatud põhjenduses 124, teostab riik kontrolli hulga regulatiivsete ja kontrollimeetmete abil, mida ei tohiks eraldi hinnata. Praegusel juhul on asjaomased õigusaktid nii üksikasjalikud, et süsteem tagab riigipoolse kontrolli ilma riigi ametiasutusi täiendavalt kaasamata. Lisaks on föderaalset võrguagentuuril protsessi mõjutamiseks märkimisväärsed volitused.
- (131) Saksamaa seevastu väidab, et 2012. aasta taastuvenienergia seadus erineb Essenti kohtuasjas kirjeldatud olukorrast suuresti. Viimasel juhul oli maksu määr määratletud seadusega hüvitatavatest kuludest olenemata. Pealegi kanti riigieelarvesse üle 400 miljoni Madalmaade kuldna tulu. Seevastu taastuvenienergia lisatasu määra otsustavad põhivõrguettevõtjad hetketuru käibe alusel ja riik ei saa seda mõjutada. Enamgi veel, taastuvenienergia konto ülejääki hoitakse süsteemi sees, sest see mõjutab järgmise aasta lisatasu.
- (132) Nagu on kirjas põhjenduses 126, ei nõua riigi kontroll ressursside üle asjaomaseid ressursse hõlmavaid rahavoogusid riigieelarvest ja riigieelarvesse⁽⁷³⁾. Pealegi arvatatakse praegusel juhul taastuvenienergia lisatasu määr vastavalt õigusnormidele, võttes arvesse põhivõrguettevõtjate saadud turuhinda. Nagu on selgitatud menetluse algatamise otsuse põhjenduses 13, on see, kuidas põhivõrguettevõtjad arvutavad taastuvenienergia lisatasu pärast hetketurul saadud hinna selgumist, reguleeritud ja sätestatud täielikult 2012. aasta taastuvenienergia seaduses.

⁽⁶⁷⁾ Kohtuasi C-262/12: Association Vent de Colère!, ECLI:EU:C:2013:851, punkt 25; kohtuasi 173/73: Itaalia vs. komisjon, ECLI:EU:C:1974:71, punkt 16.

⁽⁶⁸⁾ Kohtuasi C-677/11: Doux Élevage. ECLI:EU:C:2013:348, punkt 32.

⁽⁶⁹⁾ Kohtuasi C-677/11: Doux Élevage. ECLI:EU:C:2013:348, punkt 36.

⁽⁷⁰⁾ Kohtuasi C-677/11: Doux Élevage. ECLI:EU:C:2013:348, punkt 38.

⁽⁷¹⁾ Vt joonealune märkus 69.

⁽⁷²⁾ Kohtuasi C-279/08 P: komisjon vs. Madalmaad, ECLI:EU:C:2011:551, punktid 102–113.

⁽⁷³⁾ Kohtuasi C-262/12: Association Vent de Colère!, ECLI:EU:C:2013:851, punkt 19; kohtuasi C-275/13: Elcogás, ECLI:EU:C:2014:2314, punkt 24.

- (133) Veel väidab Saksamaa, et kui Essenti kohtuasjas oli maksu haldamine tehtud ülesandeks ühele konkreetsele asutusele, siis 2012. aasta taastuenergiaseadusega kehtestatakse kohustused tegelikult piiramatule arvule eraettevõtjatele, see tähendab võrguettevõtjatele, põhivõrguettevõtjatele ja elektritarnijatele, ning need kohustused on määratletud üleüldiselt. See ei ole õiguse andmine ja on ebakorrektno öelda, nagu oleks riik määranud sellise suure hulga eraettevõtjaid maksu haldama. Nagu on öeldud põhjenduses 118, on taastuenergia lisatasu haldama määratud isikuteks põhivõrguettevõtjad, mitte teised ettevõtjad. Lisaks ei näi olevat ühtegi juriidilist põhjust, mis keelaks liikmesriigil teha riigi ressursside haldamine ülesandeks mitmele isikule.
- (134) Saksamaa ja huvitatud isikud tõstavad esile ka väidetavad erinevused 2012. aasta taastuenergiaseaduse ja hiljuti Vent de colère'i kohtuasjas ⁽⁷⁴⁾ tehtud otsuse vahel: Prantsusmaal kogus tarbijatelt asjaomast maksu riigi juhitud fond, samal ajal kui Saksamaal koguvad eratarnijatelt taastuenergia lisatasu põhivõrguettevõtjad, kes võivad selle seejärel tarbijatele edasi kanda. Prantsusmaal määrati maksumäär ministri määrusega, ent Saksamaal arvutavad selle põhivõrguettevõtjad oma tegelike kulude alusel. Prantsusmaal sekkuks puudujäägi tekkimise korral riik, Saksamaal aga peavad puudujäägi kandma põhivõrguettevõtjad, enne kui lisatasu suurenemine neile järgmisel aastal hüvitatakse.
- (135) Väites, et riigi ressurssidega on tegemist vaid siis, kui riigi täitevvõimu käsutuses on olemas vahendid, tõlgendab Saksamaa kohtupraktikat väärtalt. Nagu on selgitatud põhjenduses 130, ei piirdu riigi mõiste täitevvõimuga, vaid hõlmab ka seadusandjat; samuti ei ole nõutav, et riik käsutaks vahendeid nii, nagu need oleksid tema eelarve osa. Nagu on näidatud põhjenduses 114, ei ole oluline, kas riigi ressurssi haldab eraõiguslik või avalik-õiguslik asutus. Enamgi veel, põhivõrguettevõtjad arvutavad taastuenergia lisatasu oma kulude põhjal 2012. aasta taastuenergiaseaduses sätestatud viisil, ja asjaolu, et riik on süsteemis kasutusele võtnud turumehhanismi, ei mõjuta riigi ressursside olemasolu. Samuti otsustab riik, mida tuleb teha puudujäägi korral. Riik ise ei maksa ju puudujääki kinni, vaid reguleerib ja kontrollib puudujäägi tasumise viisi, lõppkokkuvõttes ka taastuenergia lisatasu abil.
- (136) Edasi väidab Saksamaa, et Vent de colère'i kohtuasjas nõutakse riigilt rahaliste vahendite kasutamiseks igal ajal kaalutusõigust, samal ajal kui 2012. aasta taastuenergiaseaduse kohaselt üksnes õigusakti kehtestanud riigil sellist kaalutusõigust ei ole. Saksamaa sõnul ei ole komisjon teinud piisavalt vahet täitevvõimu tegelike võimaluste ja pelgalt seadusandliku tegevuse vahel. Riigi kontroll viitab sellele, et riigil on rahaliste vahendite kasutamiseks olemas kaalutusõigus. Euroopa Kohus kinnitab seda järeldust Vent de colère'i kohtuasja punktis 21.
- (137) Saksamaa sõnul tõendab riigi kontrolli puudumist ka see, et riik ei saa määrata taastuenergia lisatasu määra. Kuna lisatasu määr on tegelikult tulust, mida põhivõrguettevõtjad teenivad taastuenergia müügist hetketurul, määrab selle tervikuna turg. Komisjon tunnistab, et riik ei määra alati taastuenergia lisatasu täpset määra, vaid otsustab selle arutamise viisi, võttes arvesse elektri müügihinda. Lisaks võib riik finantseerimissüsteemis võtta kasutusele turumehhanisme, loobumata kontrollist rahastamise üle. Siinkohal ei näe komisjon erinevust riigi ametiasutuste kehtestatud avaliku maksu ja riigi poolt õigusaktide kaudu kehtestatud juriidilise kohustuse vahel. Mõlemal juhul korraldab riik rahaliste vahendite ülekandmise õigusaktide abil ja määrab eesmärgid, milleks neid rahalisi vahendeid võib kasutada.
- (138) Seepärast kinnitab komisjon oma hinnangut, et taastuenergiaallikatest elektri tootjate ja kaevandusgaasist elektri tootmise toetamist soodushindade kaudu rahastatakse riigi ressurssidest.

7.1.4. Moonutav mõju konkurentsile ja kaubandusele

- (139) Lõpuks tundub, et nii taastuenergia tootjatele kui ka energia suurtarbijatele pakutavad eelised võivad moonutada konkurentsi ja mõjutada kaubandust, sest abisaajad tegutsevad valdkondades, kus turg on liberaliseeritud ja kus toimub liikmesriikidevaheline kaubandus.

7.1.5. Järeldus riigiabi olemasolu kohta

- (140) Seepärast jõuab komisjon järeldusele, et 2012. aasta taastuenergiaseadus hõlmab riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 tähenduses nii taastuenergia tootjate kui ka hüvitamise erikorra alusel energia suurtarbijate kasuks.

⁽⁷⁴⁾ Vt joonealune märkus 21.

7.2. Olemasolev/uus abi ja abi seaduspärasus

- (141) Menetluse algatamise otsuses märkis komisjon, et tema hinnangul ei hõlmanud 2012. aasta taastuvenergiaseaduse eelkäija, 1. aprillil 2000. aastal jõustunud Saksamaa taastuvenergia seadus („2000. aasta taastuvenergiaseadus”) riigiabi (komisjoni otsus riigiabi NN 27/2000 kohta) ⁽⁷⁵⁾. Kuid komisjon leidis, et 2012. aasta taastuvenergiaseadusega jõustunud muudatused on ulatuslikud ja 2012. aasta taastuvenergiaseaduse alusel antud abi kujutas endast uut abi, mida komisjoni varasem otsus ei hõlmanud (menetluse algatamise otsuse põhjendus 150).
- (142) Saksamaa ja mitu huvitatud isikut on selle vaidlustanud.
- (143) Saksamaa ja huvitatud isikud väidavad, et järkjärgulised muutused, mis on ilmnenud 2000. aasta taastuvenergiaseaduse algversiooni ja 2012. aasta taastuvenergiaseaduse vahel, ei ole abikava eriti muutnud, nii et 2012. aasta taastuvenergiaseadus hõlmab olemasolevat abi.
- (144) Siiski väidab Saksamaa, et 2012. aasta taastuvenergiaseaduse ja 2000. aasta taastuvenergiaseaduse vahel on kaks erinevust:
- tasandusmehhanismi on muudetud: taastuvenergia algne füüsiline vool elektritarbijatele asendatakse põhivõrguettevõtjate kohustusega müüa hetketurul ise taastuvenergiat. Taastuvenergia lisatasu maksmise eest teatava elektrikoguse kohta võivad elektritarbijad hakata seda kogust märgistama taastuvenergiana. Saksamaa sõnul tähendab see, et elektritarbijate elekter saab „taastuvenergia iseloomu” ning seega on elektritarbijatel võimalus näidata tarbijatele, millises ulatuses nad on lisatasu maksnud (vrd 2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahvi 53 lõige 1 ja paragrahvi 54 lõige 1);
 2000. aasta taastuvenergiaseaduses ei ole hüvitamise erikorda ette nähtud.
- (145) Kui need kaks erinevust kõrvale jätta, langeb põhjendustes 7, 8 ja 9 kirjeldatud mehhanism Saksamaa sõnul kokku 2000. aasta taastuvenergiaseaduses sätestatuga. Eelkõige väidab Saksamaa, et peamine erijoon, täpsemalt see, et elektritarbijad hüvitavad põhivõrguettevõtjatele taastuvenergia ostust tulenevad lisakulutused enda rahalisi vahendeid kasutades, oli olemas juba 2000. aasta taastuvenergiaseaduses.
- (146) Komisjon jääb kindlaks oma järeldusele, et 2012. aasta taastuvenergiaseadusega seotud riigiabi kujutab endast uut abi, sest 2012. aasta taastuvenergiaseadust on 2000. aasta taastuvenergiaseadusega võrreldes olulisel määral muudetud.
- (147) Õigupoolest kujutavad Saksamaa viidatud muudatused, täpsemalt tasandusmehhanismi muudatus ja hüvitamise erikorra kasutuselevõtt, endast olulisi muudatusi.

7.2.1. Tasandusmehhanismi muudatus

- (148) Sissejuhatava märkusena märgib komisjon, et kuigi ta leidis 2002. aastal, et 2000. aasta taastuvenergiaseadus ei hõlma riigi vahendite ülekandmist, andis ta selle hinnangu veidi pärast PreussenElektra kohtuotsust. Edasistes kohtuotsustes on aga seitsaadi PreussenElektra kohtuasja selgitatud ja isegi piiratud: Essenti, Vent de colère'i ja Elcogási kohtuasjades tehtud otsuste kohaselt näib, et riik tegi juba algse tasandusmehhanismi raames põhivõrguettevõtjatele ülesandeks hallata abikava, mida rahastati elektritarbijatelt kogutud lisatasu abil.
- (149) Otsustav punkt on see, et tasandusmehhanismi on oluliselt muudetud. See ei koosne enam füüsiliste elektriostude järjestikustest kohustustest (võrguettevõtjad elektritootjalt; põhivõrguettevõtjad võrguettevõtjalt; elektritarbijad põhivõrguettevõtjalt). Nüüd katkestatakse füüsiline edastamine põhivõrguettevõtjate tasandil, kes peavad taastuvenergiat turustama. Turustamine on tasandusmehhanismist eraldatud. Viimane puudutab üksnes kulude rahalist eraldamist eri ettevõtjate vahel. Riik on määranud nende kulude koondamise ja arvutamise ning elektritarbijatelt kogumise eest vastutavaks põhivõrguettevõtjad.
- (150) Lisaks ei olnud 2000. aasta taastuvenergiaseaduses midagi selle kohta, kas elektritarbijad tuleks samuti kohustada taastuvenergia tootmise kuludes osalema. Selle otsuse tegemine jäeti pädeva reguleerimisasutuse otsustada, kellel oli sel ajal veel volitus reguleerida elektri hinda lõpptarbijatele. 2012. aasta taastuvenergiaseadusega lubatakse tarnijatel selgesõnaliselt kulud tarbijatele edasi kanda ja *de facto* kannavadki kõik nad kulud edasi.

⁽⁷⁵⁾ EÜT C 164, 10.7.2002, lk 5.

- (151) Lisaks antakse föderaalsete võrguagentuuride (kellele 2000. aasta taastuvenergiaseadusega ülesannet ei määratud) volitused neid rahavooge jälgida ning tagada 2012. aasta taastuvenergiaseaduse täitmine, eelkõige tarbijate kaitsmise eesmärgil. BAFA (kellele samuti 2000. aasta taastuvenergiaseadusega ülesannet ei määratud) otsustab 2012. aasta taastuvenergiaseaduses sätestatud kriteeriumide alusel taastuvenergia lisatasu vähendamise teatavate ettevõtjate puhul.

7.2.2. Hüvitamise erikord

- (152) Järgmine loogiline samm pärast elektritarbijate kaasamist kulude jagamisele on vähendada energia suurtarbijatele pakutavat lisatasu. 2012. aasta taastuvenergiaseaduse kohaselt tõendab BAFA (kellel ei olnud 2000. aasta taastuvenergiaseaduse kohaselt erilist ülesannet täita) oma haldusotsustega, et energia suurtarbijad vastavad hüvitamise erikorra tingimustele. Mõned huvitatud isikud on väitnud, et ainuüksi see, et mõni elektritarbija saab lisatasu ülemmäärast kasu, ei saa mõjutada neile antud rahaliste vahendite eraõiguslikku laadi. Komisjoni arvates tõendab aga hüvitamise erikorra olemasolu, et 2012. aasta taastuvenergiaseadus ei tugine enam eraõiguslike vahendite hõlmavatele ostukohustustele, vaid keerukale riiklikult korraldatud ja riigiasutuste jälgimise all toimuvale kulude jaotamise süsteemile, mille puhul võetakse teataval määral arvesse kulude õiglast jaotamist.
- (153) Taastuvenergiaseaduse 2000. aasta ja 2012. aasta versioonide arvukate erinevuste ülevaade on esitatud järgmises tabelis. Erinevused näitavad, et 2012. aasta taastuvenergiaseadus sisaldas täiesti uut süsteemi.

Tunnusjoon	2000. aasta taastuvenergiaseadus	2012. aasta taastuvenergiaseadus
Lisatasu edasikandmine	Ettevõtjate järjestikused kohustused osta taastuvenergiat	Kulude edasikandmine on taastuvenergia edastamisest eraldatud
Tasandusmehhanism kolmandal tasandil	Kulude tasandamine on seotud taastuvenergia ostmisega	Taastuvenergia hetketurul müümisega kaasnevate kulude tasandamine
Kulud peavad kandma lõpptarbijad, kellest mõnele kehtib ülemmäär	Ei ole ette nähtud	Hüvitamise erikord: energia suurtarbijad saavad taotleda oma lisatasu vähendamist
Föderaalsete võrguagentuuri ülesanne	Ülesanne puudub	Lisatasu määramise järelevalve ja lisatasu sissenõudmine
BAFA ülesanne	Ülesanne puudub	Annab loa lisatasu vähendada
Lisatasu	0,2 senti/kWh (2000)	6,24 senti/kWh (2014)
Taastuvenergia võrku müümine	Alla 1 miljardi euro (2000)	Üle 20 miljardi euro (2013)

- (154) Kuna 2012. aasta taastuvenergiaseadust kohaldatakse üksnes aastateks 2013 ja 2014 vähendatud taastuvenergia lisatasu suhtes, hõlmab vaid nende kahe aasta vähendatud lisatasu riigiabi ⁽⁷⁶⁾.

7.3. Kokkusobivus siseturuga

- (155) Menetluse algatamise otsuses jõudis komisjon järeldusele, et taastuvenergia tootjatele võimaldatud riigiabi võib lugeda siseturuga kokkusobivaks. Kuid ta väljendas kahtlust, kas selle abi andmist on võimalik hinnata eraldi selle rahastamismehhanismist, see tähendab taastuvenergia lisatasust. Ta jõudis ka esialgsele järeldusele, et taastuvenergia lisatasuga rikutakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 30 või artiklit 110.

⁽⁷⁶⁾ 2012. aasta taastuvenergiaseadus jõustus 1. jaanuaril 2012, nii et esimest korda said energia suurtarbijad taotleda selle seaduse alusel lisatasu vähendamist 2013. aastaks. 2012. aastal vähendati lisatasu teise, 2012. aasta taastuvenergiaseadusele eelnenud seaduse alusel ja seepärast seda praegusel juhul ei vaadelda.

- (156) Samuti kahtles komisjon menetluse algatamise otsuses, kas hüvitamise erikorra võib lugeda lepingu artikli 107 lõike 3 alusel kokkusobivaks siseturuga.

7.3.1. Hüvitamise erikorra kokkusobivuse hindamise õiguslik alus ja ulatus

- (157) Kokkusobivuse hindamine hõlmab vaid 2012. aasta taastuenergiaseaduse alusel antud uut abi. 2012. aastal oli taastuenergia lisatasu vähendatud maksete õiguslik alus BAFA 2011. aasta lõpul väljastatud haldusakt. Seepärast reguleeritakse neid makseid nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999⁽⁷⁷⁾ artikli 1 lõike b punktiga ii.
- (158) Käesolev otsus ei hõlma taastuenergia lisatasu vähendatud makseid raudtee-ettevõtjatele. Komisjon jätab endale õiguse hinnata 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvi 42 eraldi menetluse käigus.
- (159) Komisjon on hinnanud hüvitamise erikorra kokkusobivust siseturuga 2014. aasta suuniste jagude 3.7.2 ja 3.7.3 alusel.
- (160) Komisjon on kohaldanud 2014. aasta suuniseid alates 1. juulist 2014. Suunised sisaldavad taastuenergiaallikatest toodetud energia toetamise rahastamise vähendamise hindamist, sealhulgas enne 1. juulit 2014 (punkt 248) alandatud määrasid käsitlevaid materiaalõiguse norme. Seepärast tuleb uuritavat riigiabi hinnata 2014. aasta suuniste kohaselt.
- (161) Kohtupraktika kohaselt on komisjon kohustatud järgima riigiabi valdkonnas omaenda juhiseid ja teatisi selles osas, milles need ei erine Euroopa Liidu toimimise lepingu sätetest, ja osas, milles liikmesriigid on nendega nõustunud⁽⁷⁸⁾. Saksamaa kiitis 2014. aasta suunised heaks 31. juulil 2014. Ükski pooltest ei ole väitnud, et suunised lahknuvad Euroopa Liidu toimimise lepingu eeskirjadest.
- (162) Huvitatud isikud on aga vaidlustanud punkti 248 seaduspärasuse. Nad leiavad, et 2014. aasta suuniste kohaldamine enne 1. juulit 2014 antud abi suhtes läheb vastuollu mitme liidu õiguse põhimõttega, täpsemalt õiguskindluse ja kahjulike meetmete tagasiulatuva jõu puudumise põhimõttega⁽⁷⁹⁾, samuti põhimõttega, et riigiabi tuleks hinnata abikava kasutuselevõtu ajal kehtivate eeskirjade alusel.
- (163) Huvitatud isikud aga eksivad, kui nad leiavad, et punkti 248 teine lõige hõlmab tagasiulatuvat kohaldamist. Kohtupraktika kohaselt tehakse liidu õiguses vahet uue normi viivitamatul kohaldamisel avalduval tulevasel mõjul hetkeolukorrale⁽⁸⁰⁾ ja uue normi tagasiulatuvat kohaldamisel olukorras, mis oli saanud normi jõustumise eel (nimetatakse ka olemasolevaks olukorras)⁽⁸¹⁾. Lisaks ei saa liidu kohtute kehtiva kohtupraktika kohaselt ettevõtjad toetuda õiguspärase ootuse põhimõttele, kuni asutused ei ole vastu võtnud haldusmenetlust lõpetavat akti, mis on muutunud lõplikuks⁽⁸²⁾.
- (164) Nagu kohus sedastas, antakse ebaseaduslikku riigiabi konkreetses olukorras. Seaduse õigeaegset kohaldamist käsitlevates eeskirjades nähakse ette, et uute kokkusobivuseeskirjade viivitamatu kohaldamine ebaseadusliku abi suhtes ei kujuta endast nende uute eeskirjade tagasiulatuvat kohaldamist⁽⁸³⁾.

⁽⁷⁷⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 659/1999, 22. märts 1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜTL 83, 27.3.1999, lk 1).

⁽⁷⁸⁾ Otsus kohtuasjas Saksamaa jt vs. Kronofrance: C-75/05 ja C-80/05, ECLI:EU:C:2008:482, punkt 61 koos edasiste viidetega.

⁽⁷⁹⁾ Huvitatud isikud on viidanud järgmisele kohtupraktikale: kohtuasi C-260/91: Diversint, ECLI:EU:C:1993:136, punkt 9; kohtuasi C-63/83: Regina vs. Kirk, ECLI:EU:C:1984:255, punkt 21 jj; kohtuasi C-1/73: Westzucker, ECLI:EU:C:1973:78, punkt 5; kohtuasi C-295/02: Gerken, ECLI:EU:C:2004:400, punkt 47 jj; kohtuasi C-420/06: Jager, ECLI:EU:C:2008:152, punkt 59 jj; kohtuasi C-189/02 P: Dansk Røriindustri et al. vs. komisjon, ECLI:EU:C:2005:408, punkt 217.

⁽⁸⁰⁾ Kohtuasi C-334/07 P: komisjon vs. Freistaat Sachsen, ECLI:EU:C:2008:709, punkt 43; kohtuasi T-176/01: Ferrière Nord vs. komisjon, ECLI:EU:T:2004:336, punkt 139.

⁽⁸¹⁾ Kohtuasi 68/69: Bundesknappschaft vs. Brock, ECLI:EU:C:1970:24, punkt 6; kohtuasi 1/73: Westzucker GmbH vs. Einfuhr- und Vorratstelle für Zucker, ECLI:EU:C:1973:78, punkt 5; kohtuasi 143/73: SOPAD vs. FORMA et al., ECLI:EU:C:1973:145, punkt 8; kohtuasi 96/77: Bauche, ECLI:EU:C:1978:26, punkt 48; kohtuasi 125/77: Koninklijke Scholten-Honig NV et al. vs. Floofodproduktschaap voor Akkerbouwprodukten, ECLI:EU:C:1978:187, punkt 37; kohtuasi 40/79: P vs. komisjon, ECLI:EU:C:1981:32, punkt 12; kohtuasi 270/84: Licata vs. ESC, ECLI:EU:C:1986:304, punkt 31; kohtuasi C-60/98: Butterfly Music vs. CEDEM, ECLI:EU:C:1999:333, punkt 24; C-334/07: P, komisjon vs. Freistaat Sachsen, ECLI:EU:C:2008:709, punkt 53; kohtuasi T-404/05: Kreeka vs. komisjon, ECLI:EU:T:2008:510, punkt 77.

⁽⁸²⁾ Kohtuasi C-169/95: Hispaania vs. komisjon, ECLI:EU:C:1997:10, punktid 51–54; liidetud kohtuasjad T-116/01 ja T-118/01: P&O European Ferries (Vizcaya) SA vs. komisjon, ECLI:EU:T:2003:217, punkt 205.

⁽⁸³⁾ Liidetud kohtuasjad C-465/09 P kuni C-470/09 P: Diputación Foral de Vizcaya ja teised vs. komisjon, ECLI:EU:C:2011:372, punktid 125 ja 128.

- (165) Seepärast peab komisjon hindama hüvitamise erikorda 2014. aasta suuniste alusel. Tal ei ole õigust oma hinnangus suunistest kõrvale kalduda. Kuna menetluse algatamise otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* 1. juulil 2014, on komisjon kutsunud Saksamaad ja huvitatud isikuid esitama käesolevas juhtumis märkusi 2014. aasta suuniste kohaldamise kohta.

7.3.1.1. Saksamaa ja kolmandate isikute märkused

- (166) Mitu huvitatud isikut on väitnud, et 2014. aasta suuniseid ei tohiks taastuenergia lisatasude ülemmäära suhtes kohaldada, vaid komisjon peaks hindama kokkusobivust Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti b või c alusel.
- (167) Esiteks on need isikud leidnud, et taastuenergia lisatasu vähendamist võib pidada siseturuga kokkusobivaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b, sest sellega edendatakse üleeuroopalist huvi pakkuva olulise projekti elluviimist (taastuenergia edendamine vastavalt direktiivile 2009/28/EÜ), või kui see ei sobi, siis sellepärast, et nii kavatseti kõrvaldada Saksamaa majanduses tõsine häire (deindustrialiseerimise oht taastuenergiaallikate kasutamise kulude tagajärjel).
- (168) Samuti väitsid huvitatud isikud, et vähendamist võib pidada siseturuga kokkusobivaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel põhjusel, et selle eesmärk on edendada taastuenergia arendamist, vältides samal ajal süsinikdioksiidi leket ja säilitades tööstusbaasi liidus. Sellega seoses väidavad asjaomased huvitatud isikud, et hüvitamise erikord on nimetatud mitme eesmärgi eri aspektide ühendamiseks asjakohane vahend. Samuti leiavad nad, et vahend on proportsionaalne, sest hüvitamise erikorrast kasu saajad osalevad endiselt rahastamises. Lisaks on meede nende väitel proportsionaalne seetõttu, et elektrimaksud ja taastuenergia lisatasu on põhimõtteliselt sarnased (mõlemad on elektri tarbimiselt tasutavad maksud) ja ettevõtete tarbitava elektrienergia madalaim maksustamistase on vastavalt nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ⁽⁸⁴⁾ I lisa tabelile C 0,05 senti kWh kohta, mis on sama suur kui minimaalne taastuenergia lisatasu. Lõpuks väidavad huvitatud isikud, et 2012. aasta taastuenergiaseadus ei kahjusta konkurentsi ega kaubandust, sest see ei kõrvalda täielikult moonutust, mille põhjustas esmajoones Saksamaa ettevõtjatele kehtestatud kõrgem taastuenergia lisatasu võrreldes teistes liikmesriikides ettevõtjatele kehtestatud samaväärsete maksude või lõivudega.
- (169) Saksamaa esitas oma vastuses komisjoni menetluse algatamise otsusele artikli 107 lõike 3 punktide b ja c kohaldamise kohta võrreldavaid väiteid.
- (170) Teiseks väidavad huvitatud isikud, et komisjon ei saa analüüsida vähendamist kokkusobivuse konkreetsel õiguslikul alusel eraldi sellest, mida kasutati taastuenergia toetamise analüüsimisel. Pigem oleks komisjon pidanud menetluse algatamise otsuses hindama rahastamise osaks olevat vähendamist koos taastuenergia toetusega (ja kiitma selle heaks). Seda selgitatakse viitega Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt peab komisjon võtma arvesse abi rahastamise viisi juhul, kui see on meetme lahutamatu osa⁽⁸⁵⁾.
- (171) Kolmandaks, isegi kui 2014. aasta suuniseid kohaldataks, nendivad huvitatud isikud, et 2014. aasta suuniste punkte 248 ja 250 silmas pidades võidakse neid suuniseid tagasiulatavalt kohaldada vaid ebaseadusliku abi, mitte olemasoleva abi suhtes. Ent ka siis, kui lisatasu ülemmäär kujutaks endast riigiabi (millega ei olda nõus), tuleks see lugeda olemasolevaks abiks komisjoni kaudse heakskiidu tõttu juhtumi NN 27/2000⁽⁸⁶⁾ puhul.
- (172) Neljandaks väidavad huvitatud isikud, et 2014. aasta suuniseid, eelkõige jaos 3.7.3 kohaldamiskavasid käsitlevaid eeskirju tuleks tõlgendada viisil, mis tagaks abisaajate õiguspärased ootused: teisisõnu peaks järkjärguline kohandamine olema aastatel 2013 ja 2014 sissenõudmise välistamiseks piisavalt väike. Sellised õiguspärased ootused on nende isikute sõnul tekkinud seoses komisjoni otsusega juhtumi NN 27/2000 kohta.

⁽⁸⁴⁾ Nõukogu direktiiv 2003/96/EÜ, 27. oktoober 2003, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51).

⁽⁸⁵⁾ Kohtuasi C-261/01: Van Calster, ECLI:EU:C:2003:571, punkt 49; kohtuasi C-333/07: Sociétés Régie Networks, ECLI:EU:C:2008:764, punkt 89.

⁽⁸⁶⁾ Vt joonealune märkus 75 eespool.

7.3.1.2. Hindamine

- (173) Kõnealused väited ei mõjuta aga käesolevas otsuses 2014. aasta suuniste kohaldamise kohta põhjendustes 157–165 antud hinnangut.
- (174) Esiteks, seoses Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaldamisega sedastatakse 2014. aasta suuniste punktis 10: „Komisjon kehtestab käesolevates suunistes tingimused, mille kohaselt energia- ja keskkonnaalast riigiabi võib pidada siseturuga kokkusobivaks vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile c.” Euroopa Kohtu sõnul võib komisjon vastu võtta põhimõtted, kuidas teostada oma kaalutusõigust suunistena esinevate meetmete kujul, mis sisaldavad juhiseid selle kohta, millisest lähenemisviisist asutus peaks lähtuma, ning mis ei kaldu kõrvale asutamislepingus sätestatud eeskirjadest ⁽⁸⁷⁾. Kuivõrd 2014. aasta suunistes sätestati eelnevalt üldisel ja läbipaistval viisil Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud erandi kokkusobivuse tingimused, peab komisjon kõnealuseid suuniseid kohaldama.
- (175) Elektri maksustamise eeskirjade analoogne kohaldamine ei ole võimalik, sest 2014. aasta suunistes sisalduvad taastuvenergia lisatasu vähendamise hindamise kohta täielikke eeskirju.
- (176) Kui käsitleda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis b sisalduvaid erandeid, siis ei sisalda 2014. aasta suunistes kriteeriume selle kohta, kuidas komisjon teostab oma kaalutusõigust artikli 107 lõike 3 punkti b kohaldamisel. On tõsi, et komisjon on võtnud vastu teatise „Kriteeriumid, mis võimaldavad analüüsida üleeuroopalise tähtsusega projektide elluviimise toetamiseks antava riigiabi kokkusobivust siseturuga” ⁽⁸⁸⁾, mida kohaldatakse alates 1. juulist 2014. Kuid selle teatise punkti 52 kohaselt „kohaldab komisjon teatamata abi suhtes käesolevat teatist, kui abi anti pärast selle jõustumist, ning muudel juhtudel eeskirju, mis kehtisid abi andmise ajal”. See tähendab, et teatise sätestatud kriteeriume ei saa käesolevas otsuses analüüsitava lisatasu vähendamise suhtes kohaldada. Pigem peab komisjon kohaldama 2008. aasta suunistes sätestatud eeskirju ⁽⁸⁹⁾.
- (177) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon kahtlust, kas hüvitamise erikorra saab vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b lugeda kokkusobivaks siseturuga koosõlas 2008. aasta suuniste punktidega 147–150. Kahtlused tekkisid eelkõige seetõttu, et vähendus ei tundunud seostuvat projektiga, ammugi mitte projektiga, mille rakendamise tingimused on selgelt määratletud. Pealegi jäi nagunii küsitavaks, kas sellist projekti võib lugeda üleeuroopalise tähtsusega projektiks, st kas selle puhul hõlmab pakutav eelis kogu liitu. Lõpuks oli kaheldav, kas kõnealune abi, täpsemalt taastuvenergia lisatasu edendamaks projekti elluviimist (menetluse algatamise otsuse põhjendused 211 ja 212).
- (178) Need kahtlused ei ole hajunud. Saksamaa väidab, et ühe – kui mitte mitme – ühist huvi pakkuva Euroopa projekti tarvis tuleb arvesse võtta nii taastuvenergia eesmärkide saavutamist kui ka tööstuse konkurentsivõime säilitamist. Saksamaa viitab komisjoni strateegiale „Euroopa 2020”, kus prioriteedina nimetatakse ressursitõhusama, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majanduse edendamist ⁽⁹⁰⁾. Ehkki need võivad olla tähtsad poliitilised eesmärgid, ei saa taastuvenergiaallikate arendamist ja konkurentsi edendamist mõista otseses mõttes konkreetsete projektidena. Veelgi vähem oleks võimalik määratleda selliseid projekte nende rakendamise, sealhulgas osavõtjate, eesmärkide ja mõju kaudu, nagu nõuti 2008. aasta suuniste punkti 147 alapunktis a. Kui üleeuroopalise tähtsusega projekte tõlgendatakse üksnes poliitilisi eesmärke hõlmavana, asetatakse artikli 107 lõike 3 punkti b piirid selle sõnastusest kaugemale ning nõue keskenduda konkreetsele, täpselt määratletud projektile muutuks mõttetuks. See läheks vastuollu vajadusega tõlgendada kitsalt erandeid üldpõhimõttest, et riigiabi on siseturuga kokkusobimatu ⁽⁹¹⁾.
- (179) Veelgi olulisem on see, et „[Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis b] ette nähtud erandi [võib] teha abimeetme suhtes üksnes juhul, kui see ei teeni peamiselt liikmesriigi ettevõtjate huve, vaid toimib kogu ühenduse huvides”, nagu on selgitanud Üldkohus Hotel Cipriani kohtuasjas. Kui riikliku abikavaga püütakse

⁽⁸⁷⁾ Kohtuasi C-310/99: Itaalia vs. komisjon, ECLI:EU:C:2002:143, punkt 52.

⁽⁸⁸⁾ ELT C 188, 20.6.2014, lk 4.

⁽⁸⁹⁾ Keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunistes (ELT C 82, 1.4.2008, lk 1).

⁽⁹⁰⁾ KOM(2010) 2020 lõplik, lk 10.

⁽⁹¹⁾ Kohtuasi C-301/96: Saksamaa vs. komisjon, ECLI:EU:C:2003:509, punkt 106.

parandada vaid asjaomaste ettevõtjate konkurentsivõimet, ei ole see kriteerium täidetud ⁽⁹²⁾. Tõepoolest kavatseti hüvitamise erikorraga vähendada üksnes Saksamaa energia suurtarbijate kulusid ja parandada selle tulemusena nende konkurentsivõimet.

- (180) Pidades lõpuks silmas vajadust tõlgendada kitsalt põhjenduses 178 nimetatud erandeid üldpõhimõttest, et riigiabi on siseturuga kokkusobimatu, ei saa pidada asjaomase liikmesriigi majanduse tõsiseks häireks pelgalt seda, et suure hulga tööstustarbijate elektrikulud kasvavad.
- (181) Seepärast ei oleks komisjon hüvitamise erikorda vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile b heaks kiitnud.
- (182) Teiseks, kui vaadelda põhjenduses 170 kokkuvõtlikult esitatud väidet, on taastuenergia lisatasu vähendamise kaudu energia suurtarbijatele antud abi selgesti eraldiseisev ja taastuenergia toetusest lahutatav. Viimatinimetatud toetuse saajad moodustavad esimese toetuse saajatega võrreldes erineva rühma. Lisaks ei teeni vähendus vahetut eesmärki rahastada taastuenergia toetamist, vaid vastupidi, töötab sellele vastu, sest vähenduse vahetu mõjuna kahaneb taastuenergiaallikate kasutamise rahastamiseks saadaolev tulu. Seda tõendab asjaolu, et rahastamise tagamiseks tuli taastuenergia lisatasu kõikide teiste mitteprivilegeeritud kasutajate jaoks suurendada.
- (183) Kolmandaks, seoses põhjenduses 171 kokku võetud väitega tuleb hüvitamise erikord lugeda ebaseaduslikuks abiks, mis kuulub 2014. aasta suuniste punkti 248 reguleerimisalasse: tõepoolest, nagu põhjenduses 141 juba kirjeldatud, muudeti 2012. aasta taastuenergia seadusega märkimisväärselt abikava, mille komisjon oli heaks kiitnud oma otsuses riigiabi NN 27/2000 kohta.
- (184) Neljandat, abisaajate õiguspärasust käsitlevat väidet analüüsitakse täpsemalt põhjenduses 257, sest see käsitleb vaid abi sissenõudmist.

7.3.1.3. Alternatiivne hindamine 2008. aasta suuniste alusel

- (185) Üldkohus on mitmel juhul ja vastupidiselt Euroopa Kohtu praktikale asunud seisukohale, et ebaseaduslikku abi tuleb hinnata selle andmise ajal kehtinud eeskirjade alusel. Seepärast on komisjon vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c teinud alternatiivse hindamise 2008. aasta suuniste alusel.
- (186) Selle tulemusena oleks komisjon pidanud hüvitamise erikorra kohaselt antud tegevusabi kuulutama põhjenduses 187 j nimetatud põhjustel kogu selle ulatuses siseturuga kokkusobimatuks.
- (187) Menetluse algatamise otsuses öeldakse, et selle vastuvõtmise ajal ei kehtinud kindlaid riigiabi eeskirju, milles oleks tunnistatud, et taastuenergiaallikate toetuse rahastamiseks mõeldud maksude erandeid või vähendamist võiks lugeda vajalikuks üldist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks ja et seetõttu oleksid need olnud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt lubatud.
- (188) Lisaks oli komisjon keelanud sarnase tegevusabi, millest Austria oli teatanud 2011. aastal ⁽⁹³⁾. Keeld on kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga, mille kohaselt tegevusabi kui selline mõjutab kauplemistingimusi ühiseid huve kahjustavas ulatuses ning seetõttu ei saa seda kuulutada siseturuga kokkusobivaks ⁽⁹⁴⁾. Selles otsuses selgitas komisjon ka, miks ei ole võimalik leida analoogiat elektri maksustamise eeskirjadega.
- (189) Neil põhjustel ei oleks komisjon pidanud ka vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c kõnealust abi lubama abi andmise ajal kehtinud materiaaõiguse normide alusel.

⁽⁹²⁾ Liidetud kohtuasjad T-254/00, T-270/00 ja T-277/00: Hotel Cipriani *et al.*, ECLI:EU:T:2008:537, punkt 337.

⁽⁹³⁾ Riigiabi SA.26036 (C24/09) – Austria, Austria riigiabi energiamahukatele ettevõtetele rohelise elektri seaduse alusel, ELT L 235, 10.9.2011, lk 42.

⁽⁹⁴⁾ Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas Saksamaa vs. komisjon („Jadekost“), C-288/96, ECLI:EU:C:2000:537, punkt 77 koos edasiste viidetega.

7.3.2. Taastuenergiaallikatest toodetud energia toetamisega kaasnevad kulud

- (190) Vastavalt 2014. aasta suuniste punktile 184 võib vähendada vaid kulusid, mis tulenevad taastuvatest energiaallikatest toodetud energia toetamisest.
- (191) Kuid nagu komisjon on sedastanud oma otsuses riigiabi SA.38632 (2014/N) kohta seoses 2014. aasta taastuenergiaseadusega („taastuenergia 2014. aasta otsus“), rahastatakse taastuenergia lisatasust ka elektri tootmist kaevandusgaasist. Kaevandusgaas ei ole 2014. aasta suuniste punkti 19 alapunkti 5 tähenduses taastuenergiaallikas. 2014. aasta suuniste jaos 3.7.2 ei käsitleta muude energiaallikate toetamise rahastamiseks mõeldud lisatasu vähendamist ⁽⁹⁵⁾.
- (192) Selles suhtes näitas Saksamaa riigiabi juhtumi SA.38632 (2014/N) teatamismenetluse kontekstis, et kaevandusgaasist toodetava elektri toetamise rahastamist ei vähendata, sest 2014. aasta taastuenergiaseaduse kohaselt peavad energia suurtarbijad maksma esimese GWh tarbimise eest igas asjaomases tarbimispunktis lisatasu täissummas. Esimese GWh lisatasu täissummast saadav tulu on tõepoolest suurem kui kaevandusgaasist toodetud elektri puhul makstav toetus ⁽⁹⁶⁾.
- (193) 2012. aastal moodustas kaevandusgaasi toetussumma (41,4 miljonit eurot) 2012. aasta taastuenergiaseadusega selleks aastaks ettenähtud toetuse kogusummast 0,25 %. Prognooside kohaselt jääb kaevandusgaasi maht tulevikus tõenäoliselt samaks või isegi väheneb veidi ⁽⁹⁷⁾.
- (194) Selle alusel leidis komisjon, et 2014. aasta taastuenergiaseaduse kohasest hüvitamise erikorrast kasu saajate jaoks ületaks taastuenergia lisatasu esimese tarbitud GWh kohta juba kaugelt kaevandusgaasi toetussummat ⁽⁹⁸⁾. Lisaks jõudis komisjon järeldusele, et kui korrutada kaevandusgaasiga seoses makstava taastuenergia toetuse osakaal (0,25 %) taastuenergia lisatasuga (2014. aastal 6,24 senti/kWh), on tulemus 0,016 senti/kWh. See summa jääb alla lisatasu miinimumi, mida hüvitamise erikorrast kasu saajad pidid maksma isegi pärast esimese GWh tarbimist (0,05 senti/kWh) ⁽⁹⁹⁾.
- (195) 2012. aasta taastuenergiaseaduses käsitletakse kaht ülemmäära. Esimesel juhul ehk väheneva ülemmäära korral (paragrahvi 41 lõike 3 punkt 1) peavad abisaajad siiski maksma esimese tarbitud GWh eest täielikku lisatasu ja 100 GWh ületava tarbimise eest makstav minimaalne lisatasu on 0,05 senti/kWh. Teisel juhul (paragrahvi 41 lõike 3 punkt 2), mis puudutab suurima elektritarbimisega ettevõtjaid, on lisatasu ülemmäär 0,05 senti/kWh abisaaja kogutarbimise eest. Mõlemal juhul maksavad abisaajad siiski rohkem kui murdosa kaevandusgaasi toetuseks eraldatavast lisatasust (2014. aastal 0,016 senti/kWh ja 2013. aastal taastuenergia lisatasu 5,277 senti/kWh alusel 0,013 senti/kWh).
- (196) Minimaalse lisatasu 0,05 senti/kWh maksmine 2013. ja 2014. aastal lisaks kohustusele maksta mõnele abisaajale esimese GWh eest lisatasu tagas seepärast olukorra, et kaevandusgaasist elektri tootmisel ei vähendatud suure elektritarbimisega ettevõtjate makseid ⁽¹⁰⁰⁾.

7.3.3. Rahastamiskõlblikkus

- (197) 2014. aasta suuniste punktis 185 sätestatakse, et abi peaks piirduma sektoritega, mille konkurentsivõime võib taastuenergia toetuse rahastamise kulude mõjul ohtu sattuda nende elektritarbimise mahu tõttu ja avatuse tõttu rahvusvahelisele kaubandusele. Seega saab kõnealust abi anda ainult 2014. aasta suuniste 3. lisas loetletud sektoritesse kuuluvatele ettevõtjatele.
- (198) Lisaks võivad liikmesriigid 2014. aasta suuniste punkti 186 kohaselt kohaldada taastuenergia toetamisest tulenevate kulude vähendamise riiklikke kavasid ettevõtjate suhtes, kelle elektritarbimise maht on vähemalt 20 % ja kes kuuluvad sektorisse, mille kaubavahetuse maht ELi tasandil on vähemalt 4 %, isegi kui ettevõtja ei kuulu 2014. aasta suuniste 3. lisas loetletud sektoritesse.

⁽⁹⁵⁾ Taastuenergia 2014. aasta otsus, põhjendus 293.

⁽⁹⁶⁾ Taastuenergia 2014. aasta otsus, põhjendused 294 ja 295.

⁽⁹⁷⁾ Taastuenergia 2014. aasta otsus, põhjendus 295.

⁽⁹⁸⁾ 2707 rahastamiskõlbliku tarbimispunkti puhul 2014. aastal ja taastuenergia lisatasu 6,24 senti/kWh korral võrdub esimese tarbitud GWh eest tasutud maksetelt saadud lisatasu tulu 168 916 800 euroga. Vt taastuenergia 2014. aasta otsuse põhjendus 296.

⁽⁹⁹⁾ Taastuenergia 2014. aasta otsus, põhjendus 296.

⁽¹⁰⁰⁾ Vt taastuenergia 2014. aasta otsuse põhjendus 297.

- (199) Lõpuks sätestatakse 2014. aasta suuniste punktis 187, et liikmesriigid võivad kehtestada rahastamiskõlblikkuse lisakriteeriume, tingimusel et abisaajate valik põhineb objektiivsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel kriteeriumidel ning et abi antakse põhimõtteliselt ühtemoodi kõikidele konkurentidele, kes tegutsevad ühes sektoris, kui nad on sarnases faktilises olukorras.
- (200) Kui taastuenergia toetuse rahastamisega seotud koormuse vähendamiseks või sellest vabastamiseks anti enne nimetatud suuniste kohaldamise kuupäeva abi ettevõtjatele, kes ei ole põhjendustes 197 ja 198 esitatud kriteeriumide kohaselt rahastamiskõlblikud, saab sellise abi kuulutada siseturuga kokkusobivaks tingimusel, et see on kooskõlas kohandamiskavaga (2014. aasta suuniste punkt 197).
- (201) Saksamaa on näidanud, et vaid osal hüvitamise erikorrast 2013. ja 2014. aastal kasu saanutest oli õigus saada riigiabi, mida antakse vähendustena taastuenergia toetamise rahastamisel kooskõlas 2014. aasta suuniste jaoga 3.7.2. Seepärast on Saksamaa esitanud kohandamiskava (vt II lisa), mida analüüsitakse jaos 7.3.5 nende abisaajate seisukohast, kes ei olnud rahastamiskõlblikud. Ühtlasi on Saksamaa selgitanud, et kõik 2014. aasta suuniste punkti 186 kohaselt riiklikku kavasse kaasatavad võimalikud abisaajad kuuluvad 2014. aasta suuniste 5. lisa loetletud sektoritesse.
- (202) Kogulisandväärtuse arvutamiseks, mis on vajalik 2014. aasta suuniste punktide 185–192 kohaldamiseks ja mis on määratletud suuniste 4. lisa, kasutatakse 2012. aasta taastuenergiaseaduse paragrahvi 41 kohaselt turuhinnaga kogulisandväärtust lisatasu vähendamise kohaldamisele eelnenud majandusaastal. 2014. aasta suuniste 4. lisa punktides 1 ja 2 nõutakse kogulisandväärtuse kasutamist tegurikuludes, samuti viimase kolme aasta (mille kohta andmed on olemas) aritmeetilist keskmist. Saksamaa selgitas, et sellised andmed ei olnud kättesaadavad, sest 2013. ja 2014. aasta kohta esitatud vähendamistaotlused sisaldasid vaid viimase majandusaasta (mille kohta andmed olid olemas, see tähendab 2011. ja 2012. aasta) kogulisandväärtust turuhindades. Samamoodi selgitas Saksamaa, et elektrikulude arvutamiseks ei olnud kõikide – vähemalt suurema tarbimisega – ettevõtjate kohta kättesaadav elektri keskmine jaehind; selle asemel arvutatakse elektrikulud aastatel 2011 ja 2012 tasutud tegelike elektrikulude alusel, kuna ettevõtjad esitasid need näitajad oma vähendamise taotlustes 2013. ja 2014. aastaks. 2014. aasta suuniste 4. lisa punkti 4 kohaselt põhineb ettevõtja elektrikulude määramine märkimisväärses osas ettevõtja eeldataval elektri hinnal. Saksamaa selgituste alusel jõudis komisjon oma otsuses riigiabi SA.38632 (2014/N) kohta järeldusele, et 2014. aasta taastuenergiaseaduses sisalduvad üleminekueeskirjad, mis võimaldasid kasutada kogulisandväärtuse andmeid viimase või kahe viimase majandusaasta tegurikuludes, samuti kasutada viimase majandusaasta tegelikke elektrikulusid, olid kooskõlas 2014. aasta suuniste ja eelkõige punktiga 195 (otsuse põhjendused 311–314). Seda tehti seepärast, et andmeid, see tähendab kogulisandväärtust viimase aasta tegurikuludes ja viimase aasta elektrikulusid, kohaldatakse ainult üleminekuperioodil kuni 2014. aasta suuniste 4. lisa nõutud andmete kogumiseni. See põhjendus kehtib eeskätt taastuenergia lisatasu vähendamise hindamise kohta aastatel 2013 ja 2014 ning selle põhjenduse alusel võib samuti heaks kiita kogulisandväärtuse andmete kasutamise turuhindades, hindamaks selle riigiabi kokkusobivust, mida anti hüvitamise erikorra alusel 2013. ja 2014. aastal vähendustena taastuenergia toetamise rahastamisel vastavalt 2014. aasta suuniste jaole 3.7.2.
- (203) Komisjon järeldab, et 2012. aasta taastuenergiaseadus vastab 2014. aasta suuniste punktides 185 ja 186 sätestatud rahastamiskõlblikkuse eeskirjadele vaid osaliselt. Abisaajatelt, kelle puhul need kriteeriumid ei ole täidetud, tuleks seega abi sisse nõuda; seda kirjeldatakse lähemalt jaos 7.3.5, kus käsitletakse Saksamaa kohandamiskava.

7.3.4. Proportsionaalsus

- (204) 2014. aasta suuniste punktis 188 sätestatakse, et abi peetakse proportsionaalseks, kui abisaajad tasuvad vähemalt 15 % lisakuludest ilma vähenduseta.
- (205) Liikmesriigid võivad aga taastuenergia toetuse rahastamisest tulenevaid kulusid ettevõtja tasandil veelgi piirata, nii et need vastavad 4 %le asjaomase ettevõtja kogulisandväärtusest. Ettevõtjate puhul, kelle elektritarbimise intensiivsus on vähemalt 20 %, võivad liikmesriigid piirata kogu makstavat summat 0,5 %ga asjaomase ettevõtja kogulisandväärtusest. Kui liikmesriigid otsustavad võtta vastu piirangud määraga vastavalt 4 % ja 0,5 % kogulisandväärtusest, tuleb neid kohaldada kõigi rahastamiskõlblike ettevõtjate suhtes (2014. aasta suuniste punktid 189 ja 190).

- (206) Saksamaa on andnud mõista, et mõnel juhul ei olnud abisaajate poolt 2013. ja 2014. aastal makstud taastuenergia ülemmäär 2014. aasta suuniste kriteeriumide alusel proportsionaalne⁽¹⁰¹⁾. Seepärast on Saksamaa esitanud kohandamiskava (vt II lisa), mida analüüsitakse jaos 7.3.5.
- (207) Komisjoni hinnangul vastab taastuenergia lisatasu ülemmäär 2014. aasta suuniste punktides 188 ja 189 sätestatud proportsionaalsuse kriteeriumidele vaid osaliselt. Abisaajatelt, kelle puhul need kriteeriumid ei ole täidetud, tuleks seega abi sisse nõuda, seda kirjeldatakse lähemalt jaos 7.3.5, kus käsitletakse Saksamaa kohandamiskava.

7.3.5. Kohandamiskava

- (208) 2014. aasta suuniste punkti 193 jj kohaselt peavad liikmesriigid kohaldama 2014. aasta suuniste jaos 3.7.2 esitatud ja eespool käesoleva otsuse jagudes 7.3.3 ja 7.3.4 kirjeldatud rahastamiskõlblikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriume hiljemalt 1. jaanuariks 2019. Sellele kuupäevale eelneva ajavahemiku suhtes antud abi loetakse siseturuga kokkusobivaks, kui see vastab samadele kriteeriumidele. Lisaks leiab komisjon, et kogu abi, mis on antud taastuenergia toetuse rahastamisega seotud koormuse vähendamiseks seoses 2019. aastale eelnevate aastatega, saab kuulutada siseturuga kokkusobivaks niivõrd, kuivõrd see on kooskõlas kohandamiskavaga.
- (209) Kohandamiskava peab hõlmama 2014. aasta suuniste jaos 3.7.2 sätestatud ning jagudes 7.3.3 ja 7.3.4 kirjeldatud rahastamiskõlblikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriumi kohaldamisest tulenevate abitasemetega järkjärgulist kohandamist.
- (210) Niivõrd, kuivõrd abi anti seoses kõnealuste suuniste kohaldamise kuupäevale eelneva ajavahemikuga, tuleb kavaga näha ette ka kriteeriumide järkjärguline kohaldamine kõnealuse ajavahemiku suhtes.
- (211) Kui põhjenduses 200 esitatud täpsustuste põhjal anti enne 2014. aasta suuniste kohaldamise kuupäeva abi ettevõtjatele, kes ei ole käesoleva otsuse jaos 7.3.3 kirjeldatud kriteeriumide kohaselt rahastamiskõlblikud, saab sellise abi kuulutada siseturuga kokkusobivaks tingimusel, et kohandamiskavaga nähakse ette lisatasudega seotud kuludest vähemalt 20 % ulatuses omaosa tasumine (ilma vähenduseta); kõnealune nõue kehtestatakse järk-järgult ja hiljemalt 1. jaanuariks 2019 (2014. aasta suuniste punkt 197).
- (212) Saksamaa on esitanud põhjenduses 27 jj kirjeldatud kohandamiskava (II lisa), millega nähakse ette taastuenergia lisatasu järkjärguline suurendamine kõikide abisaajate puhul, kellelt tuleb abi sisse nõuda. Lähtepunkt on 2013. aastal tegelikult makstud taastuenergia lisatasu; see saadakse abisaaja 2013. aasta vähendatud lisatasu korrutamisel abisaaja tegeliku elektritarbimisega samal aastal („põhilisatasu”). Vastavalt kohandamiskavale kohandatakse 2013. ja 2014. aasta lisatasusid veel kord, et need ei ületaks 125 % ja 150 % põhilisatasust. 2015. aastal kujuneb ülespoole kohandamine tõenäoliselt suuremaks, sest ülemmäär viiakse 200 %ni põhilisatasust. Järgmistel aastatel kuni 2018. aastani piiratakse x aasta lisatasu samamoodi 200 %ga aasta x – 2 lisatasust.
- (213) Käesolevas otsuses analüüsitavate aastate, st 2013. ja 2014. aasta puhul nähakse kohandamiskavaga ette taastuenergia lisatasu järkjärguline suurendamine kõikide abisaajate puhul, kes ei vastanud 2014. aasta suuniste rahastamiskõlblikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriumidele. Pärast 2014. aastat kasv jätkub, mistõttu võib eeldada, et 2014. aasta suunistega nõutud tasemeni jõutakse 1. jaanuariks 2019 nii põhimõtteliselt rahastamiskõlblike ettevõtjate puhul, kes ei tasunud piisavalt suurt lisatasu, kui ka ettevõtjate puhul, kes ei ole rahastamiskõlblikud ja peavad seetõttu tasuma 2014. aasta suuniste punktis 197 sätestatud lisatasuga seotud lisakuludest vähemalt 20 % ulatuses omaosa. Lisaks märgib komisjon, et kohandamiskavas võetakse arvesse kõiki taastuenergia poliitikaga seotud asjaomaseid majandustegureid ning et Saksamaa teatas sellest 2014. aasta suuniste punktis 200 sätestatud tähtaja jooksul.
- (214) Aastate 2013 ja 2014 puhul on kohandamiskava seega 2014. aasta suuniste jaos 3.7.3 esitatud nõuetega kooskõlas. 2014. aasta suuniste punkti 194 kohaselt võib kohandamiskavaga muudetud vähendatud lisatasu lugeda seega siseturuga kokkusobivaks.

⁽¹⁰¹⁾ Kogulisandväärtuse ja elektritarbimise mahu andmete kasutamise kohta vt käesoleva otsuse põhjendus 202.

7.3.6. Järeldus kokkusobivuse kohta

- (215) Vähendatud taastuenergia lisatasu energia suurtarbijatele 2013. ja 2014. aastal on siseturuga kokkusobiv, kui on täidetud järgmised tingimused:
- lisatasu vähendatakse vaid taastuvastest energiaallikatest toodetud energia toetamisega kaasnevate kulude puhul;
 - abisaajad vastavad 2014. aasta suuniste punktides 185, 186 ja 187 sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele, mida käsitleti käesoleva otsuse punktis 7.3.3, ning
 - taastuenergia lisatasu vähendamine on proportsionaalne vastavalt 2014. aasta suuniste punktides 188 ja 189 sätestatud kriteeriumidele, mida käsitleti käesoleva otsuse punktis 7.3.4.
- (216) Abisaajate puhul, kes ei vasta ühele või mitmele põhjenduses 215 kirjeldatud tingimusele, leiab komisjon erandlikult, et hüvitamise erikorra alusel 2013. ja 2014. aastal antud abi võib lugeda siseturuga kokkusobivaks, kui on tagatud, et abisaajad maksavad vähemalt 125 % põhjenduses 212 aastaks 2013 määratud põhilisatasust ja 150 % aastaks 2014 määratud põhilisatasust. Selle tulemuse saavutamiseks peaks tasu sisse nõudma järgmiselt:
2013. aastal antud vähendatud lisatasu puhul tuleks sisse nõuda summa, mis vastab lisatasu (mis oleks tulnud maksta kõikide põhjenduses 215 nimetatud tingimuste täitmise korral) ja 2013. aastal tegelikult makstud lisatasu vahele; siiski ei tohi kogu taastuenergia lisatasu, sealhulgas ettevõtjalt sissenõutud summa, ületada 2013. aastal tegelikult makstud taastuenergia lisatasust 125 %;
 2014. aasta vähendatud lisatasu puhul tuleks sisse nõuda summa, mis vastab lisatasu (mis oleks tulnud maksta kõikide põhjenduses 215 nimetatud kriteeriumide täitmise korral) ja 2014. aastal tegelikult makstud lisatasu vahele; siiski ei tohi kogu taastuenergia lisatasu, sealhulgas ettevõtjalt sissenõutav summa, ületada 2013. aastal tegelikult makstud taastuenergia lisatasust 150 %.

7.4. Teiste Euroopa Liidu toimimise lepingu sätete täitmine

- (217) Kuna taastuenergia lisatasu eesmärk on rahastada taastuenergia toetamist, on komisjon vastavalt 2014. aasta suuniste punktile 29 analüüsinud selle vastavust Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitele 30 ja 110.
- (218) Maks, mida kohaldatakse samade kriteeriumide alusel nii kodumaiste kui ka imporditud toodete suhtes, võib vastavalt kohtupraktikale olla sellegipoolest Euroopa Liidu toimimise lepingu kohaselt keelatud, kui sellest saadava tulu eesmärk on toetada tegevust, mis soodustab konkreetselt kodumaiseid maksustatud tooteid.
- (219) Kui nendele kaupadele sellest maksust tulenevad eelised korvavad täielikult nende suhtes kohaldatava maksu, siis mõjutab see maks üksnes imporditud tooteid ja kujutab vastupidiselt lepingu artiklile 30 endast samaväärse toimega maksu. Kui aga kõnealused eelised korvavad kodumaiste toodete suhtes kohaldatava maksu vaid osaliselt, on selle maksu puhul tegu diskrimineeriva maksustamisega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 110 tähenduses ning kodumaiste toodete suhtes kohaldatava maksu hüvitamiseks kasutatav osa on kõnealuse sättega vastuolus ⁽¹⁰²⁾.
- (220) Komisjon on oma kauaaegses otsuste tegemise praktikas ⁽¹⁰³⁾ ja kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga ⁽¹⁰⁴⁾ leidnud, et taastuenergia riiklike toetuskavade rahastamine elektritarbimise suhtes kehtestatud maksulaadse lõivu abil võib avaldada taastuenergiaallikatest toodetud importelektri suhtes diskrimineerivat mõju. Kui kodumaist elektritootmist toetatakse kogu elektritarbimise (sealhulgas importelektri) suhtes kehtestatud maksust rahastatava

⁽¹⁰²⁾ Liidetud kohtuasjad C-128/03 ja C-129/03: AEM, ECLI:EU:C:2005:224, punktid 44–47; kohtuasi C-206/06: Essent Netwerk Noord, ECLI:EU:C:2008:413, punkt 42.

⁽¹⁰³⁾ Otsus riigiabi N 34/90 kohta; otsus riigiabi N 416/99 kohta; otsus riigiabi N 490/00 kohta; otsus riigiabi N 550/00 kohta; otsused riigiabi N 317/A/2006 ja NN 162/A/2003 kohta; otsused riigiabi N 707 ja 708/02 kohta; otsus riigiabi N 789/02 kohta; otsus riigiabi N 6/A/2001 kohta; komisjoni otsus 2007/580/EÜ; komisjoni otsus 2009/476/EÜ; otsus riigiabi N 437/09 kohta.

⁽¹⁰⁴⁾ Liidetud kohtuasjad C-128/03 ja C-129/03: AEM, ECLI:EU:C:2005:224, punktid 44–47; kohtuasi C-206/06: Essent Netwerk Noord, ECLI:EU:C:2008:413, punktid 58 ja 59.

abiga, tekib tõepoolest oht, et rahastamismeetod, mis koormab sellest rahastamisest kasu mitte saavat imporditelektrit, avaldab taastuvenergiaallikatest toodetud imporditelektrile diskrimineerivat mõju ning rikub sellega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 30 ja/või 110 ⁽¹⁰⁵⁾.

- (221) Lisaks märkis komisjon oma menetluse algatamise otsuses, et 2012. aasta taastuvenergiaseadus võib *prima facie* avaldada diskrimineerivat mõju sellega, et selle paragrahvis 39 nähakse ette taastuvenergia lisatasu vähendamise määra niinimetatud otsemüügi puhul. Lisatasu vähendatakse vaid juhul, kui tarnija on ostnud 50 % oma elektriportfelli mahust riiklikelt taastuvenergia tootjatelt, mistõttu näib olevat tegu diskrimineeriva tasuga ELi toimimise lepingu artikli 110 tähenduses.
- (222) Samuti leidis komisjon, et kui lisatasu oleks tõstetud imporditelektri puhul, mis ei oleks saanud 2012. aasta taastuvenergiaseaduse alusel antud toetusest kasu, kui see oleks toodetud Saksamaal (näiteks üle 20 aasta töös olnud käitistes toodetud elekter), vastaks lisatasu artiklitele 30 ja 110 põhjusel, et sel konkreetsel juhul ei käsitleta kodumaist toodangut ja impordi erinevalt.
- (223) Saksamaa ei nõustu, et 2012. aasta taastuvenergiaseadus tooks kaasa diskrimineerimise Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 30 ja 110 tähenduses, põhjendades seda järgmiselt: esiteks väidetakse, et imporditud, mille suhtes on kehtestatud taastuvenergia lisatasu, ja sellest tasust rahastatavad kodumaised tooted ei ole sarnased. Nimelt rahastatakse taastuvenergia lisatasust taastuvenergia *käitisi*, sealjuures kohaldatakse seda taastuvenergiaallikatest toodetud *elektri* tarbimise suhtes.
- (224) Isegi kui kaalutaks lisatasu kasutamist taastuvenergiaallikatest toodetud elektri rahastamiseks, säiliks siiski erinevus kehtestatud lisatasuga elektri ja lisatasu abil edendatava elektri vahel. Põhjus on selles, et Saksamaa taastuvenergiaallikatest toodetud energiaga seotud eesmärki, mis on sätestatud direktiivi 2009/28/EÜ artikli 3 lõikes 3 ja I lisa A osas, on võimalik täita vaid taastuvenergiaallikatest toodetud elektri abil, mis on toodetud kas kodumaal või imporditud koostöömehhanismi raames selle elektri tootnud liikmesriigist (kõnealuse direktiivi artikli 5 lõige 3). Seega ei lähe koostöömehhanismi puudumise korral mis tahes taastuvenergiaallikatest toodetud elekter eesmärgi seisukohast arvesse. Tarbijate seisukohast ei saa sellist elektrit seetõttu lugeda sarnaseks kodumaise taastuvenergiaallikatest toodetud elektriga.
- (225) Seoses taastuvenergia privileegiga (2012. aasta taastuvenergiaseaduse paragrahv 39) väidab Saksamaa, et seda ei saa lugeda diskrimineerivaks, sest selle abil rakendatakse tegelikult direktiivi 2009/28/EÜ. Direktiiviga 2009/28/EÜ määratletakse taastuvenergiaallikatest toodetud energia osakaal ning see võimaldab liikmesriikidel võtta kasutusele toetuskavasid ja koostöömeetmeid (artikli 3 lõige 3). Direktiivi artikli 5 lõike 3 kohaselt võetakse eesmärgi seisukohast arvesse taastuvenergiaallikatest toodetud kodumaist elektrit. Teistes liikmesriikides taastuvenergiast toodetud elektrit eesmärgi seisukohast põhimõtteliselt arvesse ei võeta, kui seda reguleeritakse asjaomaste liikmesriikide vahelise koostöölepinguga. Selliste lepingute sõlmimine ei ole kohustuslik, vaid jäetakse liikmesriikide otsustada. Saksamaa sõnul tuleneb direktiivi kõnealustest sätetest, et Saksamaal on õigus toetada vaid taastuvenergiaallikatest toodetud kodumaist elektrit. Samuti tuleneb kõnealustest sätetest, et Saksamaa ei ole kohustatud andma teistes liikmesriikides taastuvenergiaallikatest elektri tootjatele juurdepääsu oma toetuskavale ega võimaldama sellistel tootjatel saada kasu taastuvenergia privileegist.
- (226) Lisaks väidab Saksamaa, et kui taastuvenergia privileeg tehtaks kättesaadavaks teistes liikmesriikides asuvatele tootjatele, tekiks oht, et sellistele tootjatele makstaks liigselt hüvitist ning nad võiksid hakata erinevaid riiklikke toetusüsteeme ära kasutama. Samuti ohustaks see 2012. aasta taastuvenergiaseaduse rahastamismehhanismi, sest üha rohkem välisriikide tootjaid tahaks kasutada taastuvenergia privileegi ning elektrikogus, mille suhtes taastuvenergia lisatasu kohaldatakse, väheneks pidevalt, kahandades sellega rahastamisbaasi. See läheks tegelikkuses vastuollu direktiivi 2009/28/EÜ eesmärkidega; direktiiviga lubatakse taastuvenergia tootmise suurendamiseks asutada riigisiseseid toetusüsteeme.
- (227) Seda tõlgendust kinnitab Saksamaa sõnul hiljutine otsus Ålands Vindkrafti kohtuasjas ⁽¹⁰⁶⁾. Seoses selle juhtumiga, mis nägi ette riiklikus süsteemis kaubeldavate sertifikaatide andmise taastuvenergia tootjatele vastutasuna ainult selle liikmesriigi territooriumil toodetud taastuvenergia eest, leidis Euroopa Kohus, et sellist süsteemi saab pidada koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meetmeks, mis on põhimõtteliselt kokkusobimatu Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 34 tulenevate kohustustega. Kuid süsteemi saab põhjendada oluliste keskkonnakaitse nõuetega ⁽¹⁰⁷⁾.

⁽¹⁰⁵⁾ Kohtuasi 47/69: Prantsusmaa vs. komisjon, ECLI:EU:C:1970:60, punkt 20; taastuvenergia 2014. aasta otsus, põhjendus 329 jj.

⁽¹⁰⁶⁾ Kohtuasi C-573/12: Ålands Vindkraft, ECLI:EU:C:2014:2037.

⁽¹⁰⁷⁾ Kohtuasi C-573/12: Ålands Vindkraft, ECLI:EU:C:2014:2037, punktid 75, 119.

- (228) Lõpuks ei kujuta taastuenergia lisatasu endast Saksamaa sõnul maksu ei Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 30 ega artikli 110 tähenduses. Pigem on tegu lihtsalt põhivõrguettevõtjate hüvitisnõudega elektritarnijate suhtes, arvestades et põhivõrguettevõtjad osutavad tarnijatele teenuseid. Saksamaa viitab Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt leitakse, et kui kaupadele on kehtestatud maks asjaolu tõttu, et kaubad ületavad piiri, ei pruugita maksu liigitada Euroopa Liidu toimimise lepingus keelatud maksuga samaväärsse mõjuga maksuks, kui see tuleneb üldisest riiklike maksude korraldusest, mida kohaldatakse süstemaatiliselt samade kriteeriumide alusel kodumaistele toodetele ning imporditud ja eksporditud toodetele, kui asjaomane maks kujutab endast tasu kaupalejale tegelikult ja isiklikult osutatud teenuse eest ja selle suurus oleks nimetatud teenusega proportsionaalne, või veel, teatud tingimustel, kui seda kogutakse ühenduse õigusega ette nähtud kohustuste täitmiseks tehtud kontrollide tõttu ⁽¹⁰⁸⁾.
- (229) Saksamaa arvates on Euroopa Kohtu otsuses nimetatud alternatiivsetest kriteeriumidest teine ja kolmas täidetud. Esiteks väidab Saksamaa, et taastuenergia lisatasu on piisav tasu konkreetse osutatud teenuse eest, täpsemalt selle eest, et põhivõrguettevõtjad loobuvad tarnijate kasuks edastatava taastuenergiaallikatest toodetud elektri taastuvast iseloomust, nagu on selgitatud põhjenduses 144 ⁽¹⁰⁹⁾. Saksamaa hinnangul saavad elektritarnijad põhivõrguettevõtjatele taastuenergia lisatasu makstes midagi vastu, nimelt selle, et osa elektrit pärineb taastuenergiaallikatest. Seepärast väidab Saksamaa, et erinevalt Essenti kohtuasjas ⁽¹¹⁰⁾ valitsenud olukorrast, mille puhul maksete eest teenust ei saadud, vastab taastuenergia lisatasu just osutatud teenusele. Teiseks kohaldatakse taastuenergia lisatasu väidetavalt liidu õigusega, täpsemalt direktiiviga 2009/28/EÜ kehtestatud kohustuste täitmiseks.
- (230) Komisjon ei saa Saksamaa selliste põhjendustega nõustuda.
- (231) Esiteks, ehkki on tõsi, et taastuenergia lisatasust rahastatakse taastuenergiakäitiste rajamist, toetatakse sellega nendes käitistes elektri tootmist. Seda tõendab asjaolu, et taastuenergia lisatasu kogutakse tarbitud elektri kilovatt-tunni kohta. Teiseks ei ole võimalik kodumaise ja imporditud taastuenergia sarnasust muuta pelgalt faktiga, et imporditud taastuenergia ei aita saavutada direktiiviga 2009/28/EÜ seatud eesmärki. Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei tule sarnasust hinnata mitte toodete olemuse range sarnasuse kriteeriumi, vaid nende sarnase ja võrreldava kasutuse alusel ⁽¹¹¹⁾. Sarnasuse küsimust tuleb eristada erinevast kohtlemisest: kohtlemine on erinev vaid imporditud elektri puhul, mis oleks olnud 2012. aasta taastuenergiaseaduse alusel rahastamiskõlblik, kui see oleks olnud toodetud Saksamaal. Sellega seoses ei ole oluline, kas taastuenergiaallikatest toodetud imporditud energia aitab saavutada direktiiviga 2009/28/EÜ seatud eesmäärke.
- (232) Veelgi enam, komisjon ei nõustu Saksamaa seisukohaga, et taastuenergia lisatasu ei kujuta endast maksu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 30 ega artikli 110 tähenduses. Esiteks, nagu Euroopa Kohus leidis Essenti kohtuasjas, ei ole Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 30 ja 110 kohaldamisel oluline, et maksu ei kogu riik otse, vaid põhivõrguettevõtjate kaudu ⁽¹¹²⁾. Teiseks tundub puuduvat teenus või vara, mille eest elektritarnijate makstav taastuenergia lisatasu oleks piisav makse. Elektritarnijatel ei ole taastuenergia iseloomust mingit kasu, kuna see edastatakse tegelikult taastuenergiast eraldi. Samuti ei ole tarnijate maksed osutatud teenusega proportsionaalsed, sest nende maksed erinevad olenevalt sellest, kui palju privileegideta kliente neil on, samal ajal kui osutatud teenus (st see, et elektril on taastuenergia iseloom) on jagamatu ja kõikidele sama. Kolmandaks ei kehtestata taastuenergia lisatasu *kontrollide* tõttu ega otseselt ka liidu õigusest tulenevate *kohustuste* tõttu. Direktiiviga 2009/28/EÜ kohustatakse Saksamaad võtma meetmeid, tagamaks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu järkjärguline suurendamine (direktiivi artikli 3 lõige 2); rakendamine jäetakse Saksamaa kaalutusõiguse hooleks nii konkreetsete meetmete (direktiivi artikli 3 lõige 3) kui ka nende rahastamise viisi puhul.
- (233) Nagu komisjon oma menetluse algatamise otsuses leidis, keelatakse artiklitega 30 ja 110 vaid toetuskava rahastamine kodumaise tootmise jaoks importtoodetele kehtestatud diskrimineeriva maksu abil. Need ei kohusta liikmesriiki laiendama toetuskava hüvitist importtoodetele. Kõnealune otsus, nagu ka eelmised taastuenergia

⁽¹⁰⁸⁾ Kohtuasi C-130/93: Lataire, ECLI:EU:C:1994:281, punkt 14.

⁽¹⁰⁹⁾ Saksamaa tunnustab siiski, et taastuenergia lisatasu ei kujuta endast tasu taastuenergiaallikatest toodetud elektri kui sellise eest, mida müüakse hetketurul.

⁽¹¹⁰⁾ Kohtuasi C-206/06: Essent Netwerk Noord, ECLI:EU:C:2008:413.

⁽¹¹¹⁾ Kohtuasi 171/78: komisjon vs. Taani, ECLI:EU:C:1980:54, punkt 5.

⁽¹¹²⁾ Kohtuasi C-206/06: Essent Netwerk Noord, ECLI:EU:C:2008:413, punkt 46.

riiklikke toetuskavasid käsitlevad otsused ⁽¹¹³⁾, ei sea kahtluse alla asjaolu, et 2012. aasta taastuvenergiaseadusega ette nähtud toetus piirdub kodumaise tootmisega. Kuid oma toetuskavasid ette valmistades ei tohi liikmesriigid kehtestada diskrimineerivaid makse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 30 ja 110 tähenduses.

- (234) Ålands Vindkrafti kohtuasjas tehtud otsus lepingu artiklitega 30 ja 110 seotud hinnangut ei muuda. Esiteks oli selles juhtumis ainus küsimus see, kas taastuvenergia tootjate riiklik toetussüsteem peab olema kättesaadav teistes liikmesriikides asuvatele tootjatele (Euroopa Kohus leidis, et ei pea olema). Otsuses ei käsitletud küsimust, kas sellist riiklikku toetussüsteemi võib lisaks rahastada diskrimineeriva maksu abil, mis on kehtestatud ka teistes liikmesriikides asuvatele ettevõtjatele. Teiseks tõlgendas Euroopa Kohus Rootsi kohtu taotlusel kaupade vaba liikumise koguselisi piiranguid käsitlevat artiklit 34; eelotsusetaotlus ei puudutanud artikleid 30 ja 110 diskrimineerivate lõivude ja maksude kohta ning seega ei öelnud Euroopa Kohus ka selle kohta midagi. Kolmandaks leidis Euroopa Kohus, et asjaolu, et Rootsi keeldus andmast kaebuse esitajale juurdepääsu oma sertifikaadisüsteemile, mis kujutas endast koguselise piiranguga samaväärse toimega meetet, oli põhjendatud keskkonnapoliitikaga ja proportsionaalne kõnealuse keskkonnapoliitilise eesmärgi saavutamiseks ⁽¹¹⁴⁾. Kuid artikleid 30 ja 110 rikkuvad diskrimineerivad meetmed ei ole põhjendatud, ka mitte keskkonnaga seotud põhjustel: komisjon ei näe ühtki juhust, mille puhul keskkonnakaitset (või muud olulist avalikku huvi pakkuvat nõuet) saaks edendada rahalise kohustuse kehtestamisega, mis sunniks teistes liikmesriikides asuvaid ettevõtjaid kodumaistest konkurentidest rohkem maksma.
- (235) Jäädes endiselt seisukohale, et taastuvenergia lisatasu ei riku Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 30 ja 110, on Saksamaa võtnud kohustuse investeerida võrkudevahelisse ühendusse ja samalaadsetesse Euroopa energiaprojektidesse (vt kirjeldus põhjenduses 19). Need investeeringud oleksid samaväärsed väidetava diskrimineerimise hinnangulise summaga.
- (236) Tavaliselt kasutatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 30 ja 110 rikkumise heastamiseks kehtestatud maksude tagastamist. Siiski on komisjon leidnud, et impordilt kogutud maksulaadsest lõivust saadud tuluosa reinvesteeringuks eeskätt impordi soodustavatesse projektidesse ja taristusse on varasema, lepingu artiklitega 30 ja 110 seotud võimaliku diskrimineerimise heastamiseks sobiv meede ⁽¹¹⁵⁾.
- (237) Et määrata sellisteks investeeringuteks eraldatav taastuvenergia lisatasust saadud varasema tulu osa, on esimene samm prognoosida rahastamiskõlbliku taastuvenergia kogust, mis on Saksamaale imporditud. Saksamaa on viidanud, et 2012. aasta taastuvenergiaseaduse kohaldamise ajal 2012. aasta jaanuarist kuni 2014. aasta juulini ulatus sellele taastuvenergiale vastavate päritolutagatiste osa, mida oleks olnud võimalik 2012. aasta taastuvenergiaseaduse alusel toetada, ligikaudu 1 349 GWh-ni: 2012. aastal 519 GWh, 2013. aastal 283 GWh ja 2014. aastal 547 GWh. Palju suurem päritolutagatiste osa, mis ei sisaldu selles summas, langeb suurte, vanade hüdroelektrijaamade arvele, mis ei oleks olnud 2012. aasta taastuvenergiaseaduse alusel rahastamiskõlblikud. Kuna aga päritolutagatistega on võimalik eraldi kaubelda, ei ole need iseenesest piisavad määramaks, millises ulatuses taastuvenergiat tegelikult imporditakse. Saksamaa on öelnud, et tegelik import oleks olnud väiksem, kuid ei ole suutnud esitada teavet, millises ulatuses oleks kirjeldatud hinnanguline taastuvenergia olnud kaetud tegelike impordilepingutega.
- (238) Teine samm on hinnata, millises ulatuses avaldati imporditud taastuvenergiale diskrimineerivat mõju. Diskrimineerimine seisneb selles, et ehkki taastuvenergia lisatasu puhul võetakse arvesse nii taastuvenergia kodumaist tootmist kui ka impordi, saab lisatasust kasu vaid kodumaine taastuvenergiatootmine (rahastamiskõlblikkuse tingimuste piires).
- (239) Sel moel võib diskrimineerimist mõõta imporditud taastuvenergiaga seotud taastuvenergia lisatasu määra abil. Siiski tuleb tähele panna, et hüvitamine ei hõlmaks kogu lisatasu kui sellist, vaid piirduks hüpoteetiliselt saadud toetusega (soodushinnad, turupreemiad või taastuvenergia privileeg). Kuna lisatasu maksavad ka kodumaised taastuvenergia tootjad, kuid nemad saavad taastuvenergia toetust, hõlmaks erinev kohtlemine tõepoolest vaid seda, kui palju tuleb maksta imporditud energia eest lisatasu ilma toetust saamata. Sisuliselt on diskrimineerimine samaväärne imporditud taastuvenergia eest maksmata jäetud toetuse tasemega.

⁽¹¹³⁾ Vt näiteks riigiabi juhtum SA.33384 (2011/N) – Austria, Ökostromgesetz 2012, C (2012) 565 final.

⁽¹¹⁴⁾ Vt joonealune märkus 107.

⁽¹¹⁵⁾ Riigiabi juhtum SA.15876 (N490/2000) – Itaalia, elektrisektori luhtunud kulud (ELT C 250, 8.10.2005, lk 10).

- (240) Soodushindade ja turupreemiatega seoses märgib komisjon, et kuna need on eri taastuenergia tehnoloogia-valdkondade puhul erinevad, oleks nende toetuse liikide kohaldamiseks impordi suhtes vaja välja selgitada, mis liiki ja millises koguses taastuenergiat tegelikult imporditi. Ent kuna Saksamaa on selgitanud, et taastuenergia tegelikku impordi käsitlevad andmed ei ole kättesaadavad, ei saa diskrimineerimise mõõtmiseks kasutada konkreetse soodushinna või turupreemia kohaldamist vastava impordimahu suhtes.
- (241) Seevastu taastuenergia privileegist saadud eelist on kergem kindlaks määrata: Saksamaa on teatanud, et taastuenergia privileegist saadud eelis oli tegelikkuses väiksem kui 4 senti/kWh. Selle taga on asjaolu, et privileegi taotlevad elektritarnijad saavad kogu portfelli hinnaalandust vaid 2 senti/kWh, kui neil õnnestub vähemalt 50 % elektrist saada taastuenergiast. Et vältida või minimeerida ohtu 50 % eesmärgist (mille puhul kogu portfelli suhtes kohaldataks täielikku taastuenergia lisatasu) napilt kõrvale kalduda, ostavad elektritarnijad taastuenergiat ohutusvaruga, see tähendab vajalikust 50 %st rohkem, mõnikord kuni 60 %. Et arvatada välja kulueelis, mida on võimalik taastuenergia tootjatele edasi kanda, tuleb kogu portfelli suhtes saadud taastuenergia vähendatud lisatasu (2 senti kWh kohta) jagada suurema taastuenergiaallikatest toodetud elektri osakaaluga. Näiteks 60 % osakaalu puhul ei ulatu tegelik edasikantav kulueelis mitte 4 sendini/kWh, vaid kõigest 3,3 sendini/kWh. Taastuenergia privileegist tulenev suurim eelis oli 2012. aastal keskmiselt 3,8 senti/kWh, 2013. aastal 3,2 senti/kWh ja 2014. aastal 3,9 senti/kWh.
- (242) Näib, et taastuenergia privileeg oli taastuenergia lisatasust 2012. aastal veidi suurem, kuid 2013. ja 2014. aastal väiksem. Samuti tundub, et taastuenergia privileeg oli mõnes – näiteks päikeseenergia – soodushinnas sisalduvast eelisest väiksem (pärast turuhinna mahaarvamist), kuid suurem kui teistes – näiteks tuuleenergia – soodushindades sisalduv eelis. Ent isegi kui privileegi puhul hinnatakse diskrimineerimise ulatust mingil määral väiksemaks, tuleb mees pidada, et päritolutagatiste summade puhul hinnatakse impordi mahtu üle. Seepärast on komisjon seisukohal, et Saksamaa on kasutanud sobivat meetodit (kirjeldatud põhjenduses 238 jj). Taastuenergia privileegist koos imporditud päritolutagatiste mahuga saadud eelist võib pidada mõistlikuks hinnanguks 2012. aasta taastuenergiaseaduse alusel imporditud taastuenergiatele avaldunud diskrimineeriva mõju ulatuse kohta.
- (243) Kasutades põhjenduses 237 esitatud rahastamiskõlbliku taastuenergia impordi ja põhjenduses 241 kirjeldatud taastuenergia privileegi väärtusi, ulatub reinvesteertav summa 50 miljoni euroni ⁽¹¹⁶⁾. Seega leiab komisjon, et Saksamaa võetud kohustus investeerida võrkudevahelistesse ühendustesse ja Euroopa energiaprojektidesse 50 miljonit eurot (vt põhjendus 19) hüvitab võimaliku varasema diskrimineerimise Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 30 ja 110 kohaselt.

8. AUTENTNE KEEL

- (244) Nagu on öeldud käesoleva otsuse punktis 1, on Saksamaa loobunud oma õigusest lasta otsus vastu võtta saksa keeles. Seepärast on autentne keel inglise keel.

9. JÄRELDUS JA SISSENÕUDMINE

- (245) Arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 30 ja 110 varasem rikkumine taastuenergia lisatasu abil on heastatud, leiab komisjon, et taastuenergia tootjatele makstud toetus, mis loeti menetluse algatamise otsuse põhjendustes 187 ja 200 kokkusobivaks, on rahastamismehhanismi seisukohast kokkusobiv ka siseturuga.
- (246) Komisjoni järelduse kohaselt on Saksamaa andnud ebaseaduslikult abi taastuenergia tootmise toetamiseks ning energia suurtarbijatele, rikkudes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3.
- (247) Abi tuleb sisse nõuda ulatuses, milles see ei sobi kokku siseturuga.
- (248) Sisse tuleb nõuda ainult 2013. ja 2014. aastaks (edaspidi „asjaomasteks aastateks”) antud vähendatud lisatasu.

⁽¹¹⁶⁾ 19,7 (2012. aastal) + 9,1 (2013) + 21,3 (2014) = 50,1 miljonit eurot.

- (249) Iga asjaomase aasta eest sissenõutavad summad peaksid piirduma põhjendustes 251, 252 ja 253 määratud kõnealuse aasta kokkusobiva summa ning abisaaja poolt asjaomasel aastal tegelikult makstud taastuvenergia lisatasu summa vahega.
- (250) Asjaomasel aastal abisaaja poolt tegelikult makstud taastuvenergia summa saamiseks kohaldatakse põhimõtteliselt selle aasta vähendatud lisatasu abisaaja sama aasta elektritarbimise suhtes. Kuid hüvitamise kiirendamiseks ja põhjusel, et asjaomaste aastate tarbimisandmed ei ole kõikide hüvitist saavate ettevõtjate kohta veel kättesaadavad, kasutab Saksamaa esimese sammuna esialgse sissenõutava summa arvutamiseks esitatud taotluses nimetatud elektritarbimist ning see summa nõutakse viivitamata sisse. Teise sammuna kohaldab Saksamaa lõplike sissenõutavate summade määramiseks asjaomaste aastate tegelikke tarbimisandmeid ja võtab vajalikud meetmed, et tagada nende lõplike summade alusel sissenõudmine või tagasimaksmine (seda sissenõudmise käigus tehtavat teist sammu nimetatakse korrigeerimismehhanismiks).
- (251) Kokkusobiva summa määramise esimene samm seisneb 2014. aasta suuniste jao 3.7.2 kohaldamises. Lisatasu vähendamise kasu saanud ettevõtja peab kuuluma 2014. aasta suuniste 3. lisas loetletud sektoritesse (2014. aasta suuniste punkt 185) või kui see nii ei ole, peab tema elektritarbimise maht olema vähemalt 20 % ja ta peab kuuluma sektorisse, mille kaubavahetuse maht ELi tasandil on vähemalt 4 %, isegi kui ta ei kuulu 2014. aasta suuniste 3. lisas loetletud sektoritesse (2014. aasta suuniste punkt 186). Nagu on selgitatud põhjenduses 202, võidakse 2014. aasta suuniste punkti 186 kohaldamiseks kasutada asjaomaste aastate kohta tehtud taotlustes esitatud andmeid.
- (252) Kui ettevõtja on põhjenduse 251 alusel rahastamiskõlblik, peab ta tasuma vähemalt 15 % lisakuludest ilma vähendusega (2014. aasta suuniste punkt 188). Kuid makstavat summat võib ettevõtja tasandil piirata 4 %ga asjaomase ettevõtja kogulisandväärtusest. Lisaks võidakse ettevõtjate puhul, kelle elektritarbimise maht on vähemalt 20 %, piirata makstavat summat 0,5 % ulatuses asjaomase ettevõtja kogulisandväärtusest (2014. aasta suuniste punkt 189). 2014. aasta suuniste punkti 189 kohaldamiseks viisil, nagu on selgitatud põhjenduses 202, võidakse kasutada asjaomaste aastate kohta tehtud taotlustes esitatud andmeid. Kui ettevõtja ei ole põhjenduse 251 alusel rahastamiskõlblik, on makstav summa 2014. aasta suuniste jao 3.7.2 kohaselt põhimõtteliselt samaväärne vähendusega taastuvenergia lisatasuga, võttes arvesse 2014. aasta suuniste punktis 197 esitatud üleminekueskirja.
- (253) Kui kummalgi asjaomastest aastatest ületab põhjenduse 252 alusel määratud makstav summa abisaaja poolt asjaomasel aastal tegelikult makstud summat, kohaldatakse kohandamiskava sätteid vastavalt põhjendusele 212: 2013. aasta puhul ei tohiks kokkusobiv summa ületada 2013. (st samal) aastal tegelikult makstud taastuvenergia lisatasust 125 %. 2014. aastal ei tohiks kokkusobiv summa ületada 2013. (st eelmisel) aastal tegelikult makstud taastuvenergia lisatasust 150 %. Nagu põhjenduses 250 selgitatud, võib 2013. ja 2014. aastal tegelikult makstud lisatasu põhineda algse sissenõutava summa määramiseks elektritarbimise andmetel, mille ettevõtja esitas oma lisatasu vähendamise taotluses 2013. ja 2014. aastal. Korrigeerimismehhanismi tarvis kasutatakse 2013. ja 2014. aasta tegeliku elektritarbimise andmeid, kui need muutuvad kättesaadavaks.
- (254) Kui põhjenduste 251, 252 ja 253 alusel määratud makstav summa ei ületa abisaaja poolt emmal-kummal asjaomasel aastal tegelikult tasutud summat, siis raha sisse ei nõuta.
- (255) Kui abisaaja sai kokku alla 200 000 euro ja abi vastab kõikidele komisjoni määruste (EL) nr 1407/2013⁽¹⁷⁾ või (EÜ) nr 1998/2006⁽¹⁸⁾ muudele kriteeriumidele, ei tohiks sellist abi lugeda riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ning seda ei tohiks seetõttu sisse nõuda.
- (256) Kui abisaaja sai kokku üle 200 000 euro, millest tuleks sisse nõuda alla 200 000 euro, siis määrusi (EÜ) nr 1998/2006 ja (EL) nr 1407/2013 ei kohaldata, sest abi käsitleb samu rahastamiskõlblikke kulusid ja kumuleerumine jäetakse seetõttu kõrvale (määruse (EL) nr 1407/2013 artikli 5 lõige 2 ja määruse (EÜ) nr 1998/2006 artikli 2 lõige 5). Seepärast peaks selliste summade sissenõudmine olema kohustuslik.

⁽¹⁷⁾ Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, 18. detsember 2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1).

⁽¹⁸⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1998/2006, 15. detsember 2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006, lk 5).

(257) Komisjon on veel uurinud, kas abi sissenõudmisel on vastavalt määruse (EÜ) nr 659/1999 artiklile 14 takistusi. Nagu põhjenduses 172 kirjeldatud, on mõni huvitatud isik väitnud, et 2013. ja 2014. aasta kohandus peaks olema abisaajate õiguspäraste ootuste kaitsmiseks võimalikult väike ja raha ei tohiks sisse nõuda. Ent põhjendustes 146 j-j esitatud põhjustel ei saa komisjoni otsus riigiabi NN 27/2000 kohta tekitada abisaajatel õiguspäraseid ootusi, sest 2012. aasta taastuvenergiaseadus erineb 2000. aasta taastuvenergiaseadusest ja see võeti vastu üle kümne aasta hiljem ja eelkõige ei sisaldanud 2000. aasta taastuvenergiaseadus hüvitamise erikorda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mida Saksamaa on andnud ebaseaduslikult Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 rikkudes 2012. aasta taastuvenergiaseaduse alusel taastuvenergiaallikatest ja kaevandusgaasist elektri tootmise toetamiseks, sealhulgas riigiabi rahastamismehhanism, on siseturuga kokkusobiv juhul, kui Saksamaa täidab I lisas sätestatud kohustuse.

Artikkel 2

Komisjon kiidab heaks kohandamiskava, mille Saksamaa esitas 2013. ja 2014. aasta kohta vastavalt II lisas sätestatule.

Artikkel 3

1. Riigiabi, mida Saksamaa on andnud ebaseaduslikult Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 rikkudes taastuvenergiaallikatest toodetud elektri (taastuvenergia) toetuse rahastamiseks energia suurtarbijatele aastatel 2013 ja 2014 (hüvitamise erikord), on siseturuga kokkusobiv, kui see kuulub ühte käesolevas lõikes sätestatud neljast kategooriast.

Kui riigiabi anti ettevõtjale, kes kuulub mõnda 2014.–2020. aasta keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste (2014. aasta suuniste) 3. lisas loetletud sektorisse, on see kokkusobiv siseturuga, kui ettevõtja on tasunud vähemalt 15 % elektritarbijate lisakuludest, mida need kandsid kohustuse tõttu osta taastuvenergiat ja mis seejärel kantakse edasi nende klientidele. Kui ettevõtja on tasunud vähem kui 15 % neist lisakuludest, on riigiabi sellegipoolest kokkusobiv, kui ettevõtja on tasunud summa, mis vastab vähemalt 4 %-le tema kogulisandväärtusest või vähemalt 20 % elektritarbijate mahuga ettevõtjate puhul vähemalt 0,5 %-le nende kogulisandväärtusest.

Kui riigiabi anti ettevõtjale, kes ei kuulu 2014. aasta suuniste 3. lisas loetletud sektorisse, kuid kelle elektritarbijate maht oli 2012. aastal vähemalt 20 % ja kes kuulus sel aastal sektorisse, mille kaubavahetusmaht ELi tasandil oli vähemalt 4 %, on see kokkusobiv siseturuga, kui ettevõtja on tasunud vähemalt 15 % elektritarbijate lisakuludest, mida need kandsid kohustuse tõttu osta taastuvenergiat ja mis seejärel kanti edasi elektritarbijatele. Kui ettevõtja on tasunud vähem kui 15 % neist lisakuludest, on riigiabi sellegipoolest kokkusobiv, kui ettevõtja on tasunud summa, mis vastab vähemalt 4 %-le tema kogulisandväärtusest või vähemalt 20 % elektritarbijate mahuga ettevõtjate puhul vähemalt 0,5 %-le nende kogulisandväärtusest.

Kui riigiabi anti teise või kolmanda lõigu alusel ettevõtjale, kes on kokkusobiva riigiabi suhtes rahastamiskõlblik, kuid kelle makstud taastuvenergia lisatasu ei ulatunud eelmistes lõikudes nõutud tasemele, on kokkusobivad järgmised abi osad:

- a) 2013. aasta puhul abi see osa, mis ületab 2013. aastal selle ettevõtja poolt tegelikult makstud taastuvenergia lisatasust 125 %;
- b) 2014. aasta puhul abi see osa, mis ületab 2013. aastal selle ettevõtja poolt tegelikult makstud taastuvenergia lisatasust 150 %.

Kui riigiabi anti teise või kolmanda lõigu alusel ettevõtjale, kes ei ole kokkusobiva riigiabi suhtes rahastamiskõlblik, ning kui see ettevõtja maksis alla 20 % lisatasu lisakuludest ilma vähendusega, on kokkusobivad järgmised abi osad:

- a) 2013. aasta puhul abi see osa, mis ületab 2013. aastal selle ettevõtja poolt tegelikult makstud taastuenergia lisatasust 125 %;
 - b) 2014. aasta puhul abi see osa, mis ületab 2013. aastal selle ettevõtja poolt tegelikult makstud taastuenergia lisatasust 150 %.
2. Kogu muu abi, mida lõikes 1 ei käsitleta, ei ole siseturuga kokkusobiv.

Artikkel 4

Artiklites 1 ja 3 osutatud abikavade raames eraldatud üksikabi ei ole abi, kui andmise ajal vastas see nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 ⁽¹¹⁹⁾ artikli 2 alusel vastu võetud ja sel ajal kohaldatavas määruses kehtestatud tingimustele.

Artikkel 5

Artiklites 1 ja 3 osutatud abikavade kohaselt antud üksikabi, mis andmise ajal vastas määruse (EÜ) nr 994/98 artikli 1 alusel vastu võetud määruses või ükskõik missuguses muus heakskiidetud abikavas kehtestatud tingimustele, on kokkusobiv siseturuga osas, mis vastab maksimaalsele protsendile, mida seda liiki abi puhul kohaldatakse.

Artikkel 6

1. Saksamaa nõuab siseturuga kokkusobimatu abi, millele on osutatud artikli 3 lõikes 2, abisaajatelt sisse III lisas kirjeldatud meetodi kohaselt.
2. Sissenõutavalt summalt arvestatakse intressi alates summa abisaajate käsutusse andmise kuupäevast kuni selle tegeliku tagasisaamiseni.
3. Intressid arvutatakse liitintressina kooskõlas komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 ⁽¹²⁰⁾ V peatükiga.
4. Alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast tühistab Saksamaa kõik artikli 3 lõikes 2 osutatud kava alusel veel tegemata maksed.

Artikkel 7

1. Siseturuga kokkusobimatu abi, millele on osutatud artikli 3 lõikes 2, nõutakse sisse viivitamata ja tõhusalt.
2. Saksamaa tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul pärast käesolevast otsusest teatamise kuupäeva, esitades kokkusobimatu abi sissenõude.
3. Kui Saksamaa nõuab sisse vaid III lisa punktis 4 sätestatud algsed sissenõutavad summad, tagab ta III lisa punktis 4 kirjeldatud korrigeerimismehhanismi rakendamise ühe aasta jooksul pärast käesolevast otsusest teatamise kuupäeva.

Artikkel 8

1. Kahe kuu jooksul pärast käesolevast otsusest teavitamist esitab Saksamaa järgmise teabe:
 - a) artikli 3 lõigetes 1 ja 2 osutatud kava kohaselt abi saanute nimekiri ja igale abisaajale kava kohaselt antud abi kogusumma;

⁽¹¹⁹⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 994/98, 7. mai 1998, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (EÜT L 142, 14.5.1998, lk 1).

⁽¹²⁰⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004, 21. aprill 2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

- b) igalt abisaajalt sissenõutav algne kogusumma (põhisumma ja intress);
- c) kõnealuse otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatavate meetmete põhjalik kirjeldus, sealhulgas I lisas sätestatud kohustus;
- d) dokumendid, mis tõendavad, et abisaajatele on antud korraldus abi tagasi maksta ja et I lisas sätestatud kohustus on täidetud.

2. Saksamaa teavitab komisjoni selle otsuse rakendamise meetmetest, mis on võetud käesoleva otsuse rakendamiseks kuni artikli 3 lõikes 2 nimetatud abi sissenõudmiseni ja I lisas sätestatud kohustuse täieliku täitmiseni. Saksamaa esitab komisjoni taotlusel viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete kohta. Samuti esitab ta üksikasjalikud andmed abisaajatelt juba tagasi saadud abisummade ja intressi kohta.

Artikkel 9

Saksamaa reinvesteerib 50 miljonit eurot võrkudevahelisse ühendusse ja Euroopa energiaprojektidesse. Saksamaa teavitab komisjoni selle kohustuse täitmise edenemisest.

Artikkel 10

Käesolev otsus on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile.

Brüssel, 25. november 2014

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

I LISA

SAKSAMAA 7. JUULIL 2014 VÕETUD KOHUSTUS

„Artiklitega 30 ja 110 kaasnev küsimus seoses olemasolevate käitiste ja taastuenergia privileegiga (2012. aasta taastuenergiaseadus)

2012. aasta taastuenergiaseaduse puhul on võimalik leida üldine lahendus nii taastuenergia privileegiga kui ka artiklitega 30 ja 110 kaasnevale küsimusele. Lahendus hõlmaks reinvesteermist võrkudevahelisse ühendusse või samalaadsetesse Euroopa energiaprojektidesse väidetava diskrimineerimise suuruses hinnangulises summas. Reinvesteerida võib asjaomase projekti käigus. Saksamaa esitatud näitajate kohaselt tuleks alates 2012. aasta jaanuarist kuni 2014. aasta juulini reinvesteerida 50 miljonit eurot. Jällegi võtab Saksamaa selle kohustuse oma õiguslikku seisundit kindlustades (diskrimineerimine puudub).”

II LISA

SAKSAMAA 4. JUULIL 2014 VÕETUD KOHUSTUS

„Die Rückforderung bezogen auf ein Unternehmen ergibt sich aus der Differenz der entsprechenden EEG-Kosten nach Umwelt- und Energiebeihilfeleitlinien (EEAG) und der nach EEG 2012 bemessenen EEG-Kosten. Dabei begrenzt der Anpassungsplan die nach EEAG zu leistende Zahlung auf max. 125 % (für 2013) bzw. max. 150 % (für 2014) der nach EEG 2012 für 2013 geleisteten EEG-Zahlung (vgl. folgende schematische Darstellung). Negative Rückforderungsbeträge werden nicht berücksichtigt.

Schematische Darstellung der Berechnung

$$\text{Rückforderung}_{2013} = Z(\text{Anpassplan})_{2013} - Z(\text{EEG2012})_{2013}$$

$$\text{Mit: } Z(\text{Anpassplan})_{2013} = \text{Minimum von } Z(\text{EEAG}) \text{ und } 125 \% \times Z(\text{EEG2012})_{2013}$$

Rückforderung₂₀₁₃: Rückforderung für das Jahr 2013

Z(Anpassplan)₂₀₁₃: Zahlung gemäß Anpassungsplan für 2013

Z(EEAG)₂₀₁₃: Zahlung gemäß EEAG für 2013

Z(EEG2012)₂₀₁₃: Für 2013 nach EEG2012 tatsächlich geleistete EEG-Zahlung

Aufgrund der Dringlichkeit einerseits und zur Begrenzung des ohnehin als sehr hoch einzuschätzenden administrativen Aufwandes andererseits ist es nötig, für die Berechnung der unternehmensbezogenen Rückforderungsbeträge ausschließlich auf dem BAFA schon vorliegende Zahlen zurückzugreifen (*). Daher werden die spezifischen Unternehmensdaten (Bruttowertschöpfung zu Marktpreisen, Strombezugsmenge, Stromkosten) der Anträge für 2013 bzw. 2014 verwendet („Bescheiddaten“), die sich auf das entsprechende Nachweisjahr beziehen (maßgebendes Geschäftsjahr des Unternehmens in 2011 (Voraussetzungsjahr) für Begrenzung in 2013 (Begrenzungsjahr); maßgebendes Geschäftsjahr des Unternehmens in 2012 für Begrenzung in 2014). Demzufolge wird für die Berechnung u. a. jeweils die spezifische Bruttowertschöpfung zu Marktpreisen verwendet, da die Daten für die Bruttowertschöpfung zu Faktorkosten nicht vorliegen. Weiterhin erfordert diese Vorgehensweise, dass der gesamte Berechnungsvergleich auf der angemeldeten Strombezugsmenge im Voraussetzungsjahr beruht, die von der in dem betreffenden Begrenzungsjahr tatsächlich verbrauchten Strommenge abweicht.

Jahresbezug der verwendeten Werte:

	Bescheid für 2013	Bescheid für 2014
Bruttowertschöpfung (zu Marktpreisen)	2011	2012
Strommenge	2011	2012
Stromkosten	2011	2012"

(*) Originaalkeelne joonealune märkus: „Die unternehmensbezogenen Daten des Jahres 2013 liegen dem BAFA nicht vor. Unternehmensbezogene Daten des Jahres 2014 existieren naturgemäß noch nicht“.

Tõlge

„Ettevõtjalt [sissenõutava summa] sissenõudmise põhjus on erinevus 2014.–2020. aasta keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunistes („2014. aasta suunised“) nimetatud asjaomaste taastuenergia kulude ning 2012. aasta taastuenergia-seaduses määratud taastuenergia kulude vahel. Seepärast piiratakse kohandamiskavas 2014. aasta suuniste kohaselt tasutavat makset kuni 125 %ga (2013. aasta eest) ja kuni 150 %ga (2014. aasta eest) vastavalt 2012. aasta taastuenergiaseadusele 2013. aasta eest tasutud maksest (vt alljärgnev skeem). Negatiivseid sissenõutavaid summasid arvesse ei võeta.

Sissenõutava summa arvutamise skeem

$$\text{Sissenõue}_{2013} = M (\text{kohandamiskava})_{2013} - M (2012. \text{ aasta taastuenergiaseadus})_{2013}$$

$M (\text{kohandamiskava})_{2013} = \text{minimaalne } P (\text{keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised}) \text{ ja } 125 \% \times M (2012. \text{ aasta taastuenergiaseadus})_{2013}$

Sissenõue_{2013} : sissenõue 2013. aasta eest

$M (\text{kohandamiskava})_{2013}$: 2013. aasta kohandamiskava alusel tasutav makse

$M (\text{keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised})_{2013}$: 2014. aasta suuniste alusel 2013. aasta eest tasutav makse

$M (\text{keskkonna- ja energiaalase riigiabi 2012. aasta suunised})_{2013}$: 2012. aasta taastuenergiaseaduse alusel 2013. aasta eest tegelikult tasutud makse

Asja pakilisuse tõttu ja prognooside kohaselt väga suure halduskoormuse piiramiseks on vaja ettevõtjatelt sissenõutavad summad arvutada üksnes nende andmete alusel, mis on BAFA-le juba kättesaadavad (*). Seega kasutatakse ettevõtja-põhiseid andmeid (turuhinnaga kogulisandvärtus, elektritarbimine ja elektrikulud), mis esitati ettevõtjate taotlustes 2013. ja 2014. aasta kohta, kuid mis vastavad aastale, mille kohta tuli esitada tõendid (see tähendab 2013. aasta vähendatud lisatasu puhul 2011. majandusaasta ning 2014. aasta vähendatud lisatasu puhul 2012. majandusaasta). Seega võetakse arvutamisel aluseks turuhinnaga kogulisandvärtus, sest kogulisandvärtust tegurikuludes käsitlevad andmed ei ole kättesaadavad. Lisaks peab võrreldav arvutus põhinema taotlustes esitatud elektritarbimise andmetel, mis vastab aastale, mille kohta tuli esitada tõendid. Kõnealused elektritarbimisandmed erinevad andmetest tegelikult tarbitud elektri kohta selle aasta jooksul, mille puhul lisatasu vähendati.

Kasutatud väärtuste võrdlusaastad

	BAFA otsus 2013. aasta kohta	BAFA otsus 2014. aasta kohta
Turuhinnaga kogulisandvärtus	2011	2012
Tarbitud elekter	2011	2012
Elektrikulud	2011	2012"

(*) Originaalkeelne joonealune märkus: „2013. aasta ettevõtjapõhised andmed ei ole BAFA-le kättesaadavad. 2014. aasta ettevõtjapõhiseid andmeid kohta ei ole veel koostatud.“

III LISA

SISSEŅUDMISVIIS

1. Sisse nõutakse ainult 2013. ja 2014. aastaks (edaspidi „asjaomasteks aastateks”) antud vähendatud lisatasu.
2. Iga asjaomase aasta eest sissenõutav summa peaks olema võrdne punktides 5–8 määratud kõnealuse aasta kokkusobiva summa ning abisaaja poolt asjaomastel aastatel punktides 3–4 määratud tegelikult makstud taastuenergia lisatasu summa vahega.

Abisaaja poolt asjaomasel aastal tegelikult makstud taastuenergia lisatasu summa

3. Asjaomasel aastal abisaaja poolt tegelikult makstud taastuenergia summa saamiseks kohaldatakse selle aasta vähendatud lisatasu abisaaja sama aasta elektritarbimise suhtes.
4. Punkti 3 erandina võib Saksamaa esimese sammuna kasutada esialgse sissenõutava summa arvutamiseks abisaaja poolt asjaomase aasta kohta esitatud taotluses nimetatud elektritarbimist. Sellisel juhul nõutakse esialgne summa viivitamata sisse ning teise sammuna määrab Saksamaa tegelike tarbimisandmete alusel lõpliku sissenõutava summa ning võtab vajalikud meetmed, et tagada selle lõpliku summa alusel sissenõudmine või tagasimaksmine („korrigeerimismehhanism”).

Kokkusobiv summa

5. Kui abisaaja kuulub mõnda 2014. aasta suuniste 3. lisas loetletud sektorisse (2014. aasta suuniste punkt 185) või kui ta sinna ei kuulu, kuid tema elektritarbimise maht on vähemalt 20 % ja ta kuulub sektorisse, mille kaubavahetuse maht ELi tasandil on vähemalt 4 % (2014. aasta suuniste punkt 186), on ta kõlblik saama abi, mida antakse taastuenergiaal-likatest toodetud elektri toetamise vähendatud rahastamise teel. 2014. aasta suuniste punkti 186 kohaldamiseks võidakse kasutada asjaomase aasta kohta esitatud taotluste andmeid.
6. Kui abisaaja on rahastamiskõlblik punkti 5 alusel, võrdub kokkusobiv summa 15 %ga taastuenergia lisatasust ilma vähenduseta (2014. aasta suuniste punkt 188). Kuid makstavat summat võib ettevõtja tasandil piirata 4 %ga asjaomase ettevõtja kogulisandväärtusest. Lisaks võidakse ettevõtjate puhul, kelle elektritarbimise maht on vähemalt 20 %, piirata kokkusobivat summat 0,5 %ga asjaomase ettevõtja kogulisandväärtusest (2014. aasta suuniste punkt 189). 2014. aasta suuniste punkti 189 kohaldamiseks võidakse kasutada asjaomase aasta kohta esitatud taotluste andmeid.
7. Kui abisaaja ei ole rahastamiskõlblik punkti 5 alusel, võrdub kokkusobiv summa 20 %ga taastuenergia lisatasust ilma vähenduseta (2014. aasta suuniste punkt 197).
8. Kui kummalgi asjaomastest aastatest ületab punktide 6 ja 7 alusel määratud kokkusobiv summa abisaaja poolt asjaomasel aastal tegelikult makstud taastuenergia lisatasu summat, piiratakse kokkusobivat summat järgmiselt:
 - a) 2013. aasta puhul ei tohiks kokkusobiv summa ületada 2013. (st samal) aastal tegelikult makstud taastuenergia lisatasust 125 %;
 - b) 2014. aasta puhul ei tohiks kokkusobiv summa ületada 2013. (st eelmisel) aastal tegelikult makstud taastuenergia lisatasust 150 %.